

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inerate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Kraljestvo laži

Zadnje mesece, odkar imamo v Španiji svetovno vojno v malem — saj so skoraj vsi evropski narodi po svojih zastopnikih udeleženi pri bojih za Madrid — doživljamo v poročevalski službi prav čudovite stvari. Kdor bere liste in je navezan na poročevalsko službo raznih mednarodnih časniških agenc, mora priznati, ako je pošten, da je absolutno neinformiran, oz. nima nikake izvestnosti, da bi bil točno informiran o tem, kaj se prav za prav godi v Španiji. Kar prinesejo jutranji listi, preključijo opoldanski in kar trdijo opoldanski, demantirajo večerne vesti. To gre z dneva v dan, tako da je čitatelj nazadnje že čisto obupan in se prične ves skeptičen, kakor Pilat povpraševati: Kaj je resnica?

Zadnje tedne, ko se je španskim boljševikom pričelo nekoliko slabše goditi, pa se je nedvomno pokazalo, da je levičarski tisk neprimerno bolje organiziran v podajanju lažljivih vesti, kakor pa je to znala tako zvana evropska desnica ali sredina in da so boljševiki res občudovanja vredni mojstri v tem, kako spraviti z izmišljenimi alarmi naenkrat celo Evropo in ves svet pokonci. Ko so komunisti vsega sveta cele mesece desetstisoče svojih ljudi pošiljali na pomoč španskim levičarjem, je bilo vse v najlepšem redu in popolnoma prav. Nihče se ni razburjal, šlo je očitno za »kulturo in človečanstvo«. Komaj pa je rdečim pred Madridom pričela trda presti, že počli strahotna bomba: Cel italijanski armadni zbor se je izkrcal v Cadixu in že maršira proti Malagi... Države pokonci, silno ogorčenje po vsem levičarskem časopisju. Angleži, ki imajo iz Gibraltarja blizu, takoj stvar preiščejo in končno javijo: neresnična, izmišljena vest.

Komaj dva tedna nato, nov alarm: Pred Madridom stoji 45.000 do zob oboroženih Nemcev, ki noč in dan naskakujejo komuniste v Madridu. Na potu je nadaljnih 45.000 mož Hitlerjeve armade. Zopet vznemirjenje, protesti, preiskave, grožnja s svetovno vojno... Dokler se ne izkaže, da je laž skuhal sovjetski židovski poslanik v Valenciji Rosenberg.

Ni se še podelja senzacija z nemškimi bataljoni, že butne v svet nova strahota: Nemci so zasedli španski Maroko, grade vojašnice v Ceuti in Melili in že ogrožajo francoski kolonialni imperij. Zopet protesti, demarše, poizvedovanje, dokler Angleži znova čisto skromno ne javijo: V Maroku ni nobenega nemškega vojaka, gre za izmišljotino Kominternе.

Na koncu vseh teh marksističnih alarmov stoji vedno laž. Videz je, da se Kominternа sedaj tudi za zunanji svet poslužuje istih sredstev, ki ji že 20 let tako dobro služijo doma v sovjetski Rusiji. Lagati, krepko lagati, nekaj bo že ostalo! Sicer se marksistom pri tej igri lahko zgodi isto, kar je doživel oni navihani Janežek, o katerem berejo otroci v ljudski šoli. Tolikokrat se je zlagal, da je videl volka, da mu tedaj, ko je volk v resnici prišel in je deček zopet klical na pomoč, nobeden sosedov ni verjel in volk mu je raztrgal čredo. Toda zaenkrat komunisti s svojimi neprestanimi vojnimi alarmi drže Evropo v napetosti, v nervoznosti in ustvarjajo ugodno ozračje za svoje revolucionarne cilje. Golovo pa dosega eno: Pri kričanju na Portugalece, Nemce in Italijane je Evropa čisto pozabila, kako Kominternа od prvega dne neženirano pošilja čete in vojni material v Španijo.

Kaj je resnica? Ni dvoma, da so nemški tehnik in inženirji v maroških rudnikih, kjer pa niso od včeraj, ampak jih eksploatirajo že desetletja. Ni dvoma, da so tudi nemški prostovoljci v Francovih vrstah, v njegovem letalstvu in artiljeriji. Gotovo je tudi, da Francovo letalstvo uporablja izdelke italijanskih tovarov za letala in da se tudi Italijani bore na strani falangistov. O divizijah in armadnih zborsih pa ni mogoče govoriti. Toda, ker se vsaj v isti meri in še mnogo več udeležujejo pripadniki drugih velesil v vrstah rdečih čet, ni po našem mnenju prav nobena velesila upravičena, da bi v tem pogledu kateri drugi mogla kaj očitati. Ko bi se Španci pustili v miru, bi bil že davno mir. Toda spekulacije vojne industrije, kateri se pridružujejo politični račun, ne puste uboge Španije, da bi prišlo do miru. Toda krivda je na Evropi kot celoti.

Enako neresni so alarmi z novo vojno. Ali hoče vojno Nemčija? Čisto gotovo ne, ker ni ne vojaško, ne gospodarsko, ne finančno pripravljena. Pravilno se je poudarjalo te dni v samih nemških vrstah, da bi bila vojna, ki bi se pričela s krušnjimi kartami, že vnaprej izgubljena. Gotovo tudi Italija po abesinski ekspediciji noče vojne in si želi dolgotrajnega miru. Isto seveda velja za Francijo in Anglijo. Edini, ki vedno rožlja s sabljo, govori o vojski in neti revoluciji, so komunisti, zlasti odkar je Sovjetska Rusija postala na »bolj militaristična država na svetu, ki izdaja več proletarskega denarja za oboroževanje, kot katerakoli država na svetu. Vendar si tudi boljševiki ne bodo upali pričeti vojne radi razmer, ki vladajo doma v Rusiji pod komunistično diktaturo. Toda radi psihoze, ki jo neprestano govorjenje o vojski in hujskanje na oborožen konflikt ustvarja med narodi spretna vojna propaganda Kominternе, bi res moglo nepredvidoma priti do vojnega izbruha. Zato imajo popolnoma prav tisti, ki trdijo, da ne bo miru v Evropi in da je njen položaj toliko časa nevaren, dokler ne bodo boljševiki in njihova diplomacija izločeni iz vsakega sodelovanja pri oblikovanju sožitja evropskih narodov. Odkar je Ženeva postavila boljševike za varuhe evropskega miru, je ozračje postalo nevarno. Razumljivo, saj se dogaja isto, kakor če bi kotel varoval zelnik. Pokleni revolucionarji vendar ne bodo organizirali reda, ker hočejo zmede! Boljševiki so zanesitli državljansko vojno v Španiji in bodo iskreno vse doprinesli, da bi vsa Evropa čimprej bila v plamenu vojne in revolucije. Kako naj nauk, ki je zgrajen na sovraštvu in razredni diktaturi drugim prinaša mir, srečo, blagostanje?

Bolj kot kdajkoli je torej umestna previdnost napram vestem, ki jih razširjajo razne boljševiške agence pa tudi druge poročevalske službe, ki imajo političen ali gospodarski (voj-

200 milijard v žrelo vojne

Zločinski proračun boljševiške Rusije za organizacijo sovraštva in krvavih prevratov

Moskva, 13. januarja. TG. Včeraj se je začelo zasedanje Osrednjega izvršnega odbora vsruskih sovetov, na kateri je komisar za finance Grinko razlagal proračun sovjetske Rusije. Iz njegovega poročila izhaja, da je znašal lanski proračun 79 milijard rubljev (790 milijard Din), ki pa se je izkazal nezadostnega za potrebe tekočega leta, ker je morala sovjetska vlada izdatke zvišati zaradi narodne obrambe in zaradi novih investicij v težki industriji. Letošnji proračun torej znaša 97 milijard 782 milijonov rubljev (1000 milijard Din), od katerega odpade 20 milijard 162 milijona rubljev izključno na vojaške potrebe (200 milijard Din, ali dvajsetkratni celokupni proračun Jugoslavije. Op. ured.). Rdeči komisar je med drugim ploskanjem kongresa tolmačil izdatke za vojne potrebe, ki da so postali potrebni, ker so obzorja mednarodna položaja postala temna. Sov-

jetska država razpolaga z ogromnimi tovarnami za težko industrijo. To ji omogočuje, da svojo armado oboroži s prvovrstnim orožjem. Investicije v poljedelstvu pa dovoljujejo državi, da si nabere zadostne žitne zaloge, ki so potrebne za vzdrževanje vojske. Rdeča armada bo torej oborožena z modernim orožjem in bo imela tudi zadosti živeža, da lahko mirno gleda v bodočnost. Kongres je večkrat prekinil komisarja s ploskanjem.

Iz gornjega poročila je razvidno, kje je jedro vsega političnega zla v Evropi in na svetu. Nobena druga država na svetu — in je desti bolj bogatih, kot je od židov izmogana sovjetska Rusija — si ne dovoli, da bi izdala tako bajno premoženje izključno za vojaške svrhe. Končni uspeh sovjetske revolucije, od katere je delavski kmečki rod pričakoval raja na zemlji, je torej ta, da mora 150 milijonov sovjetskih sužnjev

garati in umirati samo za to, da se krvoloki ruskega naroda lahko zabarikadirajo za ogromno armado, ki požira vse ljudsko premoženje. Končni uspeh je ta, da mora od gladi umirati narod, da si breznarodni židje ustvarijo armado, s katero hočejo razrušiti obsloječi red na svetu. Kako naj imajo kakšen uspeh vsaka prizadevanja za mir, dokler židovska Rusija kakor vulkan bruhaja iz sebe samo sovraštvo in kot razdivjana zver grozi vsemu človeštvu. 200 milijard za topove, 200 milijard iztrganih iz lačnih ust in umirajočih otrok, iz gomil mrličev po koncentracijskih taboriščih in iz pregarane množice brezpravnih kmečkih sužnjev, 200 milijard vrženih v žrelo sovraštva za pripravo vojne, ali ni to najhujša obsodba komunističnega režima, proti kateremu se bo moral dvigniti razjarjeni kulturni človek v odločilni samoobrambi?

Sv. oče je danes vstal

Vatikan, 13. januarja. AA. (Havas) Davi je bilo zdravstveno stanje sv. očeta razmeroma zadovoljivo, čeprav je nespremenjeno. Papež je od časa do časa čutil hude bolečine v nogah, vendar je vzel tvevanje in se odpravil na cerkev v zvezi s sprejemom profesorja Milanija, ki ga sprejema kardinalni svetnik msgr. Pacellija, in se z njim pol ure pogovarjal.

(Havas) Danes popoldne je vstal sv. oče. Najprej je krenil v malo kapelo, nato pa v veliko dvorano svojega stanovanja, kjer bo sprejemal avdienco. V dvorani je srečal svoje sorodnike, ki so bili zelo ganjeni, ker so se bali, da ne bodo papeža nikoli več videli na nogah.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 13. jan. m. Prosvetni minister je odredil za inspektorja šol v kamniškem okraju Franca Erjavca, referenta prosvetnega ministrstva, za škofjeloški okraj pa Ivan Kržišnika, šolskega upravitelja v Čatežu ob Savi.

Za člane banovinskega učiteljskega disciplinskega sodišča v Ljubljani so imenovani: profesor Ludvik Vazzaz, Ivan Strukelj, banovinski šolski nadzornik v Ljubljani in Lovro Korenčan, učitelj v Retečah. Za njihove namestnike pa so postavili: Marija Sadar-Kleinmayer, šolska upraviteljica v Šiški, Vinko Okorn, učitelj v Ljubljani in Franciška Završan, učiteljica v Ljubljani.

V VIII. pol. skupino so napredovali stedeži učitelji in učiteljice: Mirko Ljubič v Stalcerjih (Kočevje), Gabrijel Tavš v Novem mestu, Pavel Japelj v Smledniku (Kranj), Ivan Prisljan v Pilštajnu (Šmarje), Karel Prah v Vurbergu (Pluj), NNada Bobič v Rušah (Maribor-desni breg), Ivan Jezeršek v Komendi (Kamnik), Vinko Guna v Zagozdu (Litija), Lovro Korenčan v Retečah (Škofja Loka), Ciril Končič v Razvanju (Maribor-desni breg), Stanislav Andolšek v Gozdu (Kamnik), Martin Ambrož v Strančah (Konjice), Ivan Pertot v Litiji, Jožica Škerlj v Mellici, Hilda Požar pri Sv. Lovrencu na Pohorju (Maribor-des. breg), Antonija Knap v Štorah (Celje) in Ivan Laharnar na Blejski Dobravi (Radovljica).

Iz državne službe je odpuščen Hilda Ule, učiteljica ženskih ročnih del v Ločah (Konjice).

Razrešeni so naslednji šolski upravitelji: Alojzija Kukovec v Stoperčah (Šmarje), Ivan Kuraž v Dravogradu, Marija Kastelle na Slivnici (Ljubljana-okolica), Dominik Bric na Dobravi (Ljubljana-okolica), Janko Gačnik v Guštanjnu (Dravograd), Ciril Vobič v St. Andražu (Pluj), Ulrik Hauptman v Ribnici na Pohorju (Dravograd), Janko Kržič v Ločah (Konjice), Bogdan Golmajer pri Sv. Križu (Krško), Dragotin Fakin v Boštjanju (Krško), Josip Kladnik v Sevnici (Brežice), Alojzij Lovšin v Braslovčah (Celje), Radoslav Vrežec na Suhorju (Mellika).

Postavljeni pa so naslednji šolski upravitelji: Mirko Cujnik pri Sv. Jakobu v Slov. goricah (Maribor-levi breg), Josip Tratnik v Gornjem gradu, Ana Reitz-Gantar na dnevnem zavetišču v Šiški, Marija Smolič na dnevnem zavetišču pri Sv. Florijanu v Ljubljani, Janja Segula na dekliški šoli v Pluju, Josip Kutin v prvem mestnem mladinskem domu v Mariboru, Martin Vrečko na drugem mestnem mladinskem domu v Mariboru, Ivan Rutter v Kofljah (Dravograd), Milan Lah v Negovi (Ljutomer), Jožef Kočbek v Vučji vasi (Ljutomer), Anton Valenčak v Guštanjnu-Ravnah (Dravograd), Bogomir Brejc v Streklevcu (Črnomelj), Ciril Drekonja v Turnišču (Dolnja Lendava), Alojzij Blenkus v Kočevju, Anton Bratkovič v Veliki Pirešici (Celje), Ivan Tušar v Dobropoljah (Kočevje), Albert Poljšak v Naklem (Kranj), Marija Trampe na Vačah (Litija), Anton Lovše na Bežigradski šoli v Ljubljani in Ivan Mihler na Viču pri Ljubljani.

Na predlog ministra za telesno vzgojo naroda, g. dr. Rogiča, je prosvetno ministrstvo dodelilo v delo v ministrstvu za telesno vzgojo naroda g. profesorja Draga Ulaga, prvega diplomiranega jugoslovanskega absolventa visoke šole za telesno vzgojo v Berlinu.

na industrija! interes, da se ohranja vojno razpoloženje v Evropi. Treba je, da bladna pamet kontrolira to, kar vidi oč in slišijo ušesa. Kajti laž je tista, ki slavi svoj zmago-slavni pohod po zemlji.

Rdeče fronte razdejanja Na Kitajskem Komunisti v Sianfu u

Šangaj, 13. jan. TG. Reuter poroča, da se pomika močna vojska komunističnih tolpe, ki se jim je pridružilo tudi večje število dijaštva, proti Sianfju. Komunistična vojska stoji pod poveljstvom Čuteha in Maocetuna ter se je zbrala v provinci Kansu. Po najnovejših poročilih je samo 10 km oddaljena od Sianfja. Inozemski diplomatski zbor je odredil vse potrebno, da odidejo iz Sianfja vsi inozemski državljani, da bi ne prišli v nevarnost v prihodnjih dneh, ako pride do kakšnih borb v mestu Sianfu odnosno v njegovi okolici.

Šangaj, 13. jan. AA. (Havas) Iz Lojanga se je izvedelo, da korakajo velike množice komunističnih oddelkov v smeri vzhodno od Kansu. Zavzeli so Pinghang. Druga kolona komunističnih oddelkov koraka proti Langueu, glavnemu mestu pokrajine Kansu. Izvedelo se je tudi, da je v Sianfju prišlo do resnih epopadov med oddelki čet in razbojniškimi tolpmi.

Nanking, 13. jan. TG. Poluradna poročevalska agencija nankinske vlade priznava, da je položaj v Sianfju resen. V Sianfju (kjer je maršal Čansuljan nedavno zaprl svojega šefa maršala Čankajška) so se zbrali kolodvodje komunističnega gibanja na Kitajskem in prirejajo velika zborovanja, na katerih hujskajo proti nankinski vlad in proti Japoncem. Mesto je naravnost poslano komunističnim letaki. Med Sianfjujem in štabom komunistične armade v Šensiju je dnevna letalska služba. Po odhodu Čansuljana je prevzel poveljstvo v Sianfju general Janhučen, ki je svoje čete povsod ojačil s komunističnimi tolpmi. General Janhučen je tudi odložil izvedbo vseh povelj, ki jih je po uklonitvi spuntanega maršala Čansuljana sprejel od nankinske vlade, ampak stavlja sam nove zahteve. Od nankinske vlade zahteva »dokazov, da je protijaponsko usmerjena«. Očita ji, da je »neiskrena« in da zaradi tega niemu ni mogoče, da bi se nankinski vlad podredil. Njegove armade v Kansuju in Šensiju da so nad grdim ravnanjem z maršalom Čansuljanom ogorčene. General Janhučen je poslal svoje odposlance nasproti oddelkom nankinske valde, ki so prodirale od Tunvana proti Sianfju, in jim sporočil svoje naziranje. Njihov poveljnik je Janhučeneve odposlance napodil nazaj in generalu sporočil, naj se nankinski vlad brez nadaljnjega podredi in njena povelja posluša. Janhučen se čuti razžaljenega in se je začel očitno vezati s komunističnimi četami. Nankinska vlada še misli, da ji bo mogoče stvar mirnim potom urediti, kar pa bi ne bilo več mogoče, če bi se Janhučen popolnoma vdal komunističnemu vplivu. Položaj bi potem postal zares resen, ker bi brez dvoma začela nastopati Japonska in bi nankinska vlada bila prisiljena nastopiti proti puntarjem v Sianfju kakor proti vsej komunistični vojski z oboroženo silo, da jo končnoveljavno zdrobi.

Minister Cvetković proti „zbornični birokraciji“

Niš, 13. januarja. AA. Snoči je minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković obiskal prostore poverjeništa delavske zbornice v Nišu, kjer ga je sprejela množica delavcev. Član zbornice Milan Djordjevič je ministra pozdravil z nekaj besedami in izrazil zaupanje v vlado dr. Milana Stojadinovića.

Minister Cvetković je nato imel dolg govor, v katerem je v zvezi z ustanovitvijo zbornice v Skoplju, obravnaval važnost te ustanove. Minister je med ostalim izjavil:

S pomočjo delavskih sindikatov ne vodimo nobene delavske politike, marveč hočemo samo dokazati, da smo iskreni prijatelji delavstva. V vseh zahtevah gospodarskega boja so delavci popolnoma neodvisni. Ne poznamo ne internacionalne, ne marksizma, marveč hočemo ustvariti svojo lastno delavsko gibanje in bomo vsako akcijo v tej smeri iskreno podpirali. Gre za naše resnično prizadevanje, ne pa za strankarske organizacije.

Minister je nato govoril o politiki do dosedanjih voditeljev delavskih zbornic in pravi: Svojasem nastopil proti njihovim ogromnim plačam in okrnili njihove proračune. Nočem, da bi na ta način razpisali denar delavcev. Pravim vam, da so se v teh ustanovah utaborili gospodski birokrati. Prosim vas, da ste močje, da računate s seboj, s svojo domovino in s svojim kraljem. To so osnove našega gibanja in boja proti dosedanjim zbornični birokraciji. V svojem gibanju bomo ustvarili resnično sindikalno organizacijo. Naše gibanje je se le v povojih, vendar pa je njegova bodočnost sijajna. Razmerje med delom in kapitalom je glede minimalnih mezd urejeno z uredbo, ki bo v kratkem postala zakon. Tudi vprašanje brezposelnosti in zavarovanja bo v kratkem rešeno!

Za novo kolektivno pogodbo KID

Drugi dan pogajani

Ljubljana, 13. januarja.

Danes dopoldne ob 9 so se nadaljevala pogajanja za novo kolektivno pogodbo delavstva KID. Navzoči so bili: od strani podjetja inž. Petrovič Bernhard, prisostvovali je še g. Arnez Peter, banki svetnik, in g. dr. Golja za Zvezo industrijcev. Delavska delegacija je bila zbrana v istem številu kot včeraj.

V uvodu je predsedujoči inženir Petrovič izjavil, da KID hoče skleniti kolektivno pogodbo in ne mara imeti brezpogodbenega stanja. Pri podpisovanju prezenčne liste je manjkala, prav tako kot včeraj, rubrika za zastopnike starih in obratnih zaupnikov. Razvila se je ponovno dolga razprava. Delavstvo je protestiralo proti omejevanju pravice sodelovanja obratnih zaupnikov. Končno sta se delodajalska in delavska stran zedinili, da naj se stavi v prezenčno listo tudi obratne zaupnike, in sicer z izrecnim dostavkom, da so bili izvoljeni v l. 1936.

Pri podrobnem razpravljanju posameznih členov je delavska delegacija zahtevala, da naj se tekst glede delovnega časa vstavi v kolektivno pogodbo točno po zakonu o zaščiti dela § 6. Ker je v nekaterih obratih v KID delo tako narave, da posamezni delavci nimajo pravega vsake tretje nedelje, kakor predpisuje zakon, temveč šele vsako sedmo, zato je delavstvo predlagalo posebni določili glede tega, da naj bi podjetje skušalo prizadevanja dati vsako tretjo nedeljo prosto, kolikor to je tehnično možno. Glede obratovanja ob praznikih pa se je zastopnik podjetja skliceval na sporazum, sklenjen pred leti, kateri pa še ni odpovedan, zato se mora kolektivna pogodba v tem okviru usklajevati tudi na ta sporazum. Z delavske strani zamore sporazum odpovedati le organizacija »Savez metalških rudnikov«, katera upamo, da bo še tekom razprave to tudi storila, da se omogoči v kolektivni pogodbi, ki hoče biti po izjavi zastopnikov podjetja moderna, točna in pregledna, vstaviti tudi določila glede praznovanja praznikov in nedelj.

Glede plač in meznega sistema vobče, se delata ni razvila, temveč je delavska delegacija izjavila, da bo izdelala protipredlog. Zaradi zakonitih zadržkov v službi, ki jih urejujejo §§ 219., 220. in 221. obrtnega zakona, so delavci na posamezne odstavke dajali sicer svoje pripombe, vendar pa so v glavnem bili predlogi sprejeti. Čl. 6. kolektivne pogodbe govori o družinskih določilih. Do družinskih določil so upravičeni vsi oni delavci, ki so bili pred 1. decembrom 1931 uslužbeni pri podjetju in se nanašajo samo na one otroke, ki še niso dovršili 14. leta starosti ter so bili rojeni pred 1. decembrom 1931. Delavski zastopniki so izjavili, da naj družinske določila prejemajo brez razlike vsi poročeni zaposleni delavci KID. Zastopnik podjetja je izjavil, da temu podjetje ne more ugoditi. Čl. 7. glede sprejemanja delavcev, ki se vračajo iz vojaške službe, je bil sprejet. Na člene o zaposlitvi rekonvalescentov, glede odpovedi pogodbe ter glede določila, da sme KID na osnovi pogodbe po prosti volji oddajati razna dela podjetjem, ki imajo za to potrebno obrtno pravico, bodo jutri delavske delegacije dale protipredloge.

Iz poka razprave se je moglo ugotoviti, da se bodo razprave raztegnile, če bo šlo v sedanjem izjavi naprej. Predvsem manjka, če ne že podrobnih predlogov h kolektivni pogodbi, vsaj neke načelne izjave delavstva k osnutku pogodbe, kakor

ga je predložilo podjetje. Šele potem se bo mogla razprava vršiti po nekem določenem sistemu. Nujno potrebno je, da bi vodil pogajanja zastopnik oblasti in da bi iz predloga podjetja in njegove obrazložitve — kakor je to storila k osnutku za dodatno pokojninsko zavarovanje — tudi delavstvo iz takoj ob pričetku dalo svoj protipredlog in tudi utemeljitev. Le na ta način bi se zamogla razprava čimprej zaključiti in privedi k sklenitvi nove kolektivne pogodbe.

Omenimo naj še, da je zastopnik podjetja z ozirom na izjavo delavskih organizacij (med drugim glede izboljšanja in izpolnitve službenega razmerja delavstva KID) omenil, da so življenjske potrebe v nekem jeseniškem konsumu znatno dražje kot drugje. Zato je KID sklenila cene na jeseniškem trgu znižati na ta način, da bo ustanovila svojo lastno konzum.

Razprava se je ob 2 popoldne zaključila in se bo nadaljevala jutri ob 9 dopoldne.

Kmet - največji revež

Skoro sleherni stan danes toži, kako težko življenje ima. Nekateri stanovi se že nekaj desetletij organizirano bore za izboljšanje svojega kruha in prirediti jim je treba, da so že marsikaj dosegli. Država sama je nekatere stanove že tako zavarovala na vse strani, da imajo že skoro zoper vsako nadlogo kakšno javno ali stanovsko sredstvo, ki jim v stiski priskoči na pomoč.

Eden je še, ki je ob raznih socialnih reformah ostal nekako ob strani in katerega tudi država gleda le kot svoj »steberec«, ne pa kot člana družine, kateremu bi bilo treba prav tako pomagati — to je kmet. Kmet so vsi prehiteli — bogve po čigavi krivdi — in čim več ugodnosti imajo drugi stanovi, tem več ima kmet bremen. Brezmen seveda nekdo mora nositi in če se jih drugi stanovi otepaajo in jih z dovoljenjem države po drobih odlagajo, morajo pasti na neka druga ramena — to je pa kmet. Zato je kmet danes obdan že s tolikimi predpisi, ki od njega samo terjajo, da sam ne ve več, kateri so zakoniti, kateri pa zgolj iz gorečnosti za pripravljenost državne

blagajne. Predpisi, ki bi skrbeli za njegov napredek, so pa tako redki in še ti so v mnogih ozirih nejasni, izvajajo se pa itak zgolj približno, da se kmetiči stan klub mnogemu govorjenju o njegovi važnosti čuti še vedno zapuščenega. Vsi drugi stanovi imajo že kakršnekoli ustanove, ki imajo samo ta izključni namen, da zanje skrbijo in neprestano mislijo, kje bi se še kaj dalo dobiti za njihovo korist, le kmet je še vedno prepuščen samemu sebi, naj si pomaga kakor si more in zna. Organizacije, ki jih ima, so zgolj zasebno pravne značaja in smejo samo svetovati in od časa do časa povedati, da kmet ne zmaguje več in naj se država na ta »steberec« ne zanša preveč, ker je trhel.

Včasih pridejo kakšni gospodarski sunki, ki so navidez kakor nalašč za kmeta in ob katerih tisti, ki razmer ne poznajo, zadovoljno mislijo: »Zdaj si bo kmet zopet nekoliko opomogel!« Od blizu je pa stvar drugačna. Koristi, ki od takega sunka pridejo, se razdrobe in porazgube, preden pridejo do kmeta. Zadnje čase se je nekoliko poživljal izvoz živine v Nemčijo. Toda kmet sam takega izvoza ne zmagaja, ker se pač ne znajde v množici deviznih in prevoznih predpisov, zato se mora poslužiti prekupčevalcev, ki si izposlušajo dovoljenja od Zavoda za zunanjo trgovino. Ti prekupčevalci si seveda vso iteganoost tuje denarne vrednosti, prevoza in vseh drugih okoliščin in še čezmeren dobiček zaračunajo v denarju in odračunajo od kupne cene. Tako kmet prodaja svojo živino ne zato, ker jo ima dovolj v hlevu, ampak zato, ker jo do spomladni prehraniti ne more ali pa, ker mora od nekod stisniti kak dinar, ker ga domačija in država terjata od njega. Živina gre iz hleva za sramotno nizko ceno, prekupčevalec pa si zasluži debele denarje; le tako se more zgoditi, da je že marsikateri kmet klub neprestanemu težkemu delu, beraški skromnosti in varčnosti propadel, prekupčevalec pa se nobeden, zapiti se mora, če hoče napraviti sad svojih kupčij, čeprav je samo vmesna roka med kmetom in končnim odjemalcem. Tak izvoz živine kmetu kaj malo pomaga, ker je preveč prilike za izrabljanje njegove denarne stiske in preveč ljudi, ki to stisko dejansko tudi izrabijo. — Tudi nabava železniških prugov je na prvi pogled nekoliko poživljal lesno kupčijo, s katero si bo zopet kmet opomogel; toda tudi to samo na prvi pogled. (Čudno je le to, da javnemu mnenju ob vsakem naročilu in ob vsakem delu pride najprej na misel, kako si bo kmet opomogel, kakor da bi mu bil kmet res tako pri sreči). Zopet je vmes prekupčevalec, če jih ni celo več, ki ima najmanj posla s prugami, pa v njegovih rokah ostane boljši del izkupička. Poročajo nam iz nekega kraja, da se kmetu železniški prugovi plačujejo po 20 Din, pa jih pripelje na postajo in se zloži v železniški voz, prekupčevalec pa gre samo v urad po denar, pa jih dobi plačane po 42 Din! Od take lesne kupčije bo kmet samo iztrebil gozdove in se morda vzdržal pri življenju do prihodnje zime, kaj bo pa potem? Gozdovi počesani, domačija v razpadajočem stanju — sleber države je omagal, ker je bil predolgo na milost in nemilost izročen prekupčevalcem in gospodarski stiski. Če kmet prodaja drva skoro brez mere, kar na oči, potem je menda dovolj hudo. Nekaj uradnik s podoželja nam je pripovedoval, da je kupil od kmeta drva za 80 Din in da jih bo imel dovolj — za dve leti, pa ima družino! Naj gre kmet s temi 80 Din v mesto — dobil bo zanje 1 čevlji ali 1 slab klubok ali 1 srjaco! Koliko obleke je raztrgal, preden je ta drva skupaj spravil? Pa smo tako veselji čedno oblečenega kmeta in ponosni smo nanj, češ, da je kulturn. Pa je res kulturn — revež!

To stanje je nevarno za vso držabo, tudi za tiste stanove, ki so si priborili ali pa jim je bilo dano boljše socialno varstvo. Ako bo šlo to stanje naprej, bo lepega dne kmet prišel beračit v delavske kolonije — do sedaj je bilo obratno, zlasti v dneih kakih meznih gibanj, ki si jih kmet ne more privoščiti — pojavil se bo na mestnih ulicah, pred trgovinami, v restavracijah in na meščanskih plesih, kjer gredo tisočaki za maškarnadno obleko, kot berač ali kot ropar. In drugi stanovi se bodo lahko selili na njegove izpraznjene domačije, če jih bo veselili ta trdi kruh. Bivši kmet pa bo živel od podpora, sirotišnice in jetišnice, in bremena, ki jih je doslej tako molče in ob tolikšni nevhvalečnosti nosil kmet, bo moral prevzeti kak drug stan — ako se med tem družba ne spametuje, da bi jih enakomerno razdelila na vse stanove. »Steberec« države more postati tudi njeno napotje, če ne more več nositi vsega ogredja. Nobenemu stanu se ni položaj izboljšal kar tako, sam od sebe ali z vremenom, vsakemu stanu je družba, t. j. država priskočila na pomoč in tudi kmetu bo morala. Kmetu pa ni treba nič drugega in on tudi nič več ne zahteva — kmet je najbolj pravičen in najbolj resen v svojih zahtevah — kakor da od svojega dela živi. Danes pa se od svojega dela le še zadoljuje, oz. še propada, ker mu na dolg tudi nihče nič več ne da. Izpremeniti je treba torej precej!

Položaj v Maroku jasen

Rim, 13. januarja. b. »Giornale d'Italia« podarja danes v svojem uvodniku, da je položaj v španskem Maroku sedaj popolnoma jasen in da Velika Britanija ni nasedla pariškimi fantazijam in moskovski propagandi ter pravi: Politična olenziva, ki sta jo skupaj izvedli Francija in sovjetska Rusija z namenom povzročiti zmedo in vznemirjenje, je propadla. Najprej so francoski in sovjetski listi vrgli v svet vesti o zasedbi Balearskih otokov po italijanskih četah. Ko te vesti nito imele nobenega odziva in jim ni nihče verjel, sta se spravili na Maroko. Tudi te vesti so bile brez temelja in jim danes nihče več ne verjame.

Pariz, 13. januarja. b. Tiskajski listi poročajo iz Tangerja, da je v Ceuto priplul francoski torpedni rušilec »Milan«, ki bo ostal tam 48 ur. V Tangerju pa pričakujejo še francosko torpedovalno »Iphigene«. Francoski tisk pripisuje velik pomen navzočnosti vojnih ladij v maroških vodah.

Tanger, 13. januarja. AA. (Havas) Dopoldne je prispele semkaj nemška križarka »Karlsruhe«.

Kolonični sporazum

Pariz, 13. januarja. c. Pariški listi objavljajo nocoj senzacijo, da se med Francijo, Anglijo in Nemčijo sanja kolonialni sporazum. Vse tri države bi s pomočjo Amerike ustanovile skupno kolonialno družbo. Anglija in Francija bi bili v tej družbi finančno udeleženi, Nemčija pa bi sodelovala posebej na tehničnem polju.

Dunajska vremenska napoved. Pretežno jasno, mrzlice.

Zagrebska vremenska napoved. Nastopilo bo toplejše vreme v zapadnih krajih, medtem ko bo v centralni vzhodni Evropi ostalo še vedno hladno.

Vsem prijateljem dr. Korošca

Nepozaben ostane vsem oni dan, ko so se sredi tozne politične dobe razvezala čustva ljubljani in zvestobe do slovenskega voditelja ob njegovi 60-letnici in buknila kot orkan v čas, ki ni želel pravega domoljubja. Manifestacija tistega dne v unisoni dvorani je bila sveta zaobljuba, ki jo je slovenski narod moško držal, pa če je še tako udarjal po njem bič tiranije, omejevanja sleherni svobode, teroriziranja pešice samozvancev.

Za črno nočjo je moralo priti jasno jutro!

Z nastopom dr. Stojadinovičeve vlade se je kot prazna pena razblinila v nič oblast samozvancev, ona oblast, o kateri so nam govorili, da je neporušna in večna. Voditelj slovenskega naroda je sprejel dolžnosti najbolj odgovornega ministra v državi, ne da brezsrčno vrne miho za drago, temveč da vodi celo državo v novo dobo resnične skupnosti in trajnega notranjega mira.

Slovenski narod je ponosen.

da vrši zgodovinsko delo ozdravljenja in prenovitve njegov voditelj. Z zvestobo — v letih preizkušnje nešteto krat prekaljeno — sledi njegovemu modremu vodstvu ter z nekdanjo nepoznano odločnostjo pomaga pri reševanju zgodovinskih nalog. Nesebično smo se prirejeli

Jugoslovanske radikalne zajednice

in si v njenem okviru ustvarila politično moč, ki ni bila nikdar večja in ki ima resnične znake trajnosti. Ta moč ni uzurpirana, temveč je ulemeljena v duhovni povezanosti ogromne večine našega naroda.

Po dobi zbiranja, organiziranja in zmag je prav, da v središču Slovenije priredimo velik

MANIFESTACIJSKI SHOD

in tako damo duška svoji odločni zahtevi, da se sme za vso bodočnost voditi politika le v skladu z nami, ki smo ponosni nosilci neomadeževane jugoslovanske misli, a prav tako neustrašni varilji take slovenske bodočnosti, ki bo v svobodi in

fasti razvila vse ustvarjajoče sile slovenskega naroda. Le dober Slovenec more biti dober Jugoslovian.

MANIFESTACIJSKI SHOD

priredimo v nedeljo, dne 17. jan. 1937

ob 10. dop. v »Unionu« v Ljubljani.

Vabimo in pozivamo na shod vse člane Jugoslovanske radikalne zajednice v Ljubljani. Pod okriljem svojih krajevnih organizacij nastopite strumno, odločno in samozvestno! Minili so časi, ko nas je večina Ljubljane smela zmerjati s »klerikalc«, a mi smo se znali le umikati in skrivati. Danes bo — ne zaradi oblastvene sile, — temveč zaradi novega časa enodušna vsa Ljubljana, ki je ponosna na svojo osrednjo vlogo v slovenskem narodu ter bo v vsem z nami. Upoštevajte navodila, ki jih imajo krajevne organizacije, in bodite na zbirališčih točni in strumni!

Vabimo prijatelje in simpatizente izvenljubljanskih občin. Priidite, da v mogočni skupnosti in v popolni svobodi obnovimo dan dr. Koroščeve 60-letnice in si podamo roko za bodočo neustrasno borbo!

Vabimo pa tudi vse, ki danes še niso organizirani, da se nam pridružijo s plemenito mislijo.

Priidite, da v skupni manifestaciji izpovemo svojo zvestobo državi, Sloveniji in vsem onim, ki so našemu narodu ostali zvesti vodniki tudi ob žrtvah in preganjanju!

Priidite, da v mogočnem zboru poudarimo našo zahtevo po popolnem ozdravljenju političnih razmer v državi!

Priidite, da nedvoumno povemo vse, kar nam pripravljata radost, a prav tako vse, kar nas še boli!

Akcijski odbor za manifestacijski shod JRZ v Ljubljani.

Mesini odbor Jugoslov. radikalne zajednice v Ljubljani.

Belgrajske vesti

Belgrad, 13. januarja. m. Jutri bo odpotovala v Bukarešto naša delegacija, ki bo vodila z romunsko delegacijo pogajanja nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Romunijo. Istočasno se bo proučil tudi načrt nove veterinarske konvencije in pa načrt konvencije o obmejnem prometu med obema državama. Predsednik narodne skupštine g. Stivan Čirič je po prestatnem hudem prehladu odpotoval na krajši odmor v Dalmacijo. Njegov namestnik prvi podpredsednik narodne skupštine Franjo Markušić ga bo zastopal.

Belgrad, 13. jan. m. Seja narodne skupštine bo bržkone sklicana koncem tega meseca.

Belgrad, 13. januarja. m. Gradbeni minister dr. Marko Kožulj je sprejel v svojem kabinetu predstavnike Zdrženja geometrov in geodetov krajevine Jugoslavije. V delegaciji je bil tudi Franjo Bera, geometer iz Ljubljane. Delegacija je predložila ministru Kožulju podrobno poročilo o stališču svojega združenja napram zakonskemu osnutku o pooblaščenih inženjerih, ki je pred narodno skupščino. V tem svojem referatu podaja Zdrženje geometrov in geodetov svoje predloge, ki so jih v omenjenem zakonskem osnutku stavili inženjerske zbornice.

Belgrad, 13. jan. m. Družini pokojnega Vajferta, pionirja srbskega rudarstva in industrije, je v imenu kr. vlade poslal sožalje zastopnik predsednika vlade in zunanjega ministra g. dr. Korošec, minister za notranje zadeve.

Belgrad, 13. jan. m. Prestolniška policija je prišla dve dobro organizirani tolovajski četi, kateri je organiziral znani svedrovec Ignjat Bogojević, kateri je pobegnil v drugi polovici meseca novembra iz duševne bolnice v Belgradu, kjer se je zdravil. Tolovajski četi sta v Belgradu izvršili nad 20 tatvin.

Belgrad, 13. jan. m. Iz Loznice poročajo, da je tamkaj ponoči do tal pogorela ljudska četa. Kmetije so z največjo težavo rešili iz gorečega polja tamkajšnje učiteljeve in njeno mater.

Belgrad, 13. jan. m. Z odlokom notr. ministra so premeščeni Stanislav Verstovšek, pristav VIII. pol. skupine iz načelstva ljutomerskega okraja v načelstvo mursko-subotškega okraja; Alfonz Stojan, pristav VIII. pol. skup. iz predsedstva mestne policije v Mariboru v načelstvo banjalškega okraja; dr. Pavle Švab, pristav VIII. pol. skup. iz načelstva kranjskega okraja v načelstvo brežiškega okraja.

Z odlokom ministra za trgovino in industrijo je premeščen na 17. deško obrtno šolo v Ljubljani pri srednji tehnični šoli v Ljubljani za obrtnega učitelja VIII. pol. skupine Rudolf Ušnik, učitelj iste pol. skupine državne deške obrtne šole na srednji tehnični šoli v Mariboru.

Belgrad, 13. jan. m. Minister za pošto, brzojav in telefon dr. Branko Kaluđerčević bo prihodnjo nedeljo otvoril filatelistično razstavo v Vračarju.

Belgrad, 13. jan. m. Iz Doline se je vrnil v Belgrad predsednik skupščinskega finančnega odbora dr. Vojko Janjič po izvršeni pravoslavni prazniku bodo zopet pričeli delati razni skupščinski odbori, ki so bili izvoljeni v proučevanje raznih zakonskih osnutkov. Med drugimi bo nadgledoval svoje delo tudi finančni odbor, ki bo predlagal proračun za leto 1937-38.

Pašič o dr. Korošču

Velikina in vsi uspehi pokojnega državnika so bili v njegovem neomajanem zaupanju v svoj narod, v brezkompromisnem programu, ki se kaže v veliki paroli »iz naroda za narod«, ter v tisti čudoviti preprostosti in primitivnosti, s katero je reševal ta veliki državnik najtežje politične probleme v svoji državi. Za njega ni bilo kompliciranih računov, vse je reševal z zdravim razumom svojega naroda.

S pokojnim državnikom sem imel v svojem političnem delovanju večkrat priliko priti v stik. Vsak razgovor z blagopojnim Pašičem je bil za mene kot mladega politika velik dogodek in čola, ki mi je pokazovala konture našega političnega življenja in njegove zamotanosti jasnejše in določnejše.

Veliki pokojnik pa je bil o nas Slovencih in našem predstavniku dr. Korošču boljše poučen, kakor mi o njem.

V času samoradikalne Uzunovič-Maksimovičeve vlade sva potovala s pok. Jankom Tavčarjem po naročilu radikalnega oblastnega odbora v Belgrad, da precizirava stališče slovenskih radikalov v tem smislu, da smo za sodelovanje narodno-radikalne in slovenske ljudske stranke, vlado pa naj bi sestavil pok. Nikola Pašič.

Bila je to težka naloga, ker je bila tako naša, kakor srbijska javnost prepojena z medsebojnimi občutki velesrčstva in odvsnosti od Rima.

Bolajzen pa je bila po razgovoru z obema državnikoma čisto odveč.

Gospoda Pašiča sva obiskala na domu v hišici nad gledališčem in ostala z njim v daljšem razgovoru.

Povedala sva mu, da je bil ideal že pokojnega Protića, da sodelujejo narodna-radikalna, Radičeva in slovenska ljudska stranka v vladi kot edine legitimirane predstavnice srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda in da smo slovenski radikali za to pripravljali žrtvovati svojo samobitnost v interesu pomirjenja.

Pok. veliki državnik je nepremično in dolgo molčal. Tavčar in jaz sva bila oba v veliki zadregi, ker sva se začela šele v tem trenutku nepremičnega molka pok. velikega politika zavedati, da bi naš predlog Pašiču pomenil spremembo političnega kurza unitarizma in centralizma v smer ureditve države po načinu velikega pokojnega Protića.

Bil je to za mene najrazburljiviji trenutek, saj smo slovenski radikali žrtvovali samobitnost svoje stranke, vse svoje interese in ambicije, da bi dosegli pomirjenje med srbskim in slovenskim narodom in ustvarili možnost sodelovanja tudi Hrvatim in njihovemu genialnemu voditelju po. Radiču.

Po dolgem molku pa je pok. Nikola Pašič spregovoril kot v samogovoru.

»Vidim ja to, vidim i do toga će doći i mora doći, jer tako ne može dalje da ide, mi smo berači i treba da razgovaramo i se sporazumemo.«

Slovenci, koji su mi pričali, stvar pogrešno razumejo. Korošec je jak, jer je on uvijek sa svojim narodom in u anjele doba i ni radikali tako. Gledaj ti tamo, gdje vs svestenik nije dobar sa narodom, tamo vera i pakao ne pomegne, tamo su pucelji ljudi. A pošto je gospodin Korošec i njegovji svestenici sa narodom, zato je narod uz njih.

Znam ja i Vašeg pok. Kreka i Jegliča i oni su bili uvijek uz narod.

Idita i kažite dr. Korošču, da pričekaj i mi ćemo skoro skupa saradivati.«

Ko sva prišla na ulico, mi je pok. Tavčar rekao: »Saj vidiš, on je za stvar, pojdiva do dr. Korošca.«

Ali ni pok. Pašič s temi zelo preprostimi besedami, katere je treba razumeti tako, kakor so bile povedane, točno pregledal takratno nemogočo politično situacijo sporov med našimi tremi bratskimi narodi, ali ni pok. veliki politik tako pravilno kakor mogoče še nihče drugi socialni problem našega slovenskega klerikalizma in liberalizma? Odšla sva v Milutinovo ulico k dr. Korošču, da se z njim pogovoriva in da mu poveva kaj nam je Pašič rekel. Malo sva se bala, ker so bili razdori med obema strankama precej na višku.

Rezultat razgovora pa je bil: »Povejta g. Pašiču, da sem tudi jaz naziranj, da bomo medsebojne spore Srbov, Hrvatov in Slovencev uredili samo s skupnim sodelovanjem naših predstavnic radikalne, slovenske ljudske in radičeve stranke.

Te besede je mogel spregovoriti v takratni težki situaciji, prepojeni z medsebojnim sovraštvom obeh strank le velik politik in iskren patriot, ki se zna v interesu države dvigniti visoko nad dnevno partizansko politiko.

Kakih 10 dni po tem razgovoru pa smo dobili poziv v Mariboru, da se udeležimo pogreba velikega pokojnika g. Nikole Pašiča.

Protić, Pašič, Radič in Vukičević so mrtvi, živi pa njihov veliki genij in neizmerna ljubezen do te države v gospodu dr. Milanu Stojadinoviću, ki vrši in izvršuje to, kar so hoteli oni izvršiti.

Po vseh porodnih bolečinah naše notranje ureditve lahko mirno čakamo, da bode izpolnjen testament velikih pokojnikov, ko bode s sodelovanjem pristopil naslednik velikega genija Radiča dr. Vladko Maček, za to pa nam jamči živa priča in drug velikih pokojnikov naš dr. Korošec.

Dr. Emil Stefanović, Prevalje.

Školovska konference

Zagreb, 13. januarja. b. Nocoj se zaključuje konferenca katoliškega episkopata, ki je trajala v Zagrebu nekaj dni. S konference bo vsem vernikom poslana posebna spomenica. Razen tega so bile izdelane tudi razne resolucije in predlogi glede konkordata, ki bodo dostavljeni naši vladi. Izdan bo tudi komuniste za tisk. Nekateri dostojanstveniki odpotujejo že nocoj v svoje škofije.

Padec nemške marke

Belgrad, 13. januarja. b. Zadnje dni se opaža na vseh jugoslovanskih borzah občuten padec nemške marke. Tečaj marke na jugoslovanskih borzah je znašal danes 1180. Včeraj je notrala marka v Jugoslavijo še 1245, predvčerajšnjim pa celo 1450. Zaradi nenadnega padca nemške marke je zavladalo med našimi izvozniki razumljivo razburjenje in so bili posebno izvozniki živine v Nemčijo z merodajne strani opozorjeni, da zaključijo z Nemčijo samo tekoče posle. Oblasti so bržkone opozorile izvoznike vsled tega, ker je pričakovati, da bo marka še naprej padala.

Kmetje v brežiškem okraju se organizirajo

Rajhenburg, 11. januarja.

Na stotine zavednih kmetov se je zbralo v nedeljo, dne 10. t. m. v Rajhenburgu in v Dobovi na ustanovnih občinah zborih krajevnih organizacij Kmečke zveze. Burno pozdravljen je na obeh zborih, v Rajhenburgu po ranem sv. opravi, v Dobovi po večernicah, nastopil predsednik Kmečke zveze g. Brodar Janez. S pogledom na druge stanovske organizacije je razvil svoje bogate in modre misli o potrebi kmečke stanovske organizacije. Po mnogih drugih državah so se kmetje že davno organizirali. Zato jih gospodarska kriza ni tako trdo zadela. V naši državi, kjer je do 80% kmečkega ljudstva, smo pa v tem oziru dremali in spali. Mesta se širijo, dobivajo s svojimi novimi palačami, nebotičniki, asfaltiranimi cestami itd. ameriški blesk, kmečki domovi po deželi pa propadajo in izginjajo. Po mestih ljudje veselijo in zapravljajo, kmet pa trpi pomanjkanje, kljub temu, da gara in se trudi noč in dan. Do zadnjega časa ni nikdo več pomislil, da bo propadlo vse, ako propade kmet. Šele sedanja vlada je resno uprla svoj pogled v naše državno gospodarstvo in se z vso vno trudi, da uredi zopet gospodarske razmere in jih spravi v pravi tir. Ker hoče ta vlada predvsem rešiti kmečko vprašanje, potrebuje to-zadevnih strokovnih nasvetov. Te pa lahko dobi samo od kmečko-stanovsko-strokovne organizacije.

je. Taka organizacija pa je Kmečka zveza. Zato ne sme biti nobenega kmečkega strokovnjaka, ki ne bi bil organiziran v Kmečki zvezi. Kmečka zbornica, ki je po zaslugi sedanje vlade na vidiku, bo oni organ, po katerem bo naš organizirani kmet uplívno sodeloval pri zboljšanju lastnih razmer. Nedvomno je za kmečko gospodarstvo velika kvar, da mora kmet danes zaradi carinske politike kupovati svoje potrebščine za 200% predrago, medtem ko prodaja svoje pridelke vsaj 50% pod pravično ceno. Da mora kmet pri takih razmerah propasti, pač ni treba tega posebej poudarjati.

Te in še nebroj drugih misli je kar podžgalo naše kmete in g. Brodar je bil deležen prisrčnih ovacij. Po obeh župnijah gre sedaj le en glas: Kmet v Kmečko zvezo! G. banski svetnik Trautnik Jožef je na obeh zborih še po svoje navduševale navzoče za vstop v organizacijo, nakar se jih je kar na stotine vpisalo v Zvezo. Povsod sta se izvolila tudi odbora krajevne organizacije, katera tvorijo moške, ki jamčijo s svojo zavednostjo za živahno in plodno sodelovanje organizacije.

Tako so ustanovljene sedaj v Brežiškem okraju krajevne KZ že na Vidmu, v Sromljah, v Artičah, v Rajhenburgu in v Dobovi. Upati in želiti je, da se v kratkem ustanovijo še po drugih občinah oz. župnijah. Nikjer ne sme biti brez te organizacije. Kmet na plan — dokler je dan!

Kokainskih sleparij vedno več

Sodna obravnava odkriva vedno več sleparij

Ljubljana, 13. januarja.

V veliki razpravi dvorani je bilo mnogo poslušalcev, ki so vztrajno in pazljivo sledili vsem podrobnostim razprave, zlasti takih, ki so bili sami oškodovani za težke tisočake od obtoženih prodajalcev in kupčevalcev kokaina. Delni rezultat večerašnje velike razprave je med drugim ta, da je drž. tožilec dr. Fellacher že uvedel nove poizvedbe o sleparijah, ki so jih izvršili obtoženci po krajih izven Ljubljane. Računajo, da so bile nekatere osebe oškodovane za ogromno vsoto 150 tisoč dinarjev. Že danes so se uvedle poizvedbe za slučaj v Bohinjski Bistrici in v bližini Kranja. Mnogi oškodovanci se niso javili, deloma ker so se sramovali, da so jih premeteni in brezvestni sleparji oigajali, deloma ker so se bali, da bodo kaznovani od finančne oblasti zaradi kokaina. Kaznovani pa ne morejo biti, ker niso kupovali prepovedanega mamila kokaina, marveč le sode in so postali le žrtve sleparske tolpe. Državni tožilec je odločen, da bo proti glavnim obtožencem obtožbo zaradi zločinstva prevare še razširil. Najtežje grehe ima na vesti Logačan Fran Hladnik, po poklicu lesni manipulant, ki ni že dolga leta izvrševal svojega poklica. Pred vojno je bil zapleten v neko zastrupelno afero po načinu stotnika Hofrichterja, ki je pred vojno vzbujal s svojo metodo zastrupljanja celo svetovne sloves. V Trstu, Gradcu in Ljubljani je bil Hladnik obsojen že na hude večletne kazni. Tudi v Braziliji se je pojavil. Tam je osleparil neko rojakinjo.

Mnogi hrepene po nagli obogatitvi. Spuščajo se v špekulacije, pri katerih so jim pred očmi mastni dobički. Zaslužiti do 25.000 Din proti investiciji 15.000 Din, je vabljiva stvar!

Druga skupina obtožencev

Po končanem zaslišanju 4 glavnih obtožencev je senatni predsednik prešel k zaslišanju druge skupine obtožencev, obdolženih le prestopka zoper osebo prostost in varnost. So to:

Drago Ceferin, 34 letni trgovec, zastopnik, stanujoč v Ljubljani. — Albina Ceferin, 31 letna soproga trgovskega zastopnika. — Maks Bizjak, 29 letni mehanik v Ljubljani. — Stane Burgar, 25 letni samski mehanik, in 34 letni strugar Ivan Krašovec iz Sangrada.

Dogodki na gradiču Sangradu bi mogoče spadali v kak romantičen in pustolovski film. Obtoženci niso stvari vzeli za tako resno in kaznivo, kakor to določa naš kazenski zakon, niso se mogoče v splošnem razburjenju zavedali, da bodo prišli v konflikt z državnim tožilecem. Hoteli so dobiti inazaj le denar in menice, za kar je bil ogoljufan Drago Ceferin. Razprava je včeraj trajala do 23 in se bo jutri, v četrtek, nadaljevala.

Drago Ceferin je bil najprej zaslišan za pričo, kako je postal žrtev v špekulaciji s kokainom. Podrobno je opisal pogajanja in prevzem »blaga«. Obremenil je močno Široka, Mauserja in Hladnika. Tega je vprašal: »Kdo ste?« On je odgovoril: »Moja legitimacija je denar!« Pokazal je šop bankovcev. Predstavil se mu je kot kupec.

Mestni kolek za brezposelne

Mesto Ljubljana je izdalo socialni kolek po osnutku slikarja Mihe Maleša. Izdani sta dve vrsti koleka, in sicer po ceni 1 Din s sliko revne matere z otrokom in po pol Din s sliko brezposelnega, ki prosi pomoči. Dohodek tega koleka bo mesto porabilo za zaposlitev brezposelnih delavcev pri javnih delih. Kakor je bilo že poudarjeno, gradi mesto iz dohodkov fonda za brezposelne težko pričakovani kanal v Zg. Šiški. Sedaj je pričela mestna občina z večjo skupino doslej brezposelnih delavcev izvrševati prekoje Malega Grabna po regulacijskem načrtu. Vsakomur je znano, kako potrebna je regulacija Malega Grabna. Dela, ki jih bodo napravili delavci, plačani iz mestnega fonda za brezposelne, bodo tvorila važno pripravljeno delo; končna regulacijska dela bodo na to hitro napredovala. To je torej drugo javno delo, ki se izvaja z dohodki prostovoljnih davateljev ljubljanskih občanov. Z izvrševanjem takih koristnih javnih del se lepo veže podpiranje ubogih brezposelnih delavcev, ki si podpora s tem sami zaslužijo in izvršitev obče koristnih in potrebnih javnih del. Dohodki mestnega koleka naj pomagajo izvršiti še več takih nujnih in splošno koristnih javnih del. Zato naj občani pridno segajo po njih. Sedaj je čas plesov in veselje. Tudi ob teh prilikah ne zamudite prispevati k socialni akciji. Pri blagajnah večjih plesnih prireditve bodo mestni koleki na razpolago. Z nakupom koleka storite dobro delo brezposelnim delavcem, ki jim je zaposlitev pri javnih delih edina rešitev. Veselje bo lepše, kadar ne bo nihče več brez dela in zaslužka. Usmiljenost in radodarnost more to doseči!

Pozneje, ko je bilo pravega, popolnoma izsolanega zdraviliškega naraščaja vedno več, Rogaška Slatina ni imela še železniške zveze ne s Celjem ne z Zagrebom. Kako naj bi slovenski, in recimo tudi hrvaški zdravniki, svojim bolnikom svetovali pot v Rogaško Slatino, ki za mnoge v njih gnotnem položaju ni bila lahko dostopna?

Pač so tedaj o Rogaški Slatini mnogokaj vedela in zapisala druga mesta: Gradec, Dunaj, Berlin, Pešta, Leipzig, London, Würzburg; manj pa domača odnosno jugoslovanska mesta: Celje, Maribor, Ljubljana, Zagreb, Karlovec, Belgrad.

Akopprav so slatinski vrelci že sami na sebi resnična zdravila, torej tudi v steklenicah na stotine kilometrov daleje od Slatine, so vendar zdravniki ugotovili, da pride zdravilna moč slatinskih vrelcev do popolne in neprikrasane veljave le ob izvirkih. Zdravniki so si to tolačili ne samo z rednim življenjem, ki ga žive bolniki pod zdravniškim vodstvom ter z ugodnim vplivom vse te krasne pokrajine, ampak tudi z emanacijo radijske aktivite vrelcev, ki se ob stiku z atmosferskim zrakom poizgubi. Pravo slatinsko zdraviljenje se more torej izvršiti le na zdraviliškem kraju samem.

Tako je Rogaška Slatina zaradi svojih zdravilnih vrelcev polagoma postajala in postala zdravilišče. To se je zgodilo tedaj, ko je Slatina prešla v last štajerskih deželnih stanov, ki so se takoj toplo zavzeli za razvoj tega blagoslovljenega kocka svoje zemlje. Posebne zasluge za to si je pridobil tedanj deželni glavar grof Ferdinand Attems, ki bi se smel imenovati ustanovitelj slatinskega zdravilišča. Pod njegovim vodstvom se je začela Rogaška Slatina razvijati v pravo kopališče in zdravilišče.

Sveda so že tudi pred nastopom glavarja Attemsa, torej pred letom 1801, prihajali na Slatino gostje iskat svojega zdravja, in tudi prej so že stala na Slatini gostišča, večinoma lesena, razen gostilnice, ki jo je pozidal baron Curti; vendar

Manifestacijski shod JRZ v Ljubljani

Govorniki Na manifestacijskem shodu bodo po dosedanjih vesteh govorili gg. minister dr. Miha Krek, senator Fran Smodej in ljubljanski župan dr. Juro Adlešič.

Vodje rediteljev! Ne pozabite, da morate biti jutri, v petek, točno ob sedmih zvečer v dogovorjenem lokalu. Sestanek bo kratek, a zelo važen.

Sneg prenašajo v koših in ga tope

V Suhi Krajini ni vode

Ambrus, 12. januarja.

Prosimo, dajte nam vode! Ta prošnja se ponavlja po naših vaseh dan za dnem. Vodnjaki so večinoma že prazni, kateri pa ima še vodo, jo deli z drugim, ki je nima. Čes, bova šla pa oba v Krko, če ne bo prej kaj mokrega prišlo. To je pri dobrih sosedih. Še pa tudi izjeme, sicer so redki taki, ki nočejo dati vode, če tudi jo imajo čez svojo potrebo. Po vaseh, kjer imajo hiše mlake, v katerih je sedaj pozimi kar zdrava voda za živali, je še kolikor toliko dobro in se shaja. Kjer pa nimajo luž, so pa že pobrali ves sneg po senčnatih krajih in ga znosili v koših domov ter stopili v vodo. Sedaj bo kar treba napraviti vozovo in sode, pa iti v Krko po vodo. V enem oziru ni sedanja suša toliko huda, ker ni pogled na naše polje in senoži tako žalosten, ker je itak vse golo. Je pa druga nevarnost, da razbežijo naši vodnjaki in luže, ki bodo tudi kmalu prazne. Prav bati se je, da bodo škodo trpeli vodnjaki, ki so skoraj vsi samo ometani s cementno malto, drugače pa zidani in ne betonirani. Ker so pač prazni, so izpostav-

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« gorenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

DRSALKE nikljane od 83'—

dalje pri

A. GOREC d. o. o. z. - poleg nebotičnika

Avstrijci izganjajo naše ljudi

Maribor, 13. januarja.

Leto dni je od tega, odkar so začeli Avstrijci izganjati naše državljane, ki so imeli v Avstriji delo. Samo skozi Maribor je bilo izgnanih par tisoč ljudi. Zadnje mesece so izgoni nekam zastali, sedaj pa so se zopet pričeli. Ze nekaj dni prihajajo čez mejo pri Mariboru izgnanci, ki so vsi imeli v Avstriji delo, pa so morali pustiti delo in zaslužek ter se vrniti v domovino, ki so jo nekateri zapustili že pred desetletji. Avstrijci pa skušajo sedaj te izgonne olepšati. Izmisli so si prav tehten izgovor: komunizem. Tako so v rudnikih pri Weitzu pozapirli nekatere naše državljane, ki so bili zaposleni kot rudarji ter jih nato izgnali iz države. Zapor in izgon se je izvršil pod pretvezo, da so se udeleževali v komunistični

propagandi. Imeli smo te dni priložnost govoriti z enim izmed izgnanih rudarjev. Je to neki Mihael Ozvald z Prekmurja. Od leta 1921. se že nahaja v Avstriji. Delal je najprej v tovarni v Leobnu, potem pa je šel za rudarja v Weitz. Kot dober in vesten delavec je imel stalno delo. S kako politiko se ni nikoli ukvarjal, najmanj pa še s komunistično propagando. Vodstvo rudnika mu je zagotavljalo trajno delo, kljub temu pa so ga pred 14 dnevi oblasti kar na lepem aretirale ter ga z izgovorom, da je komunist, zaprle. Dva tedna so ga imeli v zaporu, potem pa so ga brez vsake preiskave, ki bi pokazala, ali je kriv ali nedolžen, pognali čez mejo. Ista usoda čaka gotovo še druge naše ljudi, ki so v Avstriji zaposleni zlasti v rudnikih in tovarnah.

Zopet dva požara v ptujskem okraju

Ptuj, 12. januarja.

Preteklo noč smo imeli v ptujskem okraju dva požara. Prvi požar je izbruhnil v vasi Šikole, občina Cirkovce, pri posestniku Vincencu Kušarju. Goreti je začelo na skednju in se je ogenj razširil z veliko naglico na vse druga gospodarska poslopja, ki so zgorela do tal. Zrtev požara je tudi okrog 30.000 kg sena in slame ter vse gospodarsko orodje. Domačim gasilcem iz Šikol se je po trudapolnem delu posrečilo požar omejiti in ogenj pogasiti. Škoda znaša približno 40.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Drugi požar pa je izbruhnil v gospodarskem

poslopij posestnika Martina Šegule v Dornavi. Ogenj je tudi tu uničil vsa gospodarska poslopja in so le z muko rešili živino. Tudi v tem primeru so domači gasilci preprečili, da se požar ni razširil na sosednja poslopja. Škoda je precej visoka a še ni precenjena. Vzrok požara ni znan.

— Da hoste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srea, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Utonil in zmrznil

Tragično smrt je našel 70 letni starček Ignac Trček, rojen na Bukovem vrhu, občina Trata pri Škofji Loki, stanujoč v Bačni. V soboto okoli 13 se je vračal iz Šubičeve opekarne na Zirovskem vrhu, kjer je bil kot delavec zaposlen, proti domu in se je spotaloma ustavil pri sinu in drugod. Od podjetnika je prejel še 70 Din predujma. Nekaj denarja je dal sinu. Imel pa je pri sebi še 54 Din, ko je zvečer korakal proti domu, nekoliko vinjen. Drugo jutro so ga ljudje, ki so šli k prvi maši, našli ležečega v »Potoški grapi« pri Todrežu. Bil je mrtev. Komisija z zdravnikom dr. Milanom Gregoričem je ugotovila, da je Trček najbrž padel z brvi, ki vodi čez grapo, v vodo, a si ni mogel pomagati kljub nizki vodi. Utonil je in pozneje še zmrznil. Prvotno so mislili, da se je nad njim zgodilo kako nasilje ali rop, ker denarja pri njem niso našli. Dognano je sedaj, da je vsak zločin izključen in da je starček po nesreči padel v vodo.

Ljudsko gibanje

Ribnica. Zupnjaja šteje 4687 duš. Oklicanih je bilo 32 parov, doma poročenih 29, drugod 3 pari; najmlajši ženin je imel 22 let, najstarejši jo je mahal v 67 leto, dočim je imela najmlajša nevesta 18 let, najstarejša pa 40. Rojenčkov je bilo doma 111, v bolnišnici 10, skupaj 121, in sicer 65 dečkov in 56 deklic, torej moško leto; dvakrat dvojčki, mrtvorojen nobeden; rojstev torej pride 25,81 na tisoč prebivalcev. — Umrlj jih je 69, in sicer 37 moških in 32 ženskih, tudi smrt je vzela bolj moške na muho; na 1900 prebivalcev je prišlo 14,72 smrtnih slučajev; nad 90 let stara sta umrla dva (eden v 97 letu), med 80 in 90 letom 7, med 70 in 80 letom 17, torej je dosegel 37,63% umrlih starost nad 70 let; otrok pod enim letom je umrlo 12 ali 9,91% vseh rojencev. Zdravstveno stanje torej dokaj povoljno. — Sv. obhajil se je razdelilo nad 60.000.

Opis našega prvega zdravilišča

(Po raznih virih sestavil dr. A. M.)

(Nadoljevanje.)

Kakor pri drugih zdravilnih sredstvih, katera prvi zdravnik za izrecne bolezni pripozna, drugi pa ne, in katera sredstva v prvem slučaju učinkujejo povoljno, v drugem pa ne, se tudi na zdravilno vodo ne smejo staviti previsoke zahteve.

Kljub vsem dvomom so vendar stoletne izkušnje in znanstvena opazovanja pridobila večino zdravnikov za neovrgljivo resnico, da so tako kopeli kakor pitje rudninskih voda eno izmed najboljših naravnih zdravilnih sredstev.

»Ob teh zdravilnih vrelcih« je že 1823 zapisal eden izmed najizkušenejših kopaliških zdravnikov dr. Matija Macher: »najdeš mir in zdravje, ki ti spet prinese veselje do življenja. Zmerno pij slatinsko vodo in zmerno se gibaj!«

Na tem mestu se nam samo po sebi vsiljuje vprašanje, zakaj niso istočasno z nemškimi zdravniki pisali o Rogaški Slatini tudi slovenski zdravniki in to v slovenskem jeziku?

V začetku osemnajstega stoletja in še potem v vsej njegovi prvi polovici, ko je po zdravniškem priporočanju vidno rastel sloves Rogaške Slatine, Slovenci niso imeli velikega doktorjev zdravilstva; še ti, ki so bili, so službovali na tujem, in četudi so bili v službi na domači zemlji, niso bili večši pismenega slovenskega jezika. Med duhovščino, ki bi mogla tudi s pisano besedo obrniti pozornost na zdravilnost slatinske rudninske vode, je bilo zlasti mnogo pristašev homeopatije, ki je učila, da se morejo bolezni zdraviti le s sredstvi, ki povzročajo v zdravem telesu učinke, ki so podobni onim v bolnem telesu. Od tod tudi ime te nove zdravilne metode: Homoion pathos — slinčna bolezen.

prvo pravo zdraviliško lice je dal Rogaški Slatini z nadzorstvenim uradom vred grof Ferdinand Attems.

Razvoj in napredek zdravilišča se mora šteti v posebno delo in zaslugo predvsem zdraviliškim ravnateljem. Na splošno moremo reči: Uspeh upravnega dela se pri vsakem upravitelju večinoma ravna po njegovi večji ali manjši upraviteljski dobi. Rogaška Slatina kot urejeno zdravilišče je bila najprej (1801—1919) deželna, potem (1919 do 1929) državna in je sedaj banovinska last. Zdravilišče so upravljali vsakokrat nadzorniki ali ravnatelji.

Prvi nadzornik je bil (1805—1836) dr. Ivan Fröhlich, zdravnik iz Celja. Postavil je prva velika gostišča in dal s tem možnost novega razvoja.

Drugi, še zaslužnejši, je bil (1836—1876) tudi zdravnik dr. Jožef Sok od Sv. Marjete nižje Ptujja. Zgradil je nova gostišča in gospodarska poslopja, da je Rogaška Slatina v estetskem in higienskem pogledu dobila viden značaj zdravilišča.

Za njim je nastopil (1877—1882) dr. Iv. Schüller, ravnatelj dobrihskih toplic.

Ravnatelj Ernst Gutebrück (1882—1888) je dal zdravilišču s svojim gospodarskim programom novo gospodarsko smer. Po tem načrtanem potu sta šla ravnatelj major Schubert (1888—1899) in Viktor Trotter (1899—1903).

Izredno spreten gospodar je bil dr. Fr. Mulli, rojen 1865 v Beljaku na Koroškem. Zdravilišče je upravljal z veliko vno in sanostojnostjo pa tudi z velikim ugledom in uspehom (1903—1921).

Ob prelomu 1919 so se hitro menjali upravitelji: Lochbühler, Herg, Dolenc.

Ravnatelj dr. Fran Šter je vzorno upravljal zdravilišče prav enajst let (1921—1932). Z njim se je začela doba smotnega dela v upravnem obratu, gospodarskem pokretu in tujskem prometu.

Anton Ditrich (1932—1934) je dovršil započeto delo povečanja vodovoda napravil je novo

plavalno kopališče in prenovil zdraviliški park in ljubljanski dom. To vse po načrtih arhitekta Vinca Glazna iz Plečnikove šole

Sedanji ravnatelj Ivan Gračnar se je v dveh uspešnih sezonah izkazal kot previden in soren upravitelj z upravičenim upanjem na nov razvoj slatinskega zdravilišča.

3. Gostišča in druga poslopja.

Ako gledamo na začetek in napredek slatinskih zdraviliških stavb, nam prihaja na misel in primero svetopisemska priika o gorčicnem zrnu. »To je sicer najmanjše izmed vseh semen, ko pa zraste, je večje ko zelišča in postane drevo, tako da prilete ptice neba in prebivajo na njegovih vejah.« (Mt 13, 32.)

Ob svojem začetku je moglo zdravilišče le malo gostov sprejemati v svoje gostišče in prenočišče, gostje so morali večinoma ostajati v Ptujju, Mariboru ali v Celju, ali so se tudi nastanjivali po hišah v okolici. Dokler torej ni bilo na Slatini primernih domov, se tudi obisk gostov ni mogel dvigniti. V dobi kopališkega zdravnika dr. Matije Macherja, ko je 1823 stal na višku svojih čudovitih uspehov, se je obisk gostov kljub temu le s težavo pospel za 200 stopenj višje od 634 do 751.

Šele ko se je 1830 postavil hotel »Pošta« in 1833 sedanji »Tržaški dom« in 1838 sedanji »Donaški dom« ter se je 1840 k najstarejši stavbi na Slatini, kjer je ob sezoni nastanjeno knjigovodstvo, pridrazil »grofovski stan«; šele tedaj je obisk dosegel število tisoč ter ga je poslej vsako leto presel, da ga je v 20 letih povišal na število 2000 gostov in še čez.

V tej dobi so namreč zrastle novi domovi: »Styria« leta 1841, »Strossmayerjev dom« 1847, »Uradniški dom« 1850, »Zagrebški dom« 1854, »Orožniški dom« 1854. Obisk gostov je poslej v 20 zaporednih letih znašal povprečno 2500. Samo leta 1866 je zaradi avstrijsko-italijanske vojne padel v tisočern zaostanek od 2430 do 1450.

Drobne novice

Kaj pravite?

Kdor zasleduje delo naše dijaške mladine, zlasti akademske, se mora s skrbjo opreževati, kako se bo ta reč končala. Skoro sleherni mesec nas preseneti s kako novo akcijo. Gradi kemični inštitut, izpopolnjuje univerzo, povečuje bolnišnico, skuša pomagati tehnični fakulteti — same akcije, ki potegnejo v svoj vrtnec večino akademikov. Take akcije požro neverjetno veliko mladost in časa in še danes zija pred nami vprašanje, kaj bo z našim znanstvenim naraščanjem? Kaj bo, če nam ta rod kdaj res pribori kemični inštitut, kje bomo dobili kemike, da bi zasedli njegove laboratorije, če bomo imeli samo spretno organizatorje, izurjene voditelje zborov in v potrepilne nabiratelje podpisov in izjav? Kaj bo, če kdaj res dobimo veliko, moderno bolnišnico — ali bomo imeli dovolj zdravnikov, dobrih in sposobnih, da bodo zasedli njene operacijske sobe? Ali ni velika nevarnost, da nam bodo tisti, ki nam bodo »dali« ustanove, dali tudi moze zanje, ki se sedaj mirno pripravljajo za svojo stroko (ali vsaj lahko bi se), ker ustanove že imajo in jim ni treba zapravljati časa z raznimi akcijami? Ali ni nevarno, da bodo naši bolniki lepega dne prišli v roke tujim zdravnikom, če se bodo naši medicinci še kaj dolgo borili za bolnišnico?

To slovensko moledovanje bo treba prekiniti, ker je znamenje in dokaz pastorskega razmerja, in se posvetiti resnemu delu. Če za druge pokrajine to velja, bo moralo obveljati tudi za nas, da namreč socialne ustanove gradi socialno ministrstvo kjerkoli se pokaže potreba, kar mu je prav lahko ugotoviti, saj ima poudarjene svoje organe, da prosvetne ustanove gradi prosvetno ministrstvo, prometne prometno, itd., mladina pa se mora mirno pripravljati za podstrop teh ustanov. Ne dajmo se pahnuti v razne akcije tu po Ljubljani in Sloveniji, kjer smo itak vsi za vsakršni napredek in ose ustanove, ki ga nam morejo dati. Več pa tu doma itak ne moremo doseči, pa če se še bolj zbiramo in še glasneje izjaoljamo.

Življenje je kratko in zdravje nestalno!

Ce Vam je le mogoče, pijte čim bolj pogosto našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo

ono z rdečimi srci na etiketi
RADENSKO!

Koledar

Četrtek, 14. januarja: Hilarij, cerkveni učenik; Feliks Nolanski (Srečko), duhovnik mučenec.

Novi grobovi

† Prof. Hilarij Tofan. Dne 12. t. m. je umrl v St. Jurju pri Celju v 65 letu starosti na pljučnici Hilarij Tofan, prof. gimn. v p. Rajni je bil pred vojsko prof. gimn. v mestu Seret (Bukovina). Kot begunec je bil po končani vojski nameščen kot prof. gimn. v Mariboru. Leta 1926 je bil radi živčne bolezni vpokojen in od tega časa je živel v St. Jurju pri Celju. Pogreb bo danes 14. t. m. popoldne.

Osebnosti

== Z odlokom gener. ravnatelja drž. žel. so prevedeni: Peter Pižent, predkurjač-zvaničnik III. pol. skup. v kurilnici Maribor, za pomožnega vlakovodjo C. pol. skup. drugega perijodičnega povika, Karel Molč, predkurjač-zvaničnik prve kategorije IV. pol. skup. pri lokomotivski postaji v Borovnici za pomožnega strojevodjo X. pol. skup. Viktor Belič, računski zvaničnik prve kategorije III. skup. na postaji Trbovlje za pomožnega blagajnika X. pol. skup., Franc Lesjak, predkurjač-zvaničnik I. kategorije III. pol. skup. na kurilniški postaji Jesenice za pomožnega strojevodjo X. pol. skup., Jože Smrekar, predkurjač-zvaničnik I. kat. III. pol. skup. v kurilnici Ljubljana za pomožnega strojevodjo X. ol. skup. drugega perijodičnega povika, Franc Fiser, skladiščnik-zvaničnik prve kat. III. pol. skup. na postaji Maribor za pomožnega blagajnika X. pol. skup. Premeščen je po potrebi službe Alojz Orel, administrativni uradnik IX. pol. skup. splošnega oddelka generalnega ravnanstva drž. žel. v splošni oddelček žel. ravnanstva v Belgradu.

— PRI RAZPOKANI KOZI, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILIČNO MAZILLO«.

— Razpisana je župnija St. Jernej v leskoviški dekaniji na Dolenjskem. Patron je stolni kapitelj v Ljubljani. Prošnje naj se vlagajo na patronat do 15. februarja.

— Cenjene inserente na deželi prosimo, naj poravnajo oglašne račune samo po priloženih položnicah ali pa osebno v upravi ali v naših podružnicah, ker se pojavljajo v zadnjih dneh razni sleparski »inkasanti«.

— Slovenec povožen na Hrvaškem do smrti. Blizu Kraljevca ob Sotli na Hrvaškem je dne 11. januarja na tragičen način izgubil življenje g. Anton Zmave, posestnik iz Zgornje Sušice pri Brežicah in oče ge. Josipine Resnikove, lastnice znane zagrebške restavracije »Janjer«. Neki zagrebški avtomobil, ki je vozil iz Klanca v Zagreb, je okoli pol sedmih zvečer na odprti cesti podrl starega Zmavea. Kolesa avtomobila so šla čezenj. Sofer je avto ustavil ter je Zmavea potegnul izpod voza ter ga hotel prepeljati v zagrebško bolnišnico. Med prevozom pa je Zmave umrl. Zagrebška policija je takoj uvela preiskavo. Zmave je kakor po navadi, hotel poslati svoji hčeri v Zagreb potrebno vino. Voz z vinom je res prišel od očeta, oče samega pa je med poljo zadela nagla smrt. Soferja Marka Bošvirja iz Zagreba je zadržala zagrebška policija, enako tudi dva trgovska potnika, ki sta se vozila v avtomobilu. Ga. Resnikova je svojega očeta zelo ljubila in spoštovala ter je je vest o očetovi smrti globoko pretresla. Pokojni Zmave je bil fastivreden in dober starček, ki je v brežičkem okraju, v Hrvaškem Zagorju in v Zagrebu samem užival veliko spoštovanje.

— Vremenska napoved. Evropa: Hladni val se vzdržuje nad celim evropskim kontinentom. Snežni val je zajel oblast Karpatov in severo-

vzhodni ter centralni del Balkanskega polotoka. Topli val z deževnim vremenom vlada nad Islandom in nad Britanskimi otoki. Jugoslavija: Prevladuje oblačno v vsej državi z malimi vedrinami v Primorju in v Sloveniji. Snaži v severovzhodnih delih in v srednji Evropi. Minimalna temperatura Ljubljana —17, maksimalna Ercegovi +10. Napoved za 14. januarja: Pretežno oblačno, tuhtam malo snega. Toplota se bo nekoliko dvignila, noči pa bodo zelo mrzle. Sonce vzhaja ob 7.13, zahaja ob 16.22.

— Blaž Arnič odhaja v Varšavo. Znamo slovenski komponist g. Blaž Arnič, ki je imel pred tedni zelo uspešni simfonični koncert svojih skladb in pa del drugih avtorjev v ljubljanski stolnici, odhaja sedaj v Varšavo. G. Blaž Arnič predstavlja v slovenski glasbeni javnosti že ugledno in priznano ime. Iz Ljubljane odide dne 11. ter se bo spotalom ustavil na Dunaju in v Krakovu. G. Arnič je svojčas študiral na Dunaju. V Varšavi pa bo v eni največjih tamkajšnjih koncertnih dvoran preredil simfonični koncert svojih najboljših skladb na orgle. Izvajal bo orkestralno uverturo, simfonično rapsodijo in svojo četrto simfonijo »Resurrectionis«. Pot mlade g. Arniča v Varšavo je zelo težka, ker Arnič pač nima dobrih zvez s poljsko javnostjo, kakor sploh ne v tujini. Vendar je optimist in upa, da bo na Poljskem uspel. V Varšavi se bo tudi vpisal v tamkajšnjo muzikalno akademijo, ki je najvišja glasbena šola na Poljskem ter bo dovršil svoje študije. Arnič želim na Poljskem čim več uspeha!

— Razpisana služba. Občina Cerklje, okraj Kranj, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje pripravnika. Šolska izobrazba nižja srednja šola. Varščina 5000 Din. Pravilno kolkovane prošnje po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbcih, je vložiti do 8. februarja 1937 pri tej občini.

— Pozor pred lažnimi akvizitirji! Zveza za tujski promet za Slovenijo v Ljubljani (Putnik) nam sporoča, da zbirajo že dalj časa po Ljubljani in okolici naročila za oglašne in uvrstitev v nekaj vodnik po Ljubljani pod firmo Metropola Slovenije, razni akvizitirji, ki pri strankah navajajo, da izda ta vodnik Zveza za tujski promet, oziroma »Putnika« v Ljubljani. Svarimo pred temi lažnimi akvizitirji, ker niti Zveza za tujski promet, niti »Putnik« ne izdajata sedaj kakršnekoli slične objave. Svarimo tudi pred vsakim telefonskim potrdilo naročila ali telefonično terjatvijo, ker spada tudi ta metoda med navadne trike teh akvizitirjev.

— Z zlatimi zobmi sleparil. Ljubljanska policija je dognala, da se kladi po okolici Ljubljane in po Gorenjskem neznan mož, star kakšnih 35 do 40 let, ki slepari na prav premeten način. Čezaluti, da ima kdo kaj zlatine, je takoj pripravljen pričeti z njim kupčijo in zamenjavo. S seboj ima vedno razne predmete, o katerih trdi, da so zlati ter jih ponuja, češ: »Moji so večji, dam vam jih za vaše manjši«. Mnogim ljudem se zdi ta kupčija ugodna ter radi pristanejo na zamenjavo. Sebe, ko izgine slepar za deveto goro, spoznajo, da so nasledili prebrisane sleparju. Predmeti, ki jih ponuja, so namreč iz double-zlata ali iz kake lahne pozlačene kovine. Tako goljufa ta slepar ljudi tudi za zlato zobovje in podobno. Ljudi na deželi resno svarimo, naj ne nasedajo temu in podobnim sleparjem.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 13. t. m. je objavljena »Ustava islamske verske zajednice kraljevine Jugoslavije« dalje »Odločba kraljevskih namestnikov o pretvoritvi nedopolne realne gimnazije v Murski Soboti v popolno«. »Uredba o izpremembi uredbi o prekinitvi zastaranja kmetskih menic« in »Razglas banske uprave o ljudskem delu in odkupnini za samoupravne ceste v letu 1937/38«.

— Slovarček nemškega in slovenskega jezika s slovnici podatki za Slovence. Sestavila profesorica dr. A. Piskernik, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani — cena nevezani knjižici je Din 20, vezana v platno Din 30, ima 232 strani. — Ze dalj časa smo pogrešali Slovenci mal priročni slovarček nemško slovenskega in slovensko nemškega jezika v eni knjižici, ki bi ustregel vsem praktičnim zahtevam sedanjega časa. Imamo pač izvrstne večje slovarje, ki pa so tudi precej dragi in za navadno porabo preobširni. Zato bodo ta mali slovarček pozdravili predvsem dijaki naših srednjih in jim sorodnih šol — zlasti pa samouki nemškega jezika, v katerem dobe dovolj besednega materiala za njih porabo. Posebnost tega slovarčka pa je, da ima preproste slovnice podatke, ki jih drugi slovarji nimajo. Samostalniki imajo povsod pridejan spolnik, potrebne končnice ter označbo pregleda. Pridevnikom je dodano stopnjevanje, glagoli pa so opremljeni z vsemi potrebnimi oblikami. Tudi naglas je povsod označen, kjer je treba. Glede rabe slovarčka navaja založništvo v predgovoru natančna navodila. Upamo, da bodo vsi učenci nemškega jezika to delce z veseljem pozdravili.

Ljubljana

Gledališče

Drama (začetek ob 20): Četrtek, 14. jan.: Na ledeni plošči. Red Četrtek. — Petek, 15. jan.: Zaprt. — Sobota, 16. jan.: Dež in vihar. Premierski abonma. — Nedelja, 17. jan.: Ob 15. Kralj z neba. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20. Korajža velja. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Opera (Začetek ob 20): Četrtek, 14. jan.: Pri treh mladenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Popust za abonente. — Petek, 15. januarja: Zaprt. — Sobota, 16. jan.: Hovanščina. Red B.

Predavanja

J. d. k. a. »Savice«: V petek 15. t. m. ob 6. zvečer bo predaval Fr. Sal. Finžgar o temi: »Kako raste pisatelj v sebi in s časom.«

Katoliško prosvetno društvo v Siški: Prihodnji ponedeljek 18. t. m. predava vsučiliščni prof. g. dr. Andrej Gosar: Od francoske do boljševiške revolucije.

Union — bela dvorana: Drevi ob 8. drugo predavanje iz ciklusa predavanj Danice, Savice in Zarje. Prof. Vodnik Franc predava o Mahnuču. Union — verandna dvorana: V petek 15. t. m. ob 8. prosvetni večer Prosvetne zveze. Predava univ. prof. inž. Marij Osana: Nova velesila v radijskih valovih.

Prireditve in zabave

Filharmonija — velika dvorana: V petek, dne 15. t. m. ob 8. zvečer koncert čelista Slavka Popova. Trnovski prosvetni dom: V nedeljo, 17. t. m. nova ljudska igra »Trije kralji«.

Sestanki

Sentpetersko društvo: Fantovski odsek Sentpeterskega prosvetnega društva ima drevi ob 8. redni sešestanek s predavanjem.

Društvo »Pravnik«: XLVII. redna glavna skupščina v soboto, dne 30. januarja ob 17. pop. v ljubljanski pravosodni palači, soba št. 79. Dnevni red: a) Poročila predsednika in odbornikov. b) Poročilo revizorjev. c) Volitve. d) Slučajnosti. Zooološko društvo »NOE«: Redni občni zbor v ponedeljek 25. t. m. v salonu gostilne Derenda na Rimski cesti št. 4.

Narodni dom. Francoski inštitut. V petek, 15. t. m. ob 20 b o francoskem kolonialnem delu predaval Gabriel Remérand, francoski konzul v Ljubljani.

Dvorana prosvetnega doma Bežigrad: Drevi ob 20 IV. prosvetni večer, na katerem predava ravnatelj dr. Karel Capuder o Hitlerju in njegovi osebnosti.

Kino

Kino Kodeljevo igra danes »Skrynost vsake žene« (Hans Sönnker). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedbe

Prosim sopotnico nedeljskega večernega vlaka Ljubljana—Jesenice, da mi vrne zamenjani zavoj, kjer dobi svojo. — Brtoncelj Ivan, Jesenice, Gosposvetska 4.

I Novi upravnik ljubljanske bolnišnice g. dr. Vladimir Ferlan, dosedanji sanitetni polkovnik v p., je ta teden prevzel svoje posele in nastopil službo. Na našo prošnjo za nastopno izjavo je odgovoril, da želi svoje moči posvetiti razvoju bolnišnice v popolni skromnosti in zatišju. Njegovi želji naj bo s tem ustrezno! Novega upravnika na njegovem važnem mestu pozdravljamo ter upamo, da bo njegovo delo koristno za prepotrebni nadaljnji razvoj ljubljanske splošne bolnišnice!

I Opozorilo telefonskim naročnikom. Vse telefonske naročnice opozarjamo, da poteče 15. januarja rok plačila telefonske naročnine. Vplačila se vršijo na dostavljene čekovne položnice. Naročniku, ki zamudi rok vplačila, se telefon začasno izključi iz prometa dne 16. januarja, za zopetno vključitev pa mora plačati takso 100 Din. V slučaju, da je naročnik čekovno položnico izgubil, lahko reklamira pri pošti Ljubljana 1, telefon 37-07.

I Sahojski klub »Sentpeters« nanažnja celokupnemu članstvu, da je igranje do nadaljnjega vsled tehničnih ovir ukinjeno. Ko pa bo zopet omogočeno, bo tozadevno notico »Slovenec« pravčasno objavil, naktar opozarjamo članstvo.

I Ze 1150 bolnikov. Ko smo omenjali proti koncu leta rekordno število bolnikov, ki jih je ljubljanska bolnišnica sprejela, smo navedli tudi, da se naval bolnikov še vedno stopnjuje. To se je res izpolnilo tudi v novem letu. Letos, ko smo komaj šele v začetku leta, je bolnišnica sprejela že 1150 bolnikov. Povprečno jih sprejme bolnišnica sedaj vsak dan 80 do 100. Številke sprejetih bolnikov so od dne do dne večje in nihče ne ve več izhoda iz te strašne bolniške mizerije!

I Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja na bloke z 20% popustom, ki so v prodaji pri dnevnih blaginji v operi. Interesent plača blok, obsegajoč 10 kuponov za operne in operetne in 10 kuponov za dramske predstave 100 Din. Pri nakupu vstopnice se poleg 20% popusta na dnevno ceno odračuna vselej 5 Din za kupon. Popust velja za vse predstave, tudi nedeljske, razen premier in gostovanj.

I Privatni telovadni tečaji za odrasle in otroke. Za čas božičnih počitnic prekinjeni telovadni tečaji so zopet pričeli. Telovadne tečaje vodi izkušen strokovnjak po modernih metodah z oblastvenim dovoljenjem. Telovadne ure so trikrat na teden, vsak torek, četrtek in soboto. Za dame od 6 do 7 in od 7 do 8, za gospode od 8 do 9 zvečer v telovadnici učiteljske na Resljevi cesti. Vaje so v malih skupinah. Dvorana je snazna, vsakomur so po telovadbi na razpolago hladne in vroče pršne kopeli in umivalniki. Za mladino pa so telovadne ure vsak ponedeljek in petek do 2 popoldne dalje v telovadnici na realki v Vegovi ulici. Sprejemajo se otroci že od 4. leta starosti dalje. Razdeljeni so po spolu in starosti v male skupine. Prilasti v telovadne tečaje se sprejemajo med telovadnimi urami ob navedenih dneh. Kdor se za ure zanima, dobi istotam vse potrebne informacije.

I Zima. Včeraj zjutraj okoli 6 je zgodnje vstajalce v Ljubljani presenetil sneg, ki je naltaval ter skoro nekoliko pobelil tl. Upanje zimskih športnikov pa se je takoj razpršilo, ko je nato posijalo sonce ter je prenehalo snežiti. Solnčni žarki so tudi hitro uničili sneg na tleh. Pač pa so lla nato še močnejše zamrznila in so odelenele se tiste vode, ki zmrznejo drugače le redkokdaj. To se je poznalo zlasti na Barju.

I Nesreča na cesti. Na Tyrševi cesti tik pred lekarno Piccoli je včeraj popoldne padel na spolzkem tlaku 61-letni uradnik Sentpeterskega župnišča Franc Grmovnik. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe ter si je ranil tudi glavo, tako da mu je tekla kri iz ušes. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico, kjer so ugotovili, da so se mu pri padcu pretresli možgani.

I V posredovalnici za službe se zastupila. Včeraj popoldne so bili mestni poklicni reševalci poklicani v neko posredovalnico za službe. Tam se je zastupila z očetno kisline neka 18-letna služkinja, ki je sedaj že pet dni brez posla. Očetna kisline je dekletu že seglala vse grlo V bolnišnici, kamor je bila prepeljana, nimajo dosti upanja, da bi ji rešili življenje.

I Kolesa je kradla. Pred mesecem dni je ljubljanska policija prišla neko 18-letno natakario, ki je ukradla kolo Milki Zajčevi na živilskem trgu pod bogoslovjem. Policija je to kolo zaplenila, ga vrnila pravi lastnici, taticu pa izročila sodišču. Zaradi mladostnosti je sodišče izpustilo taticu na svobodo. Dva dni za tem pa je izgnilo drugo kolo, last Uršule Zganjarjeve. Policija je to taticu sedaj zopet pojasnila in sicer je to kolo zopet ukradlo isto dekle. Policija sedaj poizveduje, kam je taticu drugo ukradenko žensko kolo prodala. Ta natakario je najbrže prva poklicna taticu koles v Ljubljani. Ženska kolesa so sicer tudi poprej izginjala, vendar pa so jih kradli le možki tatovi.

I Dva vloma. V gospodarsko poslopje Josipa Bergmana na Stari poti je tle dni neko vlomil in odnesel ročni vrtilni stroj, smirkov stroj, pet pil, klešč za izoliranje in pripravo za rezanje vijakov. Škoda znaša okoli 1000 Din. — V mlekaru Martje Kolarjeve v Predovičevi ulici je neko vlomil ter iskal menda goflovino. Te pa ni našel, vendar trpi Kolarjeva okoli 100 Din škode.

I Razne tatvine. V Stritarjevi kavarni je bilo v eni zadnjih noči ukradenko Izidorju Svilerju 1800 Din gotovine. — Neka perica je bila okradena te dni v Hrenovi ulici. Neznani možki ji je z vozička ukradel več neopranega perila. Oškodovanka Marija Breskvar trpi 745 Din škode. —

Tatovi koles sedaj ne kradajo celih koles v takih množinah kakor poprej; pač pa sestavne dele. Ivanu Marjku je te dni ukradel na Novem trgu neznan tat prednje kolo pri biciklju, vredno 150 Din.

I Pobegli dijak. Prejšnji teden je pobegnil iz Ljubljane 11-letni Julij Poženel iz Černetove ulice 23. Julij je stanoval pri svoji materi. Deček je slabše razviti. Za njim poizvedujejo.

I Namočena polenovka Fr. Kham, Miklošičeva cesta 8.

Maribor

m Subdiakonati ali prvi višji red podeli prevzišeni g. knezožof letošnjim novomašnikom v nedeljo, dne 17. t. m., ob pol 6 uri v cerkvi sv. Alojzija.

m Gasilci proslavijo rojstni dan svojega pokrovitelja. V nedeljo, 17. t. m., je rojstni dan visokega pokrovitelja gasilcev princa Tomislava. Mariborska gasilska četa ima ob 10 sv. mašo v Alojzjevi cerkvi, katere se udeležijo gasilci v kroju in zastavo.

m Takega prahu v Mariboru še nismo imeli v najhuššem poletju, kakor viši sedaj nad mestom noč in dan. V prometnih ulicah, ki niso tlakovane, je kar neznosno. Vsak avto dvigne oblak prahu, ki vdira v stanovanja ter je vse čiščenje zaman. Ljudje hodijo v tem prahu kakor v megli. Tudi zagrizeni nasprotniki snega bi radi, da bi ga nekaj zapadlo, da bi izginil prah.

m Drava še pada. Gladina je sedaj tako nizka, da je mogoče priti prav po suhem pri železniškem mostu do prvega stebra na desnem bregu. Brodar Mrdavs si je moral tudi letos zgraditi kakih 50 m dolga mostič, da lahko pridejo ljudje do njegova brega. Prevažati pa more potnike le s čolnom, za večji brod je voda preplavila. Nerodno je to zlasti zjutraj, kadar je treba prepeljati nekaj sto delavcev v meljske tovarne.

m V mrazu se ne da študirati. Sporočajo nam: VI. a in IV. c razred klasične gimnazije se nahajata začasno pod streho državnega učiteljskega v Koroščevi ulici, ker v matičnem poslopju za nju ni prostora. V obeh razredih pa ne kurijo od jeseni ves čas ter morajo učenci in profesorji sedeti pri pouku v zimskih suknjah. Da je s tem pouk zelo oviran, je razumljivo, saj se ne more zahtevati od učenca, ki ves čas prezeba, da bo z zanimanjem sledil profesorjevim izvajanjem. Nekaj bi se moralo ukreniti, da se taki nedostatki odpravijo. — Starši prizadeti dijakov.

m Poročila sta se v frančiškanski baziliki mariborski odvetnik dr. Danilo Komalji in gospodinja Pavla podgornikova. Bilo srečno!

m Obsodba zaradi neprevide vožnje. Včeraj se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem mariborski trgovec g. Josip Moravec zaradi neprevide vožnje z avtomobilom. Dne 25. aprila lanskega leta je peljal na svojem avtomobilu po Tržaški cesti tovarniški delavki Julijano Senčar in Alojzijo Rek. V bližini mestnega vodovoda je skušal prehiteti nekega kolesarja in voznika, pa je zavozil preveč na levo, da je avto zdrknul v jarek ter tresil ob brzjavni drog. Obe delavki je vršlo iz avtomobila ter je zadobila pri tem Senčar Julijana poškodbe na desni roki, levem stegnu in desnem gležnju, Rek Alojzija pa si je prelomila lobanjsko kost in pretresla možgane ter jo je zadel živčni šok. Njeno življenje je bilo resno ogroženo. G. Moravec se je zagovarjal, da je nesrečo povzročil kolesar, ki je v trenutku, ko ga je hotel prehiteti, zavozil proti sredini ceste. Obe delavki pa sta izpovedali, da je obloženec vozil prav objestno ter je v najhušjem diru sukal avto zdej na levo, zdej na desno stran ceste, hoteč se pošaliti s sopotnicami ter ju ostrušiti. Obsojen je bil zaradi tega na deset dni zapor, pogojno za dobo 2 let. Obe poškodovanki sta bili s svojimi odškodninskimi zahtevami napoteni na civilnopravno pot.

m Občni zbor SSK Maratona bo dne 20. januarja ob 20 v mali dvorani na Aleksandrovi 6. Vabimo vse članstvo in prijatelje kluba, da se obnega zbora udeležijo.

m Kraljevni šolski odbor v Mariboru bo dobil svojo pisarno. Za stranke, kakor za uradne organe je bilo dosedanje stanje, ko je moral iskati kraljevni odbor zatočišče po raznih šolah, zelo neprijetno. Z ureditvijo stalnih pisarniških lokalov bo stvar urejena.

m Davčne zadeve. Davčna uprava opozarja vse davčne obvezance, da se morajo v roku od 1. do 31. januarja t. l. napovedati sledeči davki: dohodek, ki je zavezan rentnini, napoved pridobitne, posebne davne davnega dodatka po čl. 59-II., samskega davka, splošnega in skupnega davka na poslovni promet in luksuznega davka pavšalcev.

m Z zaključkom leta je narastel fond za zgradbo azila jetičnim bolnikom v Mariboru na 276.406 din. Izven stanovanjske akcije so darovali fondu: »Danica«, pevsko in tamburaško društvo finančne kontrole, 200 din, Josip Leyrer 200 din, Oto Kifman, lastnik tl. Jugostančija, 400 din, Kolesarsko društvo tekstilnih delavcev 100 din, Vzajemnost želez. uslužbencev 27 din. — Vsem darovalcem se vodstvo PT lige iskreno zahvaljuje.

m Za »Svečnice« so peli, pa se znašli v bolnišnici. Ker so Trije kralji že minili, hodi sedaj po deželi mladina pet za Svečnico. Takšni pevci so prišli tudi v Pretež, in sicer so bili to brata Ivan in Jože Gregorič ter Ivan in Alojz Horvat. Ljudje so dajali pevcem ponekod denar, drugod pa zopet jestvine in pijačo. Slednje je bilo preveč, ker je pevec zavrela kri ter so se pri posestniku Tkavcu srdito med seboj stegli. Posledice pretepa so prav hude: Alojza Horvata je moral pragerski zdravnik na mestu odpeljati s svojim avtomobilom v bolnišnico v Maribor, da so mu še rešili življenje, Ivan Horvat ima hudo rano na glavi, Jože Gregorič pa na roki in le četrti pevec je odšel iz boja brez poškodb.

m Pogorel. V Kovači vasi pri Slov. Bistrici je nastal požar na gospodarskem poslopju posestnika Maksa Kolarja. Ogenj mu je opepelil gospodarske objekte in stanovanjsko hišo ter znaša škoda 30.000 din. Požar je povzročila najbrže neoprednost.

m Posestna izprememba. Veletrgovec Leopold Gusel v Mariboru je kupil hišo na Koroški cesti 11 od kleparskega mojstra Josipa Rihe za 260.000 din.

m 16. I. 1937. Velika slavnostna prireditve v vseh prostorih Uniona Jadranska noč in revija narodnih noš.

m Novega hotela ne bo. Delniška družba listovnarje »Union« nam piše: »V vašem cenj. listu št. 8 z dne 12. t. m. je izšla pod rubriko Maribor notica »Nov hotel se bo gradil?«, kjer poročate o govorici, da namerava naša trvdka graditi nov hotel. Vljudno vam sporočamo, da o tem ravnateljstvu podpisane tvrdke ni ničesar znanega in da je ta vest popolnoma izmišljena.«

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14. januarja ob 30.: Kadar se utrga oblak. Red A.
Petek, 15. januarja: Zaprt.

Gospodarstvo

Ugoden razvoj državnih financ

Poročali smo že o razmeroma ugodnem toku državnih dohodkov v novembru 1936. Sedaj so na razpolago še drugi podrobni podatki o razvoju državnih financ.

V 8 mesecih, od 1. aprila do 30. novembra, so znašali skupno državni dohodki 6.786,14 milij. din (proračun za to dobo 6.882,34 milij.), dočim so znašali od 1. aprila 1935 do 30. novembra 1935 6.534,6 milij. (proračun za to dobo 6.780,8 milij.). Dohodki so se torej povečali za približno četrt milijarde din. Predvsem so narasli dohodki od

splošnih neposrednih davkov za 84,0 milij. in dohodki od posebnih neposrednih davkov (predvsem davek na poslovni promet) za 65,7 milij., nadalje dohodki od taks za 33,8, carin za 28,8 in rudnikov za 27,85 milij. din.

Izdatki so znašali v letu 1936, v omenjeni dobi 5.892,94, leta 1935, pa 5.758,7 milij. Povečali so se najbolj izdatki ministrstva za vojsko in mornarico za 300,6 milij., nadalje poštne za 25,9 milij., dočim so se zmanjšali izdatki drž. tovarne na Čukarici in izdatki ministrstva notranjih zadev.

Francija nam da posojilo

Agencija jugoslovanski kurir v Belgradu piše v poročilu iz Pariza, da je pričakovati večjih finančnih pogajanj med našo državo in Francijo. Govore, da je francoska vlada pripravljena odpreti Jugoslaviji kredite za gospodarsko obnovo in da bo ob tej priliki rešeno tudi vprašanje plačila naših posojil v Franciji. V teh krogih se govori tudi v možnosti koverzije jugoslovanskih posojil, s pomočjo katere bi Jugoslavija prišla do novega posojila 500 milijonov frankov.

Zaposlenost v decembru

Kakor je bilo pričakovati, je radi sezonskih razlogov padla od novembra na december zaposlenost. Število zavarovancev se je od novembra na december zmanjšalo pri ljubljanskem okrožnem uradu za 3.925 na 87.081, dočim je znašal padec od novembra 1935 na december 1935 3.414 na 78.695. Da je padec bil lani večji, je pripisovati preje znani in dalj časa trajajoči zaposlitvi.

V primeru iz decembra 1935 pa je zaposlenost še vedno večja za 8.386. Povprečna dnevna zavarovana mezda se je od novembra na december zmanjšala od 22,80 na 22,56 Din, vendar je še za 0,20 Din večja kot je bila decembra 1935. Skupna dnevna zavarovana mezda je znašala v decembru 1935 še vedno povečanje za 204.773,20 Din.

Visok je še vedno odstotek bolnikov, vendar je v primerjavi z decembrom 1935 nižji za 0,06%, znašal je decembra 1936 3,09, novembra 1936 pa 2,97%.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 8. januar 1937 izkazuje te glavne postavke v milij. Din (v oklepajih primerjava iz izkazom za 31. december 1936):

Aktiva: zlato v podlagi 1629,5 (+3,4), devize izven podlage 565,7 (+13,4), posojila: menična 1439,8 (-18,8), lombardna 254,5 (-4,3), skupno posojila 1694,3 (-23,1).

Pasiva: bankovci v obtoku 5358,7 (-49,9), drž. terjatve 63,2 (+3,8), žiro 715,1 (+54,0), razni računi 926 (+7,5), skupno obveznosti po vidu 1636,4 (+7,2), razna pasiva 252,0 (-32,5).

Obtok bankovcev in obveznosti 7063 (+25,0), skupna podlaga 2.094 (+4,5), od tega samo v blagajnah 2.045,4 (+4,4).

Skupno kritje 29,64 (29,68)%, od tega samo zlato kritje 28,95 (29) %.

Poštna hranilnica I. 1936

Poštna hranilnica objavlja svoj zadnji mesečni izkaz za leto 1936, iz katerega je razvidno, da je v čekovnem prometu bilo odprtih 92 novih računov in je skupno število računov naraslo na 26.283.

Cekovni promet je padel od novembra na december od 7099,6 na 6810,8 milij. Din, vloge pa so se zmanjšale od 1479,4 na 1466,6 milij. Din. V decembru je znašal odstotek brezgotovinskega prometa 53,27 (novembra 53,95).

Skupno je znašal čekovni promet leta 1936 71,3 milijarde dinarjev in je znatno večji kot leta 1935. V naslednjem navajamo glavne statistične podatke o poslovanju zaveza v zadnjih letih:

	ček. vloge	hran. vloge	ček. promet
	milij. Din		milijard
1931	799,6	334,1	63,2
1932	944,5	442,7	56,6
1933	1158,3	564,1	61,0
1934	1139,9	718,5	62,4
1935	1189,4	850,7	65,8
1936	1466,6	982,1	71,3

Hranilne vloge so narasle v decembru za 41,56 milij. Din, in sicer v glavnem zaradi pripisa obresti ter dosega je skoraj eno milijardo dinarjev. Število vlagateljev je v decembru naraslo za 3680 na 410.418 oseb.

Kulturni obzornik

Stelē:

Monumenta artis slovenicae

V resnici monumentalna Stelētova knjiga o slovenski umetnosti, ki jo izdaja Akademika založba, se je lani zaključila s I. zvezkom, s slovensko srednjeveško umetnostjo. Zdaj sta se pisatelji in založba odločila za drugi zvezek: »Slikarstvo baroka in romantike«, katerega I. snopič, »Slikarstvo XVII. stoletja«, je pravkar izšel. Založba obljublja redno izhajanje, kar bo pospešilo delo.

Odveč bi bilo to delo dr. Stelēta, našega neutrudljivega konservatorja, pripočeti, saj je laniški zvezek bil od vseh z največjim priznanjem sprejet. S temi »monumentalnim« pisateljem naravnost odkriva bogastvo slovenske umetnosti, oz. umetnosti na Slovenskem, ki jo zbira po vseh možgih podružnicah in znova odkriva izpod ometa. Kakor je gotovo slikarstvo prineslo veliko dozdaj neznanega gradiva ter ga z nove strani osvetlilo, prav tako smemo tudi iz te dobe, ki je še manj sistematično obdelana, pričakovati morda še več odkritij. Zanimivo je v tem snopiču že uvodno poglavje, ki jasno precizira XVII. stol. kot stoletje na prelomu, ko se je razkrojila tradicija severnega srednjega veka, ter se preko reformacije in začetkov katoliške obnove začel buditi v nas renesančni ukus, ki je ob koncu stoletja pripeljal po graški in beneški šoli slovensko umetnost iz nemškega vpliva v italijansko sfero, v barok. Stelē začne svojo oznako razvoja iz gotike v barok z reformacijo, ki je vplivala umetnostno bolj kot z novimi umetninami (razen z lesorezi) aktivno s tem, da je razkrajala srednjeveško miselnost ter vnašala renesančnega duha. Toda v času katoliške obnove se je umetnost izredno razvijala zlasti ob dveh osebnostih: ob škofu Hrenu in Valvazorju. Stelē imenuje množico umetnikov, ki so delovali v tem času v obeh teh krogih, ter ozna-

Rudarska proizvodnja v novembru

Objavljeni so statistični podatki o naši rudarski proizvodnji v mesecu novembru 1936, iz njih posnemamo, da je produkcija črnega premoga narasla od 40.569 ton v oktobru na 40.810 ton v novembru, nadalje produkcija rjavega premoga od 326.958 na 329.896 in lignita od 96.980 na 101.023 ton. Skupno je torej produkcija premoga narasla v vsej državi od 464.507 na 471.729 ton. Leta 1935 je znašala vsa produkcija premoga v vsej državi 436.098 ton in je torej letošnja produkcija znatno višja, kar dokazuje na izboljšanje v tej panogi proizvodnje.

Produkcija hoksita se je nekoliko zmanjšala od 22.766 na 22.459 ton, nadalje produkcija bakrene rude od 47.680 na 47.120 in svinčeno-cinkove rude od 64.226 na 63.370 ton, nadalje železne rude od 49.1881 na 44.201 ton.

TOPILNISKA PROIZVODNJA

Produkcija surovega železa se je zmanjšala od oktobra na november od 8.880 na 8.845 ton, narasla pa je produkcija bakra od 2.658 na 3.001 ton, zmanjšala pa se je zopet produkcija svinca od 257 na 233 ton, produkcija cinka pa od 291 na 265 ton.

Produkcija zlata je narasla od 57,94 na 72,41 kg, produkcija srebra pa od 9 na 12,08 kg.

Znižanje nekaterih carin

V Službenih novinah je objavljeno dopolnilo h konvenciji o trgovini in plovbi med Jugoslavijo in Francijo, ki obsega tri člene.

V prvem členu so navedene vezave v naši car. tarifi, ki so bile sklenjene leta 1929, ki pa sedaj odpadejo: to so: car. post. 573 pločevina, 2. prevlečena s cinkom. 548 svedri, 551 žage in listi za žage. 579 pisalna peresa.

Drugi člen pa je važen, ker prinaša zmanjšanje nekaterih naših uvoznih carinskih postavk. Te so:

116 šampanjec 115 zl. Din (preje 150); 259-1 esence, izvlečki (ekstrakti), tinkture in dišeče vode 450 (500); 261 iz 1 zobne paste 210 (260), iz 2. Puder, pomade, rdečila in belila 420 (600); 336 čipke iz naravne svile 2550 (3000); 336 trakovi iz umetne svile, nazvani španish, andalous ali mantille 1800 (2000); 458 tapete iz 2 barvani papirji, večbarvni 270 (300); 635 vinogradniške brizgalnice in škropilnice, tudi v zvezi z navadno ali fino tvorino 90 (100); 660 elevatorji (dvigala) za vodo z več cevi in njih ločeni deli, večevne tračnice 15 (15).

XI. 3 določa, da stopi ta dopolnitev v veljavo, ko se izmenjajo ratifikacije.

Trgovina napreduje v Vojvodini in Belgradu

Po podatkih Trgovsko-industrijske in obrtne zbornice v Novem Sadu se je v prvih 11 mesecih leta 1936 prijavilo 1.069 novih trgovin (v vsem letu 1935 je bilo prijavljenih samo 863 novih trgovin). Odjavljenih je bilo lani v prvih 11 mesecih 488 trgovin. Tako je znašalo na koncu novembra 1936 število trgovin na zborni, področju 10.602. Največji je prirastek v Novem Sadu, zmanjšanje števila trgovin pa izkazuje en sam kraj.

Poročilo zbornice nadalje omenja, da so bile v obrti razmere boljše in da je bilo lani novih prijav 1.376 (celo leto 1935 1.316), odjav pa 695, tako da je bilo na koncu novembra 1936 v Vojvodini 19.403 obrtnih obratov.

Po statističnih podatkih belgrajske Trgovske zbornice se je število trgovskih obratov na področju uprave mesta Belgrada, ki obsega tudi Pančevo in Zemun, lani povečalo v prvi polovici leta od 10.247 na 10.653, torej za 406 obratov.

Še njihov umetnostni ukus za takega, ki je še vedno bil pod severnim vplivom (saj je bila Hrenova izobrazba protestantska). Šele pod izrazitimi katoliškimi notranjeavstrijskimi vojvodi (Ferdinand) se je najprej v Građu izoblikovala nova slikarska šola pod italijanskim vplivom, ki je veliko delovala tudi na Spodnjem Stajerskem. V letu Valvazorjeve smrti, zadnjega predstavnika severno orientirane umetnosti, se je v Ljubljani ustanovila Akademika oporosum (1693), ki se je zavestno odločila za beneški slog (barok), za italijansko umetnostno orijentacijo, ki jo je gojil jezuitski kolegij že vse od ustanovitve (1506). Tako je zmagal v Sloveniji barok ter je Ljubljana postala zanimivo umetnostno središče, ki je imelo velik vpliv tudi na Zagreb.

To problematiko učenja in nakazuje Stelētov uvod, ki ne govori več toliko o slikah, ki so vsebina tega snopiča, kot v snopičih prvega zvezka. Tekst in vsebina se strogo ne pokrivala čisto iz tehničnih razlogov, kar založba tudi v posebni opombi opozarja.

Središče tega snopiča tvori celjska stara grobja, ter njen izraziti iluzionistični strop, ki je v uvodu deležen tudi posebne sheme (Sternen), ne pa še opisa umetnostnega pomena, ki bo gotovo še sledil. Dalje Plainerjevo Oznanjenje v Prtočah, ter anonimne slike: Sv. Jurij iz Mrzle vasi, oltar in Beg v Egipt (Sv. Trije kralji v Slovenskih gorah), Križanje (Šmarje na Dolenjskem), sv. Uršula (Srednje Bitnje pri Kranju), zaroka sv. Katarine (Sl. Gradec), sv. Lucija (Ortenek), sv. Martin (Zirovnica), Križanje (Blagovna), sv. Cecilija (Celje, Plajner?).

Opozarjamo občinstvo na te »monumente«: spomenike slovenske umetnosti, ki pričajo nam in svetu o naši umetnostni kulturi, ki ni šele od danes, temveč je prešla vse evropske razvojne stopnje.

Odar: O hrščanski državi

V založbi »Naša pošta« je kot XI. zvezek izšel prevod okrožnega papeža Leona XIII. o hrščan-

Sejsma in tržna poročila

Kranjski sejem 11. januarja:

Cene živine so bile: voli I. vrste 5,50 Din, voli II. vrste 5 Din, voli III. vrste 4,50 Din za kilogram žive teže; telce I. vrste 5,50 Din, II. vrste 5 Din, III. vrste 4,50 Din za kilogram žive teže; krave I. vrste 4,75 Din, II. vrste 4,50 Din, III. vrste 4 Din za kilogram žive teže; teleta I. vrste 7,50 Din, II. vrste 7 Din za kilogram žive teže; prašiči špeharji 9,50 Din, prašiči pršutarji 8,50 Din za kilogram žive teže. — Od zadnjega sejma so se cene živine nekoliko dvignile. Cena za vola vseh vrst je narasla za 50 par pri kilogramu; v istem razmerju so narasle tudi cene telic vseh vrst; cene krav I. vrste so se dvignile za 25 par pri kilogramu, II. vrste 50 par in III. vrste 50 par pri kilogramu; cene telet I. vrste so padle za 50 par pri kilogramu; cene prašičev špeharjev so poskočile za 50 par pri kilogramu. — Goveje meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 8 do 10 Din, III. vrste 6 do 8 Din za kilogram; svinjina, svinjska mast, slanina 18 Din kg, čisti med 24 Din, nepravna volna 24 Din, oprana volna 32 Din za kilogram. — Cene svinjine in slanin se se dvignile za 2 Din pri kilogramu. — Kmetijski pridelki: jčmen 190 Din, rž 190 Din, oves 185 Din, koruza 149 Din, fižol 250 Din, krompir 75 Din, lucerna 1800 Din, seno 70 Din, slama 40 Din, jabolka I. vrste 600 Din, II. vrste 500 Din, III. vrste 400 dinarjev; suhe češnje I. vrste 1000 Din, II. vrste 900 Din, III. vrste 800 Din, pšenična moka 300 dinarjev, koruzna moka 250 Din za sto. — Mleko 2 Din, finejša kvaliteto vino 16 Din, navadno vino 10 Din liter.

Maribor-ki sejem 12. januarja:

Priznanih je bilo 8 konjev, 10 bikov, 156 volov, 364 krav in 14 telet. Skupaj 552 kosov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3,75-4,25, poldebeli voli 3,25-3,75, plemenski voli 3,25-3,75, bikji za klanje 3,10-3,30, klavne krave debele 3-3,75, plemenske krave 2,75-3,25, krave za klobasarje 1,75-2, molzne krave 3-3,50, breje krave 2,75-3,25, mlada živina 3,50-4,25, teleta 4,50-6. Prodanih je bilo 279 kosov. Mesne cene: Volovski meso I. vrste 1 kg din 8-10, II. vrste 6-8, meso od bikov, krav, telic 1 kg din 5-8, teleče meso I. vrste 1 kg din 10-12, II. vrste 8-10, svinjsko meso sveže 1 kg 10-14 dinarjev.

— Pri zaprtju, motnjah v prehavi vzemite znotraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Jo sef grenčice«.

Nadaljnja oprostitve vlog pri Prvi hrvatski stedionici. Uprava Prve hrvatske stedionice je sklenila 13. januarjem 1937 prenesti na novo vse vloge v tekočih računih do vsote 10.000 Din (računajoč z dnem uveljavljanja uredbe) in nadalje 40% vseh vlog na hranilne knjižice, ki z dnem uredbe niso prekašale 5.000 Din. To pomeni, da so te vloge na razpolago vlagateljem v omenjeni višini. Ta nova kvota Prve hrvatske stedionice pomeni nadaljnjo izboljšanje izplačil pri tem zavodu, kar je znak izboljšanja ne samo razmer pri tem zavodu, ampak značilno za splošni položaj na našem denarnem in kapitalnem trgu.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Omahna Alojzija, trg. z mesninam blagom v Zalcu, narok za sklepanje poravnave 26. februarja, oglašiti se je do 20. februarja.

Končni poravnavi: Skof Ferdinand, trgovec z mesninam blagom v Straži, p. Mislinje, Zupanc Karol, trgovec z mesninam blagom v Trbovljah—Loke št. 270.

Potrjena poravnava: Adamič Anton, posestnik in trgovec v Vidmu št. 9 pri Dobrepoljah za 80% v 12 mesečnih obrokih.

Dohave: Strojni oddelke ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 16. januarja ponudbe za dobavo raznih pil.

Licitacija: Dne 15. januarja bo v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo 1000 kg paprike in 4500 kg olja.

Poljska banka izkazuje za leto 1936 zmanjšanje zlatnega zaklada od 444 na 393 milij. zlatov, dočim je devizni zaklad lani narasel od 27 na 30 milij. Tudi je obtok bankovcev narasel od 1007 na 1034 milij. zlatov.

Družba Elektrowerte v Bazlu, ki je kot znano lastnica Fale in električne centrale v Belgradu, je objavila svoje poročilo za 1935-1936 ter je iz poročila razvidno, da je znašal čisti dobiček družbe 920.462 frankov (950.387 frankov v letu 1934-1935). V bilanci družbe, ki se fuzionira s Švicarsko prometno družbo in bo nova družba nosila ime Švicarska električna in prometna družba, za 30. september 1936 znaša glavnica nove družbe 21. milijonov, rezerve 4,2, tečajna rezerva 1 milij. obližacija je izdanih za 25 milij. upniki pa znašajo nekaj nad

1 milij. frankov. Bilančna vsota znaša 54,22 milij. O položaju belgrajske električne centrale je posneti, da je njena prodaja narasla od 30,4 na 32,24 milij. kilovatih ur od 1934 na 1935. Pri dohodkih 2,33 in izdatkih 2,44 milij. frankov znaša izguba 111.000 frankov. Mesto Belgrad je večino zastalnih dolgov družbi plačalo, ni pa bilo mogoče velikega dela plačanih zneskov transferirati.

Borza

Dne 13. januarja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt beležil v Ljubljani 238 denar, v Zagrebu pa je ostal neizpremenjen na 237,20-238, dočim je v Belgradu beležil 238,25 blago.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,07-8,17, v Zagrebu na 7,9050-8,0050, v Belgradu pa celo na 7,95-8,05.

Grški bini so beležili v Zagrebu 31,33-32,03, v Belgradu 31,75 blago.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu nudili v Belgradu po 2,48.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12,15-12,35, v Zagrebu na 12,0050-12,2050, za konec januarja so beležili 12,4350-12,2350, za sredo februarja 12,0250-12,2250, za konec februarja 12,1350-12,3350, za sredo marea pa 12,022-12,22. V Belgradu so beležili 12,0261 do 12,2261.

Ljubljana - Tečaj - primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2376,91-2391,51
Berlin 100 mark	1743,52-1757,40
Bruselj 100 belg	731,94-737,01
Curih 100 frankov	996,45-1003,52
London 1 funt	212,86-214,91
Newyork 100 dolarjev	4397,25-4343,56
Pariz 100 frankov	202,67-204,10
Praga 100 kron	151,83-152,94
Trst 100 lir	227,70-230,78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2,726,776 Din.

Promet na belgrajski borzi je znašal 1,800,000 Din.

Curih. Belgrad 10. Pariz 20,3425, London 21,39, Newyork 435,375, Bruselj 73,45, Milan 22,92, Amsterdam 238,475, Berlin 175,05, Dunaj 78,50 (81,25), Stockholm 110,30, Oslo 107,50, Kopenha-gen 95,50, Praga 15,24, Varšava 82,25, Budimpešta 82,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,435, Buenos-Aires 1,325.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 83-84, agrarji 50-51, vojna škoda promptna 377-378 (378), begl. obv. 69-70, 80% Bler. pos. 86-87, 7% Blerova posojila 76-77,50, 7% pos. DHB 96-91, Trboveljska 210 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 85,50-87, agrarji 50-52, vojna škoda promptna 376-377, begl. obv. 69,50-69,75, 8% Bler. pos. 86,50-87, 7% Bler. pos. 77 bl., 7% pos. DHB 91 den., 7% stab. pos. 84-85,50. — Delnice: Narodna banka 7000-7150, Priv. agr. banka 193-195, Trboveljska 200-220, Našice 410 den., Danica 40 bl., Osj. livarna 190 den., Osj. sladk. tov. 158-160 (159), Vel. Bečkerek 680 den., Dubrovnik 270 den., Jadranska plov. 360 den., Oceania 230 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 84-85, agrarji 50-50,50, vojna škoda promptna 377,50-378 (377,50, 377), 2. 376-377,50, 3. 377,50 bl., beghniške obveznice 70 den., (70), 7% Blerova posojila 76,50-77,25 (76,75), 7% posojilo Drž. hip. banke 91,50 den. Delnice: Narodna banka 7000 bl., Priv. agrarna banka 193,50-194,50.

Dunaj. 13. januarja. Tendence je še naprej prijazna pri mirnem prometu. Večina tečajev je slaga, vendar so se kasneje v poteku borznega sešanka pojavila poslabšanja zaradi slabega prometa, pa niso bila znatna. Beležili so: Donvsko-savsko-jadranske obližacije 76,85, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18,75; delnice: Narodna banka 174, Donavsko - savsko - jadranska 18,60, Ferdinandova severna železnica 1102, Graz-Köflach 28,25, Steg 29,70, Siemens-Schuckert 160, Stewag 31,65, Magnesit 97,75, Trboveljska 29,95, Alpine 44,95, Rima Murany 96,90, Steyr - Daimler-Puch 75, Leykam 56, Semperit 57,30.

Žitni trg

Novi Sad 13. I. 1937. Vse neizpremenjena. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

V boj za naše časopisje! Zahtevajte povsod naš list!

državo ni nesprejemljiv, ampak prav zaradi blaginje državljanov edino sprejemljiv. il.

Slovenska Matica izda v letu 1937 štiri redne publikacije, ki jih prejmejo Matici člani za članarino 50 Din. Izide IV. — zadnji — del Cervantesovega »Don Kihota« v prevodu Stanka Lebna in z ilustracijami Nikolaja Pirnata. S to knjigo, ki bo obsegala okrog 360 strani, bo veliki roman iz španske literature zaključen. — Kot drugo knjigo izda Matica Bralka Krefla zgodovinsko dramo »Velika puntarija«, ki jo je sprejelo v svoj repertoar tudi ljubljansko Narodno gledališče. V tej drami je avtor orisal upor in poraz slovenskih in hrvaških kmetov iz leta 1573. Obseg knjige: okrog 130 strani. Avtor napiše dramo tudi kratek uvod o kmečkih puntih. — Kot tretja knjiga izide zbirka pesmi pesnika Toneta Seliskarja, ki bo podala pregled najboljših pesnikovih pesmi od prve zbirke do danes. Obseg knjige: okrog 120 strani. — Četrta knjiga Maticinega knjižnega daru za 1937 se ni definitivno določena. — Ob tej priliki naj tudi navedemo, da ima Slovenska Matica v naročju, izdati v prihodnjih letih prevod Homerja, Iliado ali Odisejo. Prevedel bi ga v verzih znani prevajalec iz grščine, prof. Anton Sovrē.

Popravek. V pregledu časopisja I. 1936 sem imenoval »Brazd« agraristično glasilo Zveze kmečkih fantov in deklet, ko je v resnici glasilo absolventov kmetijskih in absolventov kmetijsko-gospodinskih šol. Pri tem opozarjamo še posebej na jubilejno številko ob priliki 50 letnice Grma. Prav tako »Domoljub« ni glasilo Kmečke zveze, kot je bilo pisano. Med drugimi časopisi bi lahko opozoril še na »Naša moč«, ki jo izdaja Vzajemna zavarovalnica, že radi tega, ker je najbolj razširjen mesečnik pri nas, ki velja za celo leto — 1 dinar! ter je vsakakor edinstveni zanimiv pojav na našem publicističnem trgu. Razumljivo pa je, da vseh listov ni bilo mogoče omeniti, kakor bi izdajatelji hoteli.

V bucharski ječi GPU

Sredi nekdanje prestolnice bucharskega emira se dviga petnadstropno poslopje. Sleherni Turkmenci ga pozna, saj je to poslopje strah in groza Turkestanu, saj je to ječa GPU, je mora ljudstva.

Prvo, kar je ustanovila Sovjetija v Buchari, ki jo je s krvjo zavzela, je bila seveda Čeka. Ta si je za svoje podlo in grozotno poslovanje izbrala palačo emira. V tej prelepi palači, v tej sijajni mavrski stavbi je bilo dovolj kletnih prostorov, v katerih so mogli nemoteno mučiti in streljati nešteto žrtev.

Prvi vihar judovsko-boljševiške krvave revolucije se je bil nekoliko polegel, ko je več tisoč

»Narobe svete v Sovjetiji.

Kmetje, lastniki polja in pridelovalci žita — v vrsti za izkaznice za — kruh.

domačinov našlo smrt v peščenih pustinjah in v kletih podružnice Čeke v Turkestanu.

Tudi ostanke Turkmencev in Kurdov, ki so se bili borili za svojo neodvisnost in prostost, so rdeče čete ali pobile na bojiščih ali jih izgnale v Afganistan in Perzijo.

Doba strašnega in izredno krvavega »vojne komunizma« se je bližala koncu. Tedanji oblastnik Lenin je oznanjal vsemu svetu, da je končana »ne-krvava« revolucija in da so sovjetska moč ruskega »proletarijata« začela mirno delati in prenavljati deželo in državo. Na podlagi teh lažnivih pravic se je morala tudi Čeka posvetiti »človekoljubnim« razmeram radi imena v inozemstvu. In to je izvršila s pravo judovsko urnostjo. Zato so tudi kmalu spremenili malo tablico nad glavnim vodom: »Tu je izredna komisija za pobijanje protirevolucije, spekulacije in banditstva« (v oklepaju je bilo Čeka). Namesto te tablice je prišel nov, jako lakoničen napis: »Državna politična uprava« spet v oklepaju »GPU«.

Toda prekrasne palače le niso mogli prezidati za smotre nanovo ustanovljene GPU. Novo poslopje tudi ne stane dosti več, ko je vendar toliko delavcev, ki jih ni treba plačati, na razpolago. Saj je bilo ondi nebroj političnih jetnikov, ki so nedaleč od mesta, v puščavi, ždeli v koncentracijskem taborišču. Z odločnostjo, ki je lastna ustanovi GPU, so sezidali najmodernejše, zaboju podobno poslopje iz jekla in betona, ki je ustrezalo vsem zahtevam sodobnih ječ.

Mrtvaška klet

Debelo zidanje tiči globoko v pesku, da so nastale obširne kleti, razdeljene na več raznih prostorov. Ondi je tudi »mrtvaška klet«, v kateri streljajo obsojence na smrt. V pritličju so celice. V petem nadstropju so prav majhne celice za kandidate smrti. V tretjem in četrtem nadstropju so razne pisarne in uradne sobe preiskovalnih sodnikov, ki jih je kakih 80. To so sami ljudje, večina iz majhnih ukrajinskih in belo ruskih vasic. Seveda nimajo ti »sodniki« niti pojma o pravu. To so prav za prav sami morilci, ki imajo le eno nalogo: da poženejo »zločince«, ki jim pridejo v roke, v smrt.

Orjaška stavba se dviga ko kak donebnik prav iz srede enonadstropnih ilovnatih hišic.

Dasi je v obsežnem Turkestanu več drugih ječ GPU, ki tudi niso na dobrem glasu, vendar prekaša »izolator iz Buchare« vse druge glede na nečloveško-okrutno upravo, na strahotino, sadistično-surovo vedenje paznikov in še hujšega poveljnika, ki je bil nekoč judovski mesar.

V celicah v kletih so duhovniki: pravoslavni popi, mohamedanski hodže, katoliški duhovniki, protestantski pastirji, menihi in redovnice. Le judovskih rabinov ni nikjer, saj je sovjetska gospodarska vasa judovska, ki navzlic svoji mednarodnosti vendar ne izroča svojih verskih sodrugov v roke GPU rabljev.

MLADE Indije pojo (pred mikrofonom) o priliki otvoritve vseindijske razstave domače industrije v Faizpurju. Gandhi je s to razstavo spet prvič po dolgem času stopil v javnost, ker so razstavo priredili na njegovo pobudo.

Splošno geslo »Boj veri!« so prav tako iznašli judje in tudi na čelu brezbožnikov je prav navaden jud. Na vseh lepakih venomer vidiš omledni napis: »Vera je opij za ljudstvo!«

Iz svoje celice, ki je bila v drugem nadstropju, sem mogel dobro opazovati celice nasproti sebe. Tudi kletne celice je razločno videti, v katerih je sama duhovščina.

Mala okenca brez okvirov, a z rešetko močnih železnih palic so kar pri tleh, tako da vidiš le pepelnato sive obraze. Več kletnih celic je prirejenih za več jetnikov skupaj. Poedine, tajne celice za jako hude, politično važne jetnike so prav sredi pritličja in nimajo oken. Ondi so tudi nizke temnice, kjer ne moreš ne stati ne ležati in se mora jetnik po več dni čepe pokoriti za svoj prestop.

V kletnih celicah je napol temno. Ker so vzdane prav globoko v klet, nikdar ne posije sonce vanje.

Človeška razvalina

Po sestradanih, bledih obrazih in globoko vdrtih očeh spoznaš jetnike, ki so ondi že več mesecev, morda več let. Brez dvoma je tu dom pljučne jetike, ki prav izlaha uničuje oslabljena telesa. Katoliški duhovniki, ki so bili nekoč gladko obriti, imajo zdaj dolge lase in brade, tako da jih moreš le po obleki ločiti od njih pravoslavni in protestantski bratov. A obleke so raztrgane in zamazane, o kakem perilu pa ni ne duha ne sluha.

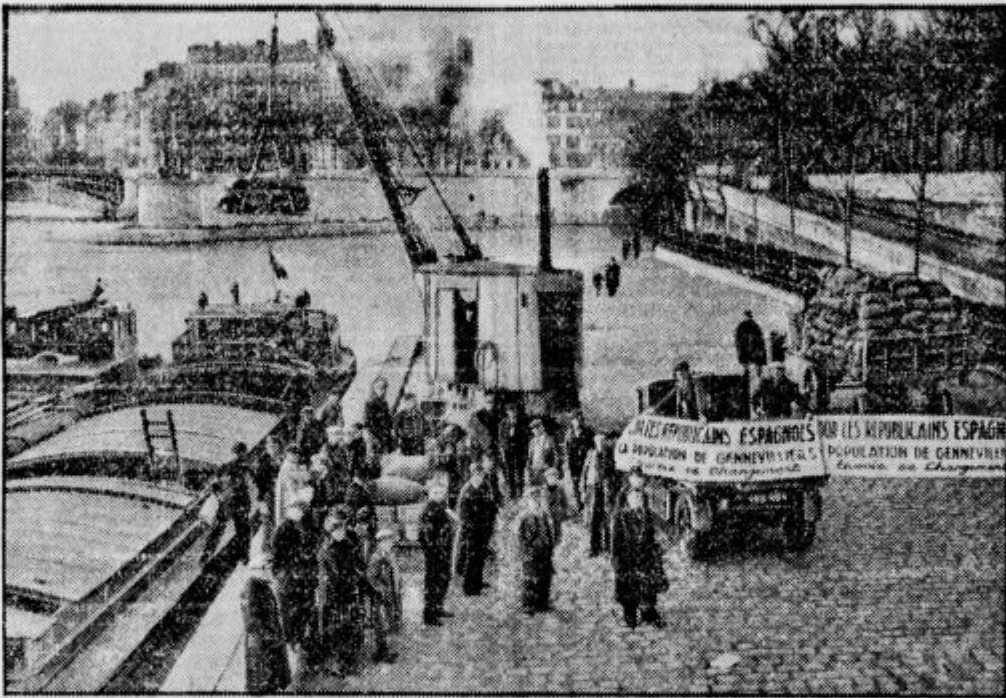
Vsak tretji dan odvedejo jetnike za deset minut na dvorišče. A nikdar nisem videl, da bi mučenike za vero kdaj privedli na sveži zrak! Bilo je, ko da so živi zazidani v kletih.

Vse jetnike so po enkrat na mesec odvedli v skupno kopalnico, kjer so se mogli vsaj malo, dasi brez mila, a s peskom očistiti.

Vseh sedem mesecev, odkar sem bil tu zaprt, nisem mogel niti enkrat dognati, da bi bili kakemu duhovniku le enkrat dali priliko, da bi se bil mogel umiti! Ubogi mučeniki so bili na milost in nemilost izročeni neštetim mrčesom, ki ga je vprav v tej tropični vročini na milijarde.

Le za trenutek so mogli ti nesrečniki pogledati na dvorišče, a za delj pri okencu niso mogli ostati, ker niso mogli stati več pokoncu, saj so bili do skrajnosti oslabilni.

Ti shušani, bledi obrazi z na široko razprtimi očmi, ki se je v njih blestel nezdravi sij jetnikov; te krčevito se oprijemajoče, suhe roke pri

Zivila za španske marksiste. Prebivalstvo v Gennevilliersu (na severu Pariza) nalaga na dve barki krompir za španske rdečkarje.

Najtežji obtežilnik za pisma

Iz Bombaya poročajo: Neki potomec južno-indijskega sultana iz Maisura je lastnik največjega safira na svetu. Ta dragulj, ki je zdaj v palači v Haidarabadu, je baje težak najmanj 5000 funtov. S safirjem, ki je bil nekoč še enkrat tolikšen, je bila prej okrašena neka soha Bude, odkoder so ga odnesli roparji. Po raznih ovinkih je dospel safir do nekega draguljarja, ki ga je ponudil maisurskemu sultanu Sahibu, ki je padel v neki bitki z Angleži v začetku 19. stoletja. Sultanovi svojci so dragulj skrili, dokler se ni nekoč pojavil pri nekem sultanove potomecu v Haidarabadu. Lastnik safirja ga uporablja za obtežilnik za pisma.

»Hvala lepa! Lepo od vas!« je rekla gospa v tramvaju gospodu, ki ji je odstopil svoj sedež.

»Ni vredno hvale,« je odvrnil gospod. »Jaz nisem eden tistih, ki prepustijo svoj sedež samo lepim gospem!«

odprtih, zamreženih oknih: vse to me je spominjalo prvih krščanskih mučnikov v Kimu. Puščobno, s peskom posuto dvorišče; pekoče sonce in sinje, južno nebo so dopolnili sliko. Treba bi bilo le še divjih zveri — levov, tigrov, leopardov. Sicer je bilo pa vse tu: arena, žrtve in krvoločni gledalci: čekisti.

Zverine v človeški podobi

A te zverine niso samo gledalci, ti rojeni zločinci so tudi rablji in mučitelji jetnikov. Nemože je popisati, s kakšnimi psovskimi ozlasti duhovnike zasmehevali in se jim rogali. Tudi tu so predstojniki za zgled uslužbencem.

Nikoli ne bom pozabil tegale prizora: Stal sem pri oknu in opazoval vrste oken, ki so bili meni nasproti. Vprav tedaj so se v celici, ki je bila vprav nasproti moji, odprla vrata in trije od GPU so vstopili vanjo. Prav tedaj je sijalo sonce tjakaj, da sem mogel videti vse podrobnosti zaloigre.

Brez dvoma je bil preiskovalni sodnik z dvema paznikoma. V celici je tičal že več mesecev star ruski svečenik. Videti je bil 60 let star, saj je bil majhne, suhe postave in kot sneg belih las in veš, kakor bi vstal iz groba. Starček je spal na golih betonskih tleh, ker je bila celica videti prazna. V njej ni bilo ne ležišča ne klopce. Same gole, sive stene, okno in vrata.

Zdelo se je, da starček ni mogel slišati, kdaj so vstopili oni trije in je dalje spal. Tedaj ga je preiskovalni sodnik z vso silo s škornjem butnil v obraz. Starček se je mukoma dvignil in videl sem, kako mu je kri tekla po obrazu.

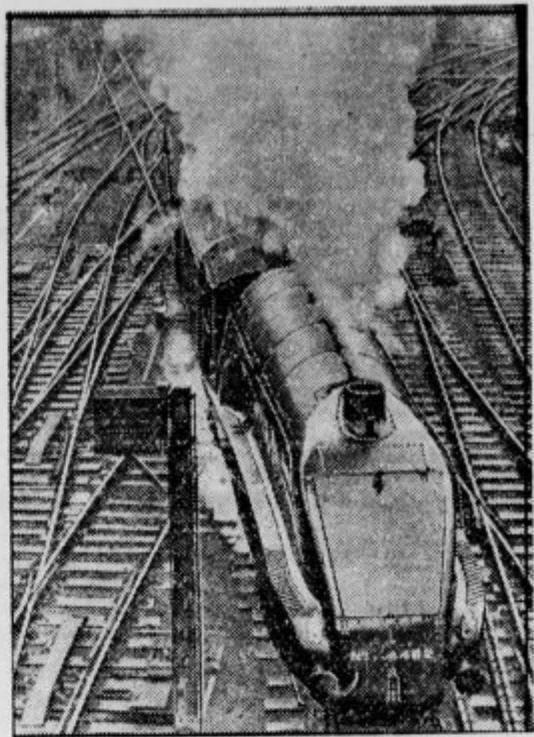
Preiskovalni sodnik, ki je bil močan, tršat mož, je menda duhovnika nekaj vprašal, zakaj duhovnik je nato odkimal. A koj je dobil udarec s pestjo v obraz, tako da se je starček zgrudil na tla.

Potem sem videl, kako sta oba GPU paznika dvignila starčka in ga naslonila na steno. Spet je bilo videti, kakor da ga preiskovalni sodnik nekaj vpraša, ker je starček spet odkimal.

V tretje se je dvignila rablieva pest nad nesrečnikom, a to pot ga je sunil s kopitom težke službene pištole. Brez glasu se je starček zgrudil na tla — in zdaj za večno.

Morilci so odšli in pustili starčka ležečega na tleh.

Drugo jutro je bila celica prazna. (V nem. listu priobčil A. Falkenhorst, ki je bil ondi zaprt.)

»Leteci orel«, nova angeleška lokomotiva na elektriko.

Stalinov dvorni pevec

Uradno poročajo iz Moskve, da je 8. januarja sprejel Stalin v avdienci boljševiško-judovskega pisana Liona Feuchtwangerja in se več ko tri ure razgovarjal z njim. — Feuchtwanger, ki izdaja v Moskvi nemški komunistični list »Besedo«, je že nekaj tednov v Moskvi. — Ko je odpovedal francoski pisatelj André Gide, ki ga je sovjetsko časopisje radi njegove knjige »Vrnitev iz Sovjetske Rusije«, prav tako napadlo, kakor ga je prej hvalilo, so zdaj nastavili novega »dvornega pevca« boljševikov. Zdi se da bo jud Feuchtwanger, ki je v Moskvi že večkrat javno bral svoje spise, prevzel to »službo«.

Prvi filmski muzej sveta

Z denarjem, ki ga je dal v uporabo Rockefellerjev zavod, so v Njujorku ustanovili prvi filmski muzej na svetu. V tem muzeju bodo shranjeni vsi dobri in slavi filmi. Vodstvo muzeja išče po vsem svetu posnetke takih filmov, ki jih že zdavnaj več ne kažejo. To pa ne bo lahko, saj se je največ negativov izgubilo. Pozitivi filmov so večina že tako obrabljeni, da jih je moči le s skrajno previdnostjo kazati. Takšna je tudi kopija filma »Kabinet dr. Caligarija«, ki je bil svoj čas velikanski dogodek za filmsko industrijo. Kopije vseh novih filmov bodo odslej romale v ta filmski muzej.

»40:15 zame! In prav zdaj mora priti brzovlak, taka smola!«

»Rada bi črnega psa, ker sem v žalni obleki.«

Iz šolske naloge: Jež je kaktus med živalmi.

Za bolnike sladkorne bolezni (diabetike).

Prečlačena cvetaka (kartijola).

Cvetačo dobro otrebiš, opereš, jo skuhaš v slani vodi in daš skuhanu na cedilnik, da se ocedi. (Se bolje je, če cvetačo že zvečer skuhaš.) Skuhano cvetačo prečlaciš skozi cedilo. Če tehta cvetaka približno 100 gramov, razžvrkljaš 3 rumenjake s 150 grami presnega masla, da se péni, dodaš scep soli in sneg 3 beljakov. Vse to zmešaš s prečlačeno cvetačo. Goščo daš v ponev, ki jo namazeš s presnim maslom in kuhaš (dusiš) v pečici kakih 20 minut. Ko daš na mizo, dodaš še kako omako, ki ji ji dodaš vodo, kjer se je kuhala cvetaka, ali pa paradižnikovo omako.

Nove italijanske znamke. Prve znamke za Etiopijo so šele zdaj izšle. Na njih je slika kralja Italije in cesarja Abesije; nad sliko je ime dežele in amharske črke.

Odklej imajo moške hlače zalikano gubo?

Veliko predpisov za moške obleke, ki imajo tudi svoja navodila, izvira od angleškega kralja Edvarda VII., ki je bil zlasti kot prestolonaslednik merodajen za navodila moških oblek. Tako tudi pravijo, da je zalikana guba na hlačah njegova iznajdba, čeprav je to navodilo nastalo prav slučajno: Ko je Edvard VII. kot prestolonaslednik bival kot gost v Karlovih vavih, se je bil na prehodu tako približal neki ženi meji, da se mu je hlačenica raztrgala. Spremljevalec prestolonaslednika je moral čim hitreje pomagati svojemu gospodu, naglo je sešil hlačenico, da je nastala guba — in še drugo hlačenico. Ljudje so videli gubo na hlačenici in so menili, da je to modna novost. Kar naglo so se oprijeli te mode, ki jo še dandanes uporabljajo.

Stanovalec: »Tak velik prt ste nakvačkali! Ali imate veliko potrpljenja!«

Gospodinja: »Res — potrpljenja imam pa dosti.«

Stanovalec: »Potem pa še potrpite dva meseca za najemnino.«

Sport

Boj za vrhunec sveta

Kako bo odločila usoda? Ali bo letos ali čez 10 let stopila noga človekova na najvišji vrh sveta? Težko je prerokovati. Sile narave bodo tu odločile: kajti le ona odprava na himalajske osem-tisočake bo imela uspeh, ki ji bodo izredno ugodne vremenske razmere; kot pri mnogih drugih vrhunskih dejanjih, kot pri osvajanju tečajev sveta ali najtežjih alpskih sten bo tudi pri vzponih na najvišji vrh sveta odločala poleg tehnike in močlasti, vztrajnosti in volje v veliki meri tudi sreča. Gotovo pa se bo kmalu uresničilo strem-ljenje človeka, da doseže vrhunec našega planeta.

Hermes: Šparta (Zagreb)

v nedeljo, 17. t. m. na Hermesu.

Hermes, ki je povabil za nedeljo v goste sim-patično moštvo zagrebske Šparte, je s tem zelo ustregel našemu športnemu občinstvu, ki že od zadnjih ligaških tekem ni imelo prilike opazovati lepe igre renomiranih moštev. Posebno zagrebska moštva so zadnje čase kaj redki gostje v naši Ljubljani. Vodstvo Hermes, uvidevši to željo našega športnega občinstva, se ni strahlo velikih gmotnih žrtv in je povabilo v Ljubljano odlično moštvo zagrebske Šparte.

Moštvo sestoji iz znanih in odličnih igralcev ter raznih zagrebskih reprezentativcev, dalje igra v moštvi znani Belak, bivši član ljubljanske Ilirije ter Maki Mihelič, stari internacionalci in naš do-bri znanec. — Tudi moštvo Hermes nam je v zadnjih tekmah dokazalo, da pod novim vodstvom prav dobro napreduje. — Torej prilike dovolj za naše športno občinstvo, ki si želi močnih in lepih iger. Dolžnost le tega pa je, da z dobrim posetom podpre hvalevredno zamisel prireditelja.

Hokey trening Ilirije

Ljubljana, 13. januarja.

Ilirija nas je že zadnjič presenetila z lepo hokej tekmo, ko nam je v borbi s celovškim KAC-em nudila izredno zanimivo športno igro na ledu. Sinoči se nam je pa predstavila v dveh svojih garniturah, ter nam je predvedla v lepi trening tekmi vse ono, kar moramo vedeti o tej najlepši in najhitrejši igri na ledu. Namen tega večera je bil docela propagandni in zato je bil tudi ves po-tek igre namenjen samo občinstvu, katerega hoče vodja ilirijske hokej-akcije in duša našega hokeja športa naledu g. Vodišek upeljati v tajnosti te edinstvene igre na ledu. Sicer igre ni težko razu-meti, vendar želi vsak gledalec vedeti zakaj prav za prav zvižga sodnik.

V propagandnem namenu je Ilirija popolnoma dosegla svoj namen, saj se je nabralo polno gle-dalcev, ki so stali krog in krog drsališče in z ve-likim zanimanjem motrili posamezne faze borbe. Želimo še več takih večerov in radi jih bomo gle-dali, četudi proti vstopnini.

Državno prvenstvo v Mrkopolju odpovedano

JZSZ sporoča vsem podzvezam in klubom, da je državno prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk in slalom), ki bi se moralo vršiti dne 16. in 17. t. m. v Mrkopolju v pridružitvi zagrebske zimsko-sportne podzveze, zaradi slabih snežnih razmer odpovedano. Poznejši termin bomo pravočasno objavili v časopisih.

Uradna vremenska poročila

Zveza za lufski promet v Sloveniji, Jugoslaviji, Zimsko-sportne zveze in Slovenskega planinskega društva v dne 13. januarja 1937, po stanju ob 7. zjutraj.

Povsod jasno in mirno. V krajih 1. smuka odlična, v krajih 2. smuka prav dobra, zlasti v osrednjih straneh, v krajih 3. na trdem snegu smuka neugodna. Z ozirom na to, da je v planinah pretežno malo snega, opozarjamo smučarje, naj podvzamejo izlete le v kra-je, ki odgovarjajo njihovi sposobnosti in njihovu znanju. Pri označenih krajih veljajo podatki prven-stveno za normalne smuške ture in uznele trase. Svarimo pred preveč drznimi podvigi.

1. Bohinjska Bistrica, danes: — 12. 10 sneža, Dom na Korni, danes: — 11. 20 pršica na 60 podlagi, Ratece, danes: — 13. 15 pršica, Planica-Tamar, danes: 13. 15-40 pršica, drsališče in skakalnice 15 m in 25 m uporabni, Moarska koča na Smrekovcu, danes: — 8. 30 sneža, Logarska dolina, danes: — 12. 20 sneža,
2. Pokljuka, večeraj: — 10. 38 snega na podlagi, v gozdu pršice, mala in srednja skakalnica uporabni, Vrtač, Krnica, danes: smuka po cesti do krajske gore, Okoli Erjavčeve koč 10 pršica na 40 pod-lage,
3. Dom na Krvavcu, danes: — 8. 40 sneža na severni strani, Velika planina, danes: — 8. v dolinah 30 snega

★

Drško Vilfan na listi avstrijskih plavačev. Dunajski listi so objavili liste najboljših avstrijskih plavačev. V teh listih je razvidno, da je Vilfan, ki že več let študira na Dunaju, tudi med avstrijskimi športniki najhitrejši plavač. V crawlu na 100 metrov stoji na listi petorice najboljših kot prvi s časom 61.6 sek. Tudi v hrbtnem plavanju je Vil-fan na 100 metrov s rezultatom 100 metrov v 71.7

jo dosedaj Angleži in Nemci. Med tema dvema narodoma se vrši že desetletja močna, a plemenita tekma za himalajske vrhunce. Angleži naska-kujejo Mont Everest, 8840 m visoki vrh sveta, ki ga imenujejo domačini Comolungma, t. j. Boginja — mati zemlje. Pred 16 leti, leta 1921 so začeli Angleži oblegati ta vrh. To leto so prišli do 7000 metrov visokega »severnega sedla«. Naslednje leto so se pod vodstvom starega himalajskega borca Bruce-a povzpeli Somerwell, Norton in Mellory do višine 8225 m; Finch in Bruce celo do 83000 metrov. — Največji, morda odločilni uspeh je do-segla ekspedicija leta 1924. To leto je Somer-well omagal v višini 8540 m. Norton je potreboval eno uro, da je prišel 30 m višje. — Mallory in Irvine sta stopila na njiju mesto. V višini 8600 m, samo okrog 240 m pod vrhom sveta, so ju še vi-deli zadnjič. Ali sta dospela na vrh? Ali sta po-ginila po povratku? To je »zavito v skrivnost in temo« piše F. Jounghusband. Nobena kasnejših angleških odprav ni prišla višje.

Tih dogovor je med Angleži in Nemci: Mont Everest je anglesko področje, Kančenzenga (8600 metrov) in Nanga Parbat 8120 m pa nemško. Kan-čenzenga leži v Karakorumu, stranski vejji Hima-lajskega gorstva. Velja za drugi najvišji vrh sveta. Ze okrog 12 odprav je poskušalo tam svojo srečo, 8 mož je umrlo v ledenih grobovih te gore. Kljub silnim naporom Nemci še niso prišli nad 8000 m.

In Nanga Parbat? Po višini najbrže osmi vrh sveta, obdaja mogočno zapadni konec himalaj-skega glavnega grebena. Anglež Mumsery je umrl na tej gori, potem ko je že dosegel višino 6100 m. Kasneje so se z vso silo zagnali Nemci v ta mogočni vrhunec. Njihove boje in usode nam bo v sliki in besedi pojasnjeval danes zvečer Pe-ter Aschenbrenner, eden izmed borcev za zmago nad tem himalajskim vršcem. Ramo ob rami z Ervinom Schneiderjem, našim rojakom iz Idrije, je prišel tik pod vrh tega orjaka. Povest o tragič-ni nemski odpravi na Nanga Parbat zveni kot junaska epopeja iz klasičnih časov herojstva. — Pridite, da slišite to silno zgodbo uporne moča-tosti.

sekund. V prostem stilu na 200 m pa je drugi s časom 2:22.6 min. — Ugotovitev dunajskih listov beležimo z zadovoljstvom in želimo odličnemu na-šemu športniku še mnogo uspehov v sledenči pla-valni sezoni.

★

Železniške ugodnosti planincev. Zveza planin-skih društev kraljevine Jugoslavije in Ljubljani je po številnih prošnjah in intervencijah dosegla iz-bojčanje dosedanjih ugodnosti za planince pri vožnji na državnih železnicah. Od 1. januarja t. l. dalje zadostuje skupina štirih članov planinskih društev, ki so vključeni v Zvezi planinskih dru-štev (SPD, TK Skala, HPD itd.) za ugodnost po-lovične vozne cene v II. in III. razredu osebnih, mešanih in brzih vlakov. Vsako v zvezi vključe-no planinsko društvo izda posebne objave, ki so kolika proste. Planince, ki se poslužuje navedene ugodnosti pri vožnji na državnih železnicah, mo-ra imeti svojo člansko izkaznico za tekoče leto, potrjeno od pristojnega ravnavatelja državnih že-leznic. Prekinjenje vožnje je dovoljeno le celi skupini. Z izpremenbo dosedanjih ugodnosti je v izdatni meri ustrezno planincem, ker štirje se kmalu zberejo za eno turo. Posebno objavo v te svrhe dobite pri vseh v Zvezi vključenih planin-skih društvih in njihovih podružnicah.

Jugoslovanska zimsko-sportna zveza (službe-no). V zvezi z našo objavo za specialne trenin-g-tečaje objavljamo s tem, da se vrši tečaj za smuk in slalom na Rožci, kamor naj se podajo takoj tekmovalci Praček Ciril, Heim Hubert, Znidar Emil, Čop Franci, Novak Jože, Urban Slavko. — Tečaj se prične takoj in prevzame vodstvo te-čaja do prihoda avstrijskega trenerja tekmovalci Praček Ciril, kateremu se imajo vsi ostali udele-ženci brezpogojno pokoriti. Udeleženci bodo na-stanje v Skalaški koči na Rožci, in sicer na stroš-ke zveze. Ostale določbe prve objave za tečaj dne 9. in 10. t. m., veljajo tudi za ta tečaj. — Opozarjajo se klubi, da so na stroške zveze v teh tečajih le tekmovalci, ki smo jih pozvali. Če klub želi in smatra za potrebno, da se udeležijo teh spe-cialnih tečajev še kak drug tekmovalec, morajo za-to zaprositi z utemeljeno vlogo zvezo. To so spe-cielni tečaj, ki naj pripravijo naše kandidate za inozemsko ekipo in zato je tečaj omejen samo na one udeležence, ki so vanj pozvani.

Predavanje SPD se vrši v četrtek, dne 14. t. m. ob 20. v dvorani Belavske zbornice na Miklošičevi ce-sti. Predaval bo član himalajske ekspedicije g. Aschen-brenner Peter. — Predavanje bodo spremljale številne skiptične slike. Vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti danes in v četrtek ob 18. ter ob 19. ure dalje pred predavalnico v Belavski zbornici. Planinci, preskrbite si pravočasno stopnice, ker je zelo veliko zanimanje za to predavanje.

JZSZ. — Zbor smuških udeležitelj. Redna seja in sestanek članstva se vrši danes ob 20.30 uri v Zvezi pisarni. Gg. člani se naprošajo, da se udeležijo seje pol-noštevilno in točno.

SK Slovaca. Drevi ob 20. seja upravnega odbora v gostini Menclinger na Smarčinski cesti št. 10. — Ker je seja poslednja pred obnim zborom, prosimo, da se jo vsi odborniki sigurno in točno udeležijo.

SK Reka. Danes zvečer ob 20. bo občni zbor v salonu restavracije »Amerika«. Gilinec, Trškaška cesta. Aktivni in podporni člani kakor tudi prijatelji kluba se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno ude-leže. Odbor.

Akademski športni klub valji vse svoje tekmo-valce in ostale člane, da se udeležijo danes, v četrtek popoldne ob pol 2. turnega marša po Rožniku. Vsi v smučarski opremi ob pol 2 v Akademskem domu.

Akademski športni klub. Seja upravnega odbora danes ob 7. zvečer v Akademskem domu.

Akademski športni klub izpremenja na podlagi pridržane prevleke razpis smučarske teka za prvenstvo jugoslovanskih univerz v toliko, da se vrše tekme v teku tudi za prvenstvo moštvo posameznih univerz, oziroma na univerzah registriranih smučarjev, od-nosno športnih klubov. Moštvo je sestavljeno iz po-ljubnega števila tekmovalcev, od katerih pa se ocenijo le 4 najbolje plasirani tekmovalci. Zmagovalec po-stane moštvo one univerze, oziroma onega kluba, ki doseže največje število točk. — Prvotni razpis ostane poleg teh izpremenb, oziroma dopolnil v celoti v ve-ljavi. — Akademski športni klub.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica Aleksandrova

Sprejemajo se oglašit in naročniki lista izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila k spadam v delokrog uprav-ništvu lista

Presenetljivo odkritje zdravnikov vrača mladost uveli gubasti koži

Neki dunajski medicinski strokovni list objavlja poslednje zmagoslavje znanosti, ki bo zadivilo svet. Dognan je bil ne samo vzrok gub, marveč tudi način, kako jih je mogoče odstraniti. Materam pa celo tudi starim mamicam se lahko vrne čista sveža polt njihovih dekliških dni. Ženske petdeset-letih pa celo tudi šestdesetih let lahko spet dobijo gladko in nenagubano mladostno kožo.

Gube izhajajo od tega, ker koža s stara-njem izgublja nekatere bistvene redilne ele-mente. Te elemente zdaj pripravljajo iz skrbno odbranih mladih živali. Čim dobi človeška koža spet te elemente, jo osvežijo in pomladijo. To so presenetljivi rezultati raziskovanj, izvršenih na dunajskem vseučil-šču pod vodstvom profesorja dr. Stejskala. Izključno pravico izkoriščanja odkritja tega

profesorja si je z ogromnimi stroški pridobi-la tvrdka Tokalon. Njen ekstrakt živih kožnih celic, ki se imenuje »Biocel«, se lahko naide samo v kremi Tokalon (rožnate barve). Pri kemičnih preizkušnjah, pri zen-skah od 60 do 70 let so bile gube odstra-njene v šestih tednih (glej izčrpno poročilo v Dunajskem Medicinskem Vestniku).

Uporabljaite vsak večer rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo. Ona hrani in pomlaja kožo med tem ko Vi spite. Gube kmalu izginejo. V nekaj tednih boste za leta in leta mlajši. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon (brez masčobe). Ona raz-kraya zajedalce, krči povečane žnojnice in napravlja najtemnejšo in najodpornjšo kožo mehko, belo in gladko. Uspešni rezultati so zajamčeni ali pa se Vam vrne denar.

Celje

c Praznovanje gasilskega praznika. V nedeljo, dne 17. januarja t. l. bodo celjski gasilci slovesno proslavili rojstni dan pokrovitelja gasilcev Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislava. Ob 8. zjutraj bo v farni cerkvi sv. maša, nato pa zborovanje v gasilskem domu.

c Proizvajalec in trgovec svile. Vse pro-ducente in trgovce s svilo opozarjamo na razglas ministrstva za finance, ki je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

c Sadržarji so zborovali. Zadnje nedeljo so imeli celjski sadžarji v okoliški osnovni šoli svoj vsakoletni občni zbor, katerega se je udeležilo zelo veliko število članov. Iz poročil je razvidno, da šteje celjska podružnica 129 članov, blagajniško stanje je pa zadovoljivo. Pri volitvah je bil z malimi spremembami izvoljen stari odbor.

c Občinska seja. V petek, dne 15. t. m., bo ob 6. zvečer v posvetovalnici na mestnem pogla-varstvu redna seja mestnega sveta celjskega.

c Mestno poglavarstvo v Celju opozarja hišne posetnike in lastnike motornih vozil, da je 1. ja-nuarja 1937 zapadlo v plačilo: najemniški vinar in kanalska pristojbina za proračunsko razdobje od 1. l. do 31. III. 1937; vodarina in števina za proračunsko razdobje od 1. X. do 31. XII. 1936 in 4. obrok (zadnji) davščine na motorna vozila. Stranke se pozivajo, da zapadle obroke plačajo pri mestni blagajni zanesljivo do 10. februarja t. l. Po preteku tega roka se bodo zaračunale za-konite zamudne obresti. Plačila, ki bodo pa za-ostala po preteku 6 tednov od dneva dospelosti, se bodo izterjala izvršnim potom.

c Kino Metropol. Danes ob 18.15 in 20.30 »Njegova oficijelna žena« in nov Foxov tednik.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Postne pridige:

Drinec: Der Gott unserer Not, 90 str., nevez. 20 Din. — Gmelch: Kraft und Friede. Predigten über die Beicht, 64 str., nevez. 17 Din. — Gmelch: Passionsbilder im Lichte der Gegenwart, 120 str., nevez. 33 Din. — Greeve: Welt aus der Kreuzes-schau, 224 str., nevez. 37 Din. — Lang: Die Fülle der Gnade, 63 str., nevez. 15 Din. — Reinart: Gottes Werben um sein Volk, 156 str., nevez. 39 Din. — Restle: Das grosse Geheimnis. Fasten-predigten über die Ehe, 80 str., nevez. 24 Din. — Soiron: In der Leidenschule des Herrn, 71 str., nevez. 18 Din. — Striwe: Die Feinde Jesu in seiner Passion, 80 str., nevez. 26 Din. — Ströbele: Der Kampf gegen Christus, 64 str., nevez. 16 Din. — Wachsmann: Vom christlichen Gnadeneben, 67 str., nevez. 20 Din. — Wagner: Jesus Christus unser Erlöser, 80 str., nevez. 18 Din. — Zimoloz: Das Gottesreich und das verlorene Paradies. Bi-blich-theologische Fastenpredigten, 62 str., ne-vez. 16 Din.

Kamnik

Smrt starega delavca. Delavstvo smodnišnice v Kamniku je zopet zgubilo iz svoje srede onega starih veteranov, ki je, kakor smo poročali v »Slo-venec« v 40 letih za ljubi kruhek prehodil 168.000 kilometrov. Pokojni Jakob Skrajnc iz Radomelj je bil star 75 let. Tudi on je bil eden med tistimi, ki je v Avstriji plačeval 23 let prispevek v pokoj-niski sklad in se nadal, da mu bo to v starosti pripomoglo k priboljšku, pa ga je prehitela smrt. Marljivega delavca je spremlil na zadnji poti inž. poročnik g. Trost Pavel kot zastopnik uprav-nika smodnišnice in mnogo tovarišev. — Ponovno apeliramo na merodajne člane kraljevske vlade, da zadove starih delavcev v tukajšnji smodnišnici končnouveljavno uredijo, da ne bodo preje stari izumrli.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 11. januarja: 12. Koncertni plesi (plošč) 12.45 Vreme, poročila — 13. Glas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (posle po želji) — 14. Vreme, borza — 15. Koncertni plesi (Radjski or-kester) — 15.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 16. Glas, vreme, poročila, spored, obvestila 16.30 Nac. ura: Slovensko predavanje — 16.50 Doves nimni zaplavi — 17. Koncerti zbora baladnih (Radna 20.30 Ravel: Daphnis in Kloe, simfonična suita (plošče) 21.10 Narodne pesni: s spremljevalcem Radjskega or-kestra. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, Vida Radol-čeva, gg. Svetozar Banovec in Tone Petrovčič — 22. Glas, vreme, poročila, spored — 22.15 Rra jaha glasbe: Cimermanov trio.

Drugi programi:

Cetrtek, 11. januarja. Beigrad 1.: 20.00 Orkestral-ni koncert — 22.20 Narodne pesni — Beigrad 11.: 19.00 Bosanski franšiskani v naši narodni kulturi (Kova-čević) — Zagreb: 20.00 Beigrad — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.40 Zabavni koncert — 21.45 Igra o Mo-zartu — 22.20 Brahmsove skladbe — 22.55 Kvartet — Budimpešta: 20.10 Plesna glasba — 22.45 Operni or-kester — Test-Milan: 17.15 Arje in dueti — 21.00 Masevnijska opereta »Priatelj Fritz« in Delibesov balet »Capella« — Rim-Bari: 17.15 Komorna glasba — 20.40 Valentova opera »I Granatieri« — Praga: 19.20 Foersterjeva opera »Prenajana« — Brno: 19.35 Pihala — 20.20 Orkestralni in solistični koncerti — 21.00 Igra — 21.40 Citrski koncert — Bratislava: 19.25 Slovenske narodne pesni — 20.45 Mandoline — 20.20 Igra — 21.20 Dobrušnjevi klavirski kvintet — Varšava: 19.30 Lahn-ska glasba — 21.05 Rozvokljaj koncert — 21.20 Zabavni koncert — 22.30 Plesna glasba — Berlin: Königsberg-Hamburg-Valisava-Stuttgart: 20.10 Plesni veer — Köln: 20.10 Slavnostni koncert ob desetletnici te ra-dijske postaje — Bernolmster: 20.55 Boeckeringev in Mozartov koncert — 21.20 Schumannova skladba »Pis-nikova ljubezen« — 21.55 Iz nemških oper — Straus-boarg: 21.15 Massenietova opera »Werther« in Adamova opera »Le Sourd«.

Širite katoliško časopisje!

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali in nam izrazili sožalje ob nenadomestljivi izgubi naše nepozabne in dobre hčerke

TATJANE

jo obsuli s cvetjem in počastili na katerikoli način njen spomin ter jo spremenili v tako častnem številu na njeni zadnji poti — najiskrenejša hvala!

Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek dne 15. januarja 1937. ob 8 zjutraj v farni cerkvi Sv. Petra.

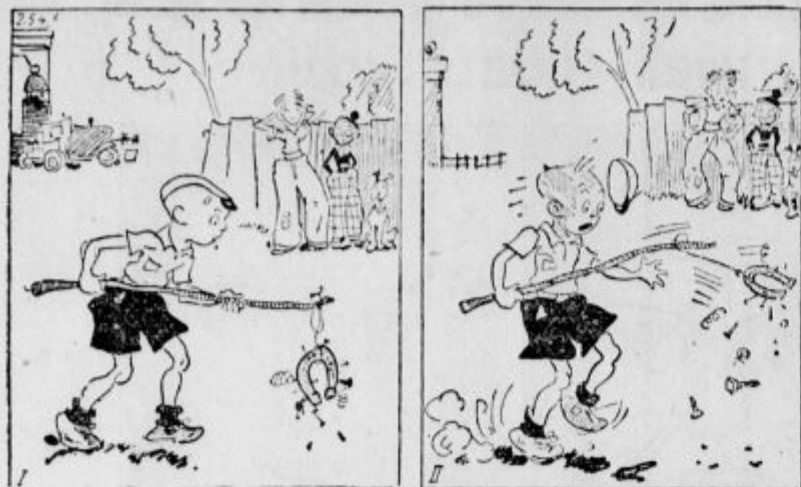
V Ljubljani, dne 14. januarja 1937.

Rodbina ing. PRELOVŠEK-ova

Meteor pade z neba

7.

Tinček gre na lov...

Drugo jutro je Tinček pritrdil magnetizirano podkev na dolgo prekljo in krenil na lov za meteorjem. Njegova dva prijatelja Dolgin in profesor sta ga opazovala od daleč in majala z glavo. Dolgin je rekel:

»Človek bi moral misliti, da ima Tinček ukaz od župana, naj očisti vse ulice zarjavelih žebeljev. Kar pogledaj, kako lovi žebelje na podkev! Ali res misli, da bo s tem magnetom pričaral meteor iz zemlje?«

»Meni se zdi,« je pristavil profesor in napravil na čelu majhen kolobar, »da ima Tinček nekaj koleščkov preveč v glavi! Meteor je vendar več tisoč kil težak, kako bi ga mogel s takole igračo izvlačiti na beli dan?«

Tinček pa se ni zmenil za uničujoče opazke, ampak je samozvestno iskal meteor dalje.

Nenadoma je ves presenečen obstal Podkev, ki je bila s tanko vrvice pritrdjena na prekljo, je kar nenadoma oživila in se osvobodila vezi. Tinček je presenečeno dvignil glavo in videl, da je podkev skočila na kovinasto ogrado avtomobila.

»Hej, hej, frkolin, ali te luna trka, ali kaj?« je zakričala nad njim gospa, ki je sedela v avtomobilu. »Saj mi boš še avtomobil podrl s svojo igračo!«

»Oprostite, gospa,« je zmedeno zajecjal Tinček. »Nisem vedel, da imate takšno privlačno silo v sebi!«

Pograbil je podkev in se spustil v tek, da ga ne bi dosegle roke razkačene ženske.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi mojega dragega moža, našega ljubega očeta, brata in starega očeta, gospoda

Boštjana Požauko

izrazili svoje sočutje ter spremljali blagopokojnega na zadnji poti k večnemu počitku, poklonili vence in cvetje, izrekamo tem potom iskreno zahvalo.

Maribor, dne 13. januarja 1937.

Zalujoči ostali.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

KINO UNION

Danes nepreklicno poslednji! Krasen, preseljen film o zmagi ruskega carstva, o krvavi revoluciji in usodi ubogih emigrantov

Moskva - Shanghai

Pola Negri
Gustav Diessl — Zusi Lanner — W. Keppler

SLUGA

Mala, popularna ljubljenska sveta

SHIRLEY TEMPLE

Upornikova hči

Danes nepreklicno poslednji!

MATICA

Izvirni rusko-sovjetski film

Ciganska postava

V glavni vlogi: Lela Cernaia

Predstave ob 16.19. in 21. ur

Službe iščejo

Teško biti je brez kruha, glad mora samo teruha. S par vrsticami pobaraš vse dobil boš. — nič ne maraj

Radio

4 cevn, 220 volt, oddajni sistem, kateri mi preskrbi primerno službo. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobro« 695. (a)

Službo določ

Kar potrkaj! — Le naprej! Kar želiš si, nam povej! Službe so na razpolago, tu iskanje ne predraga.

Trgovsko sotrudnico

starejšo, dobro izurjeno v vseh strokah trgovine z mešanin blagom, sprejmeta Norb. Zanier & sin, Sv. Peter, Sav. dol. (b)

Dekle

Slovenko, zdravo, čisto, večje vseh hišnih del, ki ljubi otroke, išče mirna družina za Beograd. Mesto stalno. — Obširne ponudbe z označbo plače pod »Vredna 661« na Propagando, Beograd — poštini predal 409. (b)

Dijaki

Sinček dela vam skrbi, v šoli slabo se uči. Tole dobro preberite in pomoč mu preskrbite.

Železničarji!

Domača okrogla koruza, koruzni zdrob in moka, pšenična moka, fina, nulerica in krušna, fižol, beli in druge zem. pridelke, po najnižjih dnevnih cenah na brezplačno poštošila po povzetju Vera Šurjak, Sabac. — Za trgovce Ia, suhe slive 50 kg 160 Din franko postaja; orehi 175 Din 50 kg; hmelj za peke 8 Din kilogram. (1)

Kupimo

Denarja + šepu kot pečka! Prav radi bi ti dali ga. Kar nudiš nam vse kupimo in vse poštno plačamo

Starinske predmete

kakor tudi dobro ohranjene predmete, ki jih želiš prodati, vzame v komisijko prodajo ali pa kupi »Pri Makedoncu« Ljubljana, Kolodvorska ulica 30. (k)

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Kupimo večje ali manjše kompleks smrekovih ali jelovih gozdov

v last ali sečnjo. Ponudbe pod »102« P 18578 na »Slovenca«. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, uveljir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Kupimo večje ali manjše količine jelovih in smrekovih hlobov

posekanih ali na panju — Ponudbe upravi »Slov.« pod »101« P 18577. (k)

Parni kotel

od 4—6 m² ogrevalne površine, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Kotel« 736. (k)

Prodamo

Prijatelj, kam pa na vse zgoraj! Prodajatelj, kar imam naprodaj! Poslušaj! Kdo pri nas ponuja, proda s lahkoto in se čudi

Na vsa zimska oblačila

dajemo 15—20% popusta. Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Volna, svila, Lombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ul. in Stari trg

Inventar za mlekarstvo

ali delikateso — prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 731. (1)

»Perlmutter«

jagode za rožne vence prodaja »Pri Makedoncu«, Kolodvorska ulica. (1)

Šivalni stroj

skoraj nov, najnovejša nemška znamka, se poceni prodaja »Pri Makedoncu«, Ljubljana, Kolodvorska ulica. (1)

Posrestva

Posrestvo dela ti skrbi! Oglas svoj kupca brzi dobi. A če v skrbih si za denar, boš hišo kupil gospodari!

Stavbišča

poleg nove cerkve v Šiški napredaj. Velika izbira v vseh velikostih od 600 do 1000 m² po zelo ugodni ceni. Za kupnino se sprejmejo tudi vložen knjižice denarnih zavodov. — Proda se pa tudi velik kompleks nad 10.000 m², pripraven za industrijsko podjetje. — Pojasnila daje Rudolf Kotalj, Ljubljana, Beethovnova ulica 14-11 (palaca »Dunav«) vsak delavnik med 11 in 12 dopoldne. (p)

Stavbna parcela

na Ježici napredaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 685. (p)

Denar

Denar — sveta vladar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu zlaht časov zasije tibi žar.

Al. Planinšek

lastnik trg. agencije za bančne in kreditne posle v Ljubljani, Beethovnova ulica 14-1. Telefon 35-10

vam izposluje

vnovčenje terjatev in pri denarnih zavodih najkvalitetnejše tako v gotovini

Posojilo

50 do 100.000 Din laščem. Jamstvo velika hiša, vknjižba na prvo mesto. — Pismene ponudbe pod: »Anton« upravi »Slovenca« v Mariboru. (d)

Razno

Zagreško koncesionirano posredovalno podjetje

specijalne vrste, dobrodošlo, dokazano lukrativno, po vsej državi prvo razredno vpeljano, posluje veliko s Slovenijo, se prodaja ali sprejme kompanjona zaradi obolenja lastnika. — Najsigurnejša eksistenca. Potrebno 100 tisoč dinarjev. Informacije: Poslovna Pavle-kovič, Zagreb, Illica 144.

Brezplačno pošiljamo

poizkusno skatljivo originalne CREME DARUVARI. Za stroške priložite 3 Din v postnih znamkah. Prepričali se boste sami, da je to izvrstno polepševalno sredstvo ki čez par dni odstrani vse nečistoče obraza. V vseh strokovnih trgovinah škatljica Din 15.— Po pošti pošilja: LEKARNA BLUM SUBOTICA 107

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Gradbeniki, tesarji, mizarji, vodarji, kleparji

takoj sedaj **dobite delo**, ako vzamete za plačilo gradbeno parcelo v lepem letoviškem kraju na Gorenjskem. Informacije pri »Prosvetni zvezi«, Ljubljana, Mikošičeva cesta 7/L.

Barelay:

17

Rožni venec

Roman.

»Vse vam bom povedal,« je odvrnil Garth tiho, »in svetovali mi boste in pomagali, kolikor bo v vaših močeh.«

Razodetje

Ves svet ne bi mogel zabraniti, da bi se večerje v Shenstonu ne zavleklo in ne požrle dosti dragocene časa; tudi ni bilo lahko, da bi se dva najbolj priljubljena gosta izmuznila neopazno iz dvorane. In tako je udarila ura na vaškem zvoniku že davno deset, ko sta stopila Garth in Jana skupaj na teraso.

Bila sta sama, prav za prav prvokrat po teh obema tako dolgih dneh.

Molče sta stopala nekaj časa drug ob drugem. Mesečina je srebnila vse stvari, tako da so bili razločno vidni pušpanovi okviri staromodnih gred, kričuljaste steze po vrtu in vršina bližnjega jezera.

Garth je razprostrl pregrinjalo, ki ga je bil prinesel s seboj čez zidani prsobran, in Jana je sedla nanj. On pa je prekrizal roke in stal pred njo. Jana je okrenila glavo proti jezeru, misleč, da opazuje lepi prizor tudi Garth; a on je imel oko le za njo.

Nosila je isto mehko, črno obleko z dolgo vlečko, ki jo je bila oblekla za koncert v Overdenu; samo biserna verižica je manjkala, krasil jo je samo šopek vrtnic. Z vso svojo osebnostjo je izražala toliko odličnosti in pridržane moči, da je srce moža, ki jo je molče opazoval, prevzelo globlje ko kdaj prej, in ni mogel zabraniti, da bi mu vroča ljubezen in spoštovanje, ki ga je čutil do nje, ne zasijala iz oči. Toda čemu tudi

naj se še dalje taji, zdaj ko je končno napočila ura, da sme svobodno in odkrito povedati, kar mu leži na srcu?

Cez nekaj časa je vprašala Jana, kaj ji ima torej povedati o Pavlini Lister, in se je obrnila proti njemu.

Njune oči so se srečale, ko je pogledala kvišku proti njemu, in kar mu je brala iz oči, jo je tako prevzelo, da je napol vstala s svojega sedeža ter vzkliknila: »O Dal... nikar... nikar!«

Rahlo jo je potisnil nazaj in spregovoril: »Tiho, ljubljena! Vse vam moram priznati, in vi mi niste samo obljubili, da me boste potrpežljivo poslušali, ampak tudi, da mi hočete svetovati in pomagati. O Jana, Jana, tako sem potreben vaše pomoči — in ne samo pomoči, temveč vas samih — vas samih! Kako neizrekljivo samotno mi je bilo pri srcu te tri zadnje dni, ko niste bili pri meni, a čim ste prišli, sem spet oživel! Niti ne slutite, kaj sem prestal, ker sem moral ves čas molčati, ko bi vam imel vendar toliko povedati. Jana, moram vam priznati, kaj mi pomenite, kaj ste mi postali od onega koncertnega večera v Overdenu! Ali naj izbiram besede? Nikoli nisem doživel kaj velikega — pri meni se je dogajalo doslej vse na površju — in zdaj ta velika, globoka potreba po vas — to hrepenenje, ki mi polni srce! Ob tem postaja neznatno in izginja vse, kar je bilo. Jana, občudoval sem marsikatero žensko — da, tudi zamikala me je katera za trenutek in sem jo slikal, da bi si ohranil trajno njeno podobo — le kratko in že sem nanjo pozabil. Nikoli nisem nobene ženske v resnici ljubil, nikoli nisem vedel, kaj utegne pomeniti prava ženska za moškega, dokler nisem čul peti tebe: »In tih prebiram jih zapovrstjo.« Od takrat znam prebirati svoje bisere — vse tiste prelepe,

davno pozabljene ure iz preteklosti so mi na mah oživele v spominu in končno sem jih doumel. »In biser niza se do bisera,« in vsak biser je molitev — goreča prošnja, naj bi se preteklost in bodočnost strnili in zvezali v rožni venec, in naj bi odslej ločitev in njeno gorje bilo za nju neznano. O Jana, bom vam li mogel kdaj pojasniti, da boste doumeli kaj pomenjate zame, Jana!«

Pri zadnjih besedah je zdrknil pred njo na kolena in ji stegnil roke nasproti. Čudovit mir ga je objel — ni čutil več potrebe, da bi še kaj povedal svoji izvoljenki; bil je prepričan, da ga razume tudi brez tega in morda še mnogo bolj.

Jana se ni premaknila z mesta in ni spregovorila niti besedice. V hipu se je zjasnilo tudi njej, da se v zadnjih dneh ni čutila tako zapuščena in samotna zato, ker je pogrešala godbe, temveč, ker ni bilo njega. Nehote je položila roke krepko v njegove, in v duši so se ji porajali občutki, ki jih ni bila nikoli poznala — vsa osamelost njenega dosedanjega življenja je brez sledu izginila ob čudežnem spoznanju: On in jaz sva odslej eno. Dočim jo je prešinjala ta misel, je dvignil on glavo, pogledal Jani žareče v obraz in rekel: »Ti in jaz, odslej sva eno!«

Pogled v njegove lepe žareče oči pa je bilo nekaj, česar Jana ni mogla več prenesti. Zavest, da ni lepa, jo je celo v tem hipu prešinila do najgloblje bolečine; čim večja ljubezen ji je sijala nasproti iz njegovih oči, tem grša se je zdela sama sebi. On seveda ni vedel, kaj ji pretresa srce, njen molk se mu je zdel najboljšo jamstvo, da dojemata njegove občutke in ga sprejema z vsem, kar ji more nuditi. Rahlo se je oprostil njenih rok, pogledal ji še enkrat globoko v oči in rekel: »Moja žena, moja draga žena!«

Kmetje v brežiškem okraju se organizirajo

Rajhenburg, 11. januarja.

Na stotine zavednih kmetov se je zbralo v nedeljo, dne 10. t. m. v Rajhenburgu in v Dobovi na ustanovnih občinah zborih krajevnih organizacij Kmečke zveze. Burno pozdravljeni na obeh zborih, v Rajhenburgu po ranem sv. opravilu, v Dobovi po večernicah, nastopil predsednik Kmečke zveze g. Brodar Janez. S pogledom na druge stanovske organizacije je razvil svoje bogate in modre misli o potrebi kmečke stanovske organizacije. Po mnogih drugih državah so se kmetje že davno organizirali. Zato jih gospodarska kriza ni tako trdo zadela. V naši državi, kjer je do 80% kmečkega ljudstva, smo pa v tem oziru dremali in spali. Mesta se širijo, dobivajo s svojimi novimi palačami, nebotičniki, asfaltiranimi cestami itd. ameriški blesk, kmečki domovi po deželi pa propadajo in izginjajo. Po mestih ljudje veseljačijo in zapravljajo, kmet pa trpi pomanjkanje, kljub temu, da gara in se trudi noč in dan. Do zadnjega časa ni nikdo več pomislil, da bo propadlo vse, ako propade kmet. Šele sedanja vlada je resno uprila svoj pogled v naše državno gospodarstvo in se vso vno trudi, da uredi zopet gospodarske razmere in jih spravi v pravi tir. Ker hoče ta vlada predvsem rešiti kmečko vprašanje, potrebuje tozadevnih strokovnih nasvetov. Te pa lahko dobi samo od kmečko-stanovsko-strokovne organizaci-

je. Taka organizacija pa je Kmečka zveza. Zato ne sme biti nobenega kmečkega strokovnjaka, ki ne bi bil organiziran v Kmečki zvezi. Kmečka zbornica, ki je po zaslugi sedanje vlade na vidiku, bo oni organ, po katerem bo naš organizirani kmet uplívno sodeloval pri zboljanju lastnih razmer. Nedvomno je za kmečko gospodarstvo velika kvar, da mora kmet danes zaradi carinske politike kupovati svoje potrebe za 200% predrago, medtem ko prodaja svoja pridelke vsaj 50% pod pravično ceno. Da mora kmet pri takih razmerah propasti, pač ni treba tega posebej poudarjati.

Te in še nebroj drugih misli je kar podžgalo naše kmete in g. Brodar je bil deležen prisrčnih ovacij. Po obeh župnijah gre sedaj le en glas: Kmet v Kmečko zvezo! G. banski svetnik Tratljak Jožef je na obeh zborih še po svoje navduševal navzoče za vstop v organizacijo, naker se jih je kar na stotine vpisalo v Zvezo. Povsod sta se izvolila tudi odbora krajevne organizacije, katera tvorijo moške, ki jamčijo s svojo zavednostjo za živahno in plodno delovanje organizacij.

Tako so ustanovljene sedaj v Brežiškem okraju krajevne KZ že na Vidmu, v Sromljah, v Artičah, v Rajhenburgu in v Dobovi. Upati in želeči je, da se v kratkem ustanovijo še po drugih občinah oz. župnijah. Nikjer ne sme biti brez te organizacije. Kmet na plan — dokler je dan!

Kokainskih sleparij vedno več

Sodna obravnava odkriva vedno več sleparij

Ljubljana, 13. januarja.

V veliki razpravni dvorani je bilo mnogo poslušalcev, ki so vztrajno in pazljivo sledili vsem podrobnostim razprave, zlasti taki, ki so bili sami oškodovani za težke tisočake od obtoženih prodajalcev in kupovalcev kokaina. Delni rezultat večernejše velike razprave je med drugim ta, da je drž. tožilec dr. Fellacher že uvedel nove poizvedbe o sleparijah, ki so jih izvršili obtoženci po krajih izven Ljubljane. Računajo, da so bile nekatere osebe oškodovane za ogromno vsoto 150 tisoč dinarjev. Že danes so se uvedle poizvedbe za slučaj v Bohinjski Bistrici in v bližini Kranja. Mnogi oškodovanci se niso javili, deloma ker so se sramovali, da so jih premeteni in brezvestni sleparji oigicali, deloma ker so se bali, da bodo kaznovani od finančne oblasti zaradi kokaina. Kaznovani pa ne morejo biti, ker niso kupovali prepovedanega mamila kokaina, marveč le sodo in so postali le žrtve sleparske tolpe. Državni tožilec je odločen, da bo proti glavnim obtožencem obtožbo zaradi zločinstva prevare še razširil. Najtežje grehe ima na vesti Logačan Fran Hladnik, po poklicu lesni manipulanti, ki ni že dolga leta izvrševal svojega poklica. Pred vojno je bil zapleten v neko zastrupljivo afero po načinu stotnika Hofrichterja, ki je pred vojno vzbujal s svojo metodo zastrupljanja celo svetovne sloves. V Trstu, Gradcu in Ljubljani je bil Hladnik obsojen že na hude večletne kazni. Tudi v Braziliji se je pojavil. Tam je osleparil neko rojakinjo.

Mnogi hrepene po nagli obogatitvi. Spuščaajo se v spekulacije, pri katerih so jim pred očmi mastni dobiki. Zaslužiti do 25.000 Din proti investiciji 15.000 Din, je vabljiva stvar!

Druga skupina obtožencev

Po končanem zaslišanju 4 glavnih obtožencev je senatni predsednik prešel k zaslišanju druge skupine obtožencev, obdolženih le prestopka zoper osebno prostost in varnost. So to:

Drago Čerferin, 34letni trgovec, zastopnik, stanujoč v Ljubljani. — Albina Čerferin, 31letna soproga trgovskega zastopnika. — Maks Bizjak, 29letni mehanik v Ljubljani. — Stane Burgar, 25letni samski mehanik, in 34letni strugar Ivan Krašovec iz Sangrada.

Dogodki na gradiču Sangradu bi mogoče spadali v kak romantičen in pustolovski film. Obtoženci niso stvari vzeli za tako resno in kaznivo, kakor to določa naš kazenski zakon, niso se mogoče v splošnem razburjenju zavedali, da bodo prišli v konflikt z državnim tožilecem. Hoteli so dobiti inazaj le denar in menice, za kar je bil ogoljufan Drago Čerferin. Razprava je večeraj trajala do 23 in se bo jutri, v četrtek, nadaljevala.

Drago Čerferin je bil najprej zaslišan za pričo, kako je postal žrtev v spekulaciji s kokainom. Podrobno je opisal pogajanja in prevzem »blaga«. Obremenil je močno Široka, Mauserja in Hladnika. Tega je vprašal: »Kdo ste?« On je odgovoril: »Moja legitimacija je denar!« Pokazal je šop bankovcev. Predstavil se mu je kot kupec.

Opis našega prvega zdravilišča

(Po raznih virih sestavil dr. A. M.)

(Nadaljevanje.)

Kakor pri drugih zdravilnih sredstvih, katera prvi zdravnik za izrecne bolezni pripozna, drugi pa ne, in katera sredstva v prvem slučaju učinkujejo povoljno, v drugem pa ne, se tudi na zdravilno vodo ne smejo staviti previsoke zahteve.

Kljub vsem dvomom so vendar stoletne izkušnje in znanstvena opazovanja pridobila večino zdravnikov za neovrgljivo resnico, da so tako kopeli kakor pitje rudniških voda eno izmed najboljših naravnih zdravilnih sredstev.

Ob teh zdravilnih vrelih je že 1823 zapisal eden izmed najizkušenejših kopaliških zdravnikov dr. Matija Macher: »najde mir in zdravje, ki ti spet prinese veselje do življenja. Zmerno pij slatinsko vodo in zmerno se gibaj!«

Na tem mestu se nam samo po sebi vsiljuje vprašanje, zakaj niso istočasno z nemškimi zdravniki pisali o Rogaški Slatini tudi slovenski zdravniki in to v slovenskem jeziku?

V začetku osemnajstega stoletja in še potem v vsej njegovi prvi polovici, ko je po zdravniškem priporočanju vidno rastel sloves Rogaške Slatine, Slovenci niso imeli veliko doktorjev zdravilstva; še ti, ki so bili, so službovali na tujem, in četudi so bili v službi na domači zemlji, niso bili večši pismenega slovenskega jezika. Med duhovščino, ki bi mogla tudi s pisano besedo obrniti pozornost na zdravilnost slatinske rudniške vode, je bilo zlasti mnogo pristašev homeopatije, ki je učila, da se morejo bolezni zdraviti le s sredstvi, ki povzročajo v zdravem telesu učinke, ki so podobni onim v bolnem telesu. Od tod tudi ime te nove zdravilne metode: Homeoion pathos — slična bolest.

Pozneje, ko je bilo pravega, popolnoma izžolanega zdravniškega naraščanja vedno več, Rogaška Slatina ni imela še železniške zveze ne s Celjem ne z Zagrebom. Kako naj bi slovenski, in recimo tudi hrvaški zdravniki, svojim bolnikom svetovali pot v Rogaško Slatino, ki za mnoge v njih gnotnem položaju ni bila lahko dostopna?

Pač so tedaj o Rogaški Slatini mnogokateri vedeli in zapisala druga mesta: Gradec, Dunaj, Berlin, Pešta, Leipzig, London, Würzburg; manj pa domača odnosno jugoslovanska mesta: Celje, Maribor, Ljubljana, Zagreb, Karlovce, Beograd.

Akoprav so slatinski vrelci že sami na sebi resnična zdravila, torej tudi v steklenicah na stotine kilometrov daleje od Slatine, so vendar zdravniki ugotovili, da pride zdravilna moč slatinskih vrelcev do popolne in neprikrajšane veljave le ob izvirkih. Zdravniki so si to tolažili ne samo z rednim življenjem, ki ga žive bolniki pod zdravniškim vodstvom ter z ugodnim vplivom vse te krasne pokrajine, ampak tudi z emanacijo radijske aktivnosti vrelcev, ki se ob stiku z atmosferičnim zrakom izgubijo. Pravo slatinsko zdraviljenje se more torej izvršiti le na zdraviliškem kraju samem.

Tako je Rogaška Slatina zaradi svojih zdravilnih vrelcev polagoma postajala in postala zdravilišče. To se je zgodilo tedaj, ko je Slatina prešla v last štajerskih deželnih stanov, ki so se takoj toplo zavzeli za razvoj tega blagoslovljenega kosečka svoje zemlje. Posebne zasluge za to si je pridobil tedanj deželni gospodar grof Ferdinand Attems, ki bi se smel imenovati ustanovitelj slatinskega zdravilišča. Pod njegovim vodstvom se je začela Rogaška Slatina razvijati v pravo kopališče in zdravilišče.

Sveda so že tudi pred nastopom glavarja Attemsa, torej pred letom 1801, prihajali na Slatino gostje iskat svojega zdravja, in tudi prej so že stala na Slatini gostišča, večinoma lesena, razen gostilnice, ki jo je pozidal baron Curti; vendar

Manifestacijski shod JRZ v Ljubljani

Govorniki Na manifestacijskem shodu bodo po dosedanjih vesteh govorili gg. minister dr. Miha Krek, senator Fran Smodej in ljubljanski župan dr. Juro Adlešič.

Vodje rediteljevi Ne pozabite, da morate biti jutri, v petek, točno ob sedmih zvečer v dogovorjenem lokalu. Sestanek bo kratek, a zelo važen.

Sneg prenašajo v koših in ga tope

V Suhi Krajini ni vode

Ambrus, 12. januarja.

Prosimo, dajte nam vode! Ta prošnja se ponavlja po naših vaseh dan za dnem. Vodnjaki so večinoma že prazni, kateri pa ima še vodo, jo deli z drugim, ki je nima, češ, bova šla pa oba v Krko, če ne bo prej kaj mokrega prišlo. To je pri dobrih sosedih. So pa tudi izjeme, sicer so redki taki, ki nečjo dati vode, če tudi jo imajo čez svojo potrebo. Po vaseh, kjer imajo hiše mlake, v katerih je sedaj pozimi kar zdrava voda za živali, je še kolikor toliko dobro in se shaja. Kjer pa nimajo luž, so pa že pobrali ves sneg po senčnatih krajih in ga znosili v koših domov ter stopili v vodo. Sedaj bo kar treba napraviti vozovo in sode, pa iti v Krko po vodo. V enem oziru ni sedanja suša toliko huda, ker ni pogled na naše polje in se nožeti tako žalosten, ker je itak vse golo. Je pa druga nevarnost, da razzebejo naši vodnjaki in luže, ki bodo tudi kmalu prazne. Prav bati se je, da bodo škodo trpeli vodnjaki, ki so skoraj vsi samo ometani s cementno malto, drugače pa zidani in ne betonirani. Ker so pač prazni, so izpostavljeni mrazu, kar gotovo ne bo brez posledic. In tako bo katastrofa še hušja. Kaj pa, če nastane požar? To bi bilo nekaj strašnega za slamo krite vase. Koliko trpe ljudje in živina. So slučaji, ko je žival pila vodo, ki se je nastregla od snega, kate-rega so dali na sonce topit. In je zbolela, kar ni nič čudnega.

Pa se še dobijo ljudje, ki pravijo, da nam ni treba vodovoda. Vodovodi se gradijo celo po takih krajih, ki imajo dovolj vode, naš vodovod pa grade že 50 let in več, kar se je sprožila prva misel na vodovod. Merodajne kroge, ki o tem odločajo, ponovno prosimo, da se vendar že enkrat resnično prične!

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

DRSALKE nikljane od 83'—

dalje pri

A. GOREC d. o. z. • poleg nebotičnika

Avstrijci izganjajo naše ljudi

Maribor, 13. januarja.

Leto dni je od tega, odkar so začeli Avstrijci izganjati naše državljane, ki so imeli v Avstriji delo. Samo skozi Maribor je bilo izgnanih par tisoč ljudi. Zadnje mesece so izgoni nekam zastali, sedaj pa so se zopet pričeli. Že nekaj dni prihajajo čez mejo pri Mariboru izgnanci, ki so vsi imeli v Avstriji delo, pa so morali pustiti delo in zaslužke ter se vrniti v domovino, ki so jo nekateri zapustili že pred desetletji. Avstrijci pa skušajo sedaj te izgone olepšati. Izmisli so si prav tehten izgovor: komunizem. Tako so v rudnikih pri Weitzu pozapirli nekatere naše državljane, ki so bili zaposleni kot rudarji ter jih nato izgnali iz države. Zapor in izgon se je izvršil pod pretvezo, da so se udeleževali v komunistični propagandi. Imeli smo te dni priložnost govoriti z enim izmed izgnanih rudarjev. Je to neki Mihael Ozvald z Prekmurja. Od leta 1921. se že nahaja v Avstriji. Delal je najprej v tovarni v Leobnu, potem pa je šel za rudarja v Weitz. Kot dober in vesten delavec je imel stalno delo. S kako politiko se ni nikoli ukvarjal, najmanj pa še s komunistično propagando. Vodstvo rudnika mu je zagotavljalo trajno delo, kljub temu pa so ga pred 14 dnevi oblasti kar na lepem aretirale ter ga s izgovorom, da je komunist, zaprle. Dva tedna so ga imeli v zaporu, potem pa so ga brez vsake preiskave, ki bi pokazala, ali je kriv ali nedolžen, pognali čez mejo. Ista usoda čaka gotovo še druge naše ljudi, ki so v Avstriji zaposleni zlasti v rudnikih in tovarnah.

Zopet dva požara v ptujskem okraju

Ptuj, 12. januarja.

Preteklo noč smo imeli v ptujskem okraju dva požara. Prvi požar je izbruhnil v vasi Sikole, občina Cirkovce, pri posestniku Vincencu Kušarju. Goreti je začelo na skednju in se je ogenj razširil z veliko naglico na vse druga gospodarska poslopja, ki so zgorela do tal. Zrtev požara je tudi okrog 30.000 kg sena in slame ter vse gospodarsko orodje. Domačim gasilec iz Sikol se je po trudopolnem delu posrečilo požar omejiti in ogenj pogasiti. Škoda znaša približno 40.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Drugi požar pa je izbruhnil v gospodarskem

poslopiju posestnika Martina Segule v Dornavi. Ogenj je tudi tu uničil vsa gospodarska poslopja in so le z muko rešili živino. Tudi v tem primeru so domači gasilci preprečili, da se požar ni razširil na sosednja poslopja. Škoda je precej visoka a še ni precejena. Vzrok požara ni znan.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozo, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Utonil in zmrznil

Tragično smrt je našel 70letni starček Ignac Trček, rojen na Bukovem vrhu, občina Trata pri Škofji Loki, stanujoč v Bačni. V soboto okoli 13 se je vračal iz Šubičeve opekarne na Zirovskem vrhu, kjer je bil kot delavec zaposlen, proti domu in se je spotoma ustavil pri sinu in drugod. Od podjetnika je prejel še 70 Din predjuma. Nekaj denarja je dal sinu. Imel pa je pri sebi še 54 Din, ko je zvečer korakal proti domu, nekoliko vinjen. Drugo jutro so ga ljudje, ki so šli k prvi maši, našli ležečega v »Potoški grapi« pri Todrežu. Bil je mrtev. Komisija z zdravnikom dr. Milanom Gregoričem je ugotovila, da je Trček najbrž padel z brvi, ki vodi čez grapo, v vodo, a si ni mogel pomagati kljub nizki vodi. Utonil in je v pozneje še zmrznil. Prvotno, so mislili, da se je nad njim zgodilo kako nasilje ali rop, ker denarja pri njem niso našli. Dognano je sedaj, da je vsak zločin izključen in da je starček po nesreči padel v vodo.

Ljudsko gibanje

Ribnica. Župnija šteje 4687 duš. Oklicanih je bilo 32 parov, doma poročenih 29, drugod 3 pari; najmlajši ženin je imel 22 let, najstarejši jo je mahal v 67 leto, dočim je imela najmlajša nevesta 18 let, najstarejša pa 40. Rojenčkov je bilo doma 111, v bolnišnici 10, skupaj 121, in sicer 65 dečkov in 56 deklic, torej moško leto; dvakrat dvojčki, mrtvorojen nabeđen; rojstev torej pride 25,81 na tisoč prebivalcev. — Umrlj jih je 69, in sicer 37 moških in 32 žensk, tudi smrt je vzela bolj moške na muho; na 1000 prebivalcev je prišlo 14,72 smrtnih slučajev; nad 90 let stara sta umrla dva (eden v 97 letu), med 80 in 90 letom 7, med 70 in 80 letom 17, torej je doseglo 37,63% umrlj starost nad 70 let; otrok pod enim letom je umrlo 12 ali 9,91% vseh rojencev. Zdravstveno stanje torej dokaj povoljno. — Sv. obhajil se je razdelilo nad 60.000.

prvo pravo zdraviliško lice je dal Rogaški Slatini z nadzorstvenim uradom vred grof Ferdinand Attems.

Razvoj in napredek zdravilišča se mora šteti v posebno delo in zaslužno predvsem zdraviliškim ravnateljem. Na splošno moremo reči: Uspeh upravnega dela se pri vsakem upravitelju večinoma ravna po njegovi večji ali manjši upraviteljski dobi. Rogaška Slatina kot urejeno zdravilišče je bila najprej (1801—1919) deželna, potem (1919 do 1929) državna in je sedaj banovinska last. Zdravilišče so upravljali vsakokrat nadzorniki ali ravnatelji.

Prvi nadzornik je bil (1805—1836) dr. Ivan Fröhlich, zdravnik iz Celja. Postavil je prva velika gostišča in dal s tem možnost novega razvoja.

Drugi, še zaslužnejši, je bil (1836—1876) tudi zdravnik dr. Jožef Sok od Sv. Marjete niže Ptuja. Zgradil je nova gostišča in gospodarska poslopja, da je Rogaška Slatina v estetskem in higienakem pogledu dobila viden značaj zdravilišča.

Za njim je nastopil (1877—1882) dr. Iv. Schüller, ravnatelj dobrnskih topli.

Ravnatelj Ernst Geutebrück (1882—1888) je dal zdravilišču s svojim gospodarskim programom novo gospodarsko smer. Po tem začrtanem potu sta šla ravnatelja major Schubert (1888—1899) in Viktor Trotter (1899—1903).

Izredno spreten gospodar je bil dr. Fr. Mulli, rojen 1865 v Beljaku na Koroskem. Zdravilišče je upravljal z veliko vnamo in samostojnostjo pa tudi z velikim ugledom in uspehom (1903—1921).

Ob prelomu 1919 so se hitro menjali upravitelji: Lochbühler, Herg, Dolenc.

Ravnatelj dr. Fran Šter je vzorno upravljal zdravilišče prav enajst let (1921—1932). Z njim se je začela doba smotnega dela v upravnem obratu, gospodarskem pokretu in tujskem prometu.

Anton Ditrich (1932—1934) je dovršil započeto delo povečanega vodovoda, napravil je novo

plavalno kopališče in prenovil zdraviliški park in Ljubljanski dom. To vse po načrtih arhitekta Vinka Glanza iz Plečnikove šole.

Sedanji ravnatelj Ivan Gračnar se je v dveh uspešnih sezonah izkazal kot previden in sretel upravitelj z upravičenim upanjem na nov razvoj slatinskega zdravilišča.

3. Gostišča in druga poslopja.

Ako gledamo na začetek in napredek slatinskih zdraviliških stavb, nam prihaja na misel in primero svetopisemska priika o gorčičnem zrnu. »To je sicer najmanjše izmed vseh semen, ko pa zraste, je večje ko zelišča in postane drevo, tako da prilite ptice neba in prebivajo na njegovih vejah.« (Mt 13, 32.)

Ob svojem začetku je moglo zdravilišče le malo gostov sprejemati v svoje gostišče in prenočišče, gostje so morali večinoma ostajati v Ptuj, Mariboru ali v Celju, ali so se tudi nastanjevali po hišah v okolici. Dokler torej ni bilo na Slatini primernih domov, se tudi obisk gostov ni mogel dvigniti. V dobi kopališkega zdravnika dr. Matije Macherja, ki je 1823 stal na višku svojih čudovitih uspehov, se je obisk gostov kljub temu le s težavo pospel za 200 stopenj više od 654 do 751.

Šele ko se je 1830 postavil hotel »Pošta« in 1833 sedanji »Tržaški dom« in 1838 sedanji »Domaški dom« ter se je 1810 k najstarejši stavbi na Slatini, kjer je ob sezoni nastanjeno knjigovodstvo, pridral »grofovski stanc«, šele tedaj je obisk dosegel število tisoč ter ga je poslej vsako leto presegele, da ga je v 20 letih povečal na število 2000 gostov in še čez.

V tej dobi so namreč zrastle novi domovi: »Styria« leta 1841, »Strossmayerjev dom« 1847, »Uradniški dom« 1850, »Zagrebski dom« 1854, »Orožniški dom« 1854. Obisk gostov je poslej v 20 zaporednih letih znašel povprečno 2500. Samo leta 1866 je zaradi avstrijsko-italijanske vojne padel v tisočern zaostanek od 2420 do 1450.

Drobne novice

Kaj pravite?

Kdor zasleduje delo naše dijaške mladine, zlasti akademske, se mora s skrbjo upravoati, kako se bo ta reč končala. Skoro sleherni mesec nas preseneti s kako novo akcijo. Gradi kemični inštitut, izpopolnjuje univerzo, povečuje bolnišnico, skuša pomagati tehnični fakulteti — same akcije, ki potegnejo v svoj ortepec večino akademikov. Take akcije požro neverjetno veliko mladih moči in časa in že danes zija pred nami upravljanje, kaj bo z našim znanstvenim naraščanjem? Kaj bo, če nam ta rod kdaj res pribori kemični inštitut, kje bomo dobili kemike, da bi zasedli njegove laboratorije, če bomo imeli samo spretno organizatorije, izurjene podizatelje zborovanih in potrpežljive nabiralce podpisov in izjav? Kaj bo, če kdaj res dobimo veliko, moderno bolnišnico — ali bomo imeli dovolj zdravnikov, dobrih in sposobnih, da bodo zasedli njene operacijske sobe? Ali ni velika nevarnost, da nam bodo tisti, ki nam bodo dajali te ustanove, dali tudi moze zanje, ki se sedaj mirno pripravljajo za svojo stroko (ali vsaj lahko bi se), ker ustanove že imajo in jim ni treba zapravljati časa z raznimi akcijami? Ali ni nevarno, da bodo naši bolniki lepega dne prišli v roke tujim zdravnikom, če se bodo naši medicinci še kaj dolgo borili za bolnišnico?

To slovensko moledovanje bo treba prekiniti, ker je znamenje in dokaz pastorskega razmerja, in se posvetiti resnemu delu. Če za druge pokrajine to velja, bo moralo obveljati tudi za nas, da namreč socialne ustanove gradi socialno ministrstvo kjerkoli se pokaže potreba, kar mu je prav lahko ugotoviti, saj ima povsod svoje organe, da prosvetne ustanove gradi prosvetno ministrstvo, prometne prometno, itd., mladina pa se mora mirno pripravljati za vodstvo teh ustanov. Ne dajmo se pahniti v razne akcije tu po Ljubljani in Sloveniji, kjer smo itak vsi za oskrben napredek in vse ustanove, ki ga nam morejo dati. Več pa tu doma itak ne moremo doseči, pa če se še bolj zbiramo in še glasneje izjavljamo.

Ziviljenje je kratko in zdravje nestalno!
Če vam je le mogoče, pite čim bolj pogosto našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo

ono z rdečimi srci na etiketi.

RADENSKO!

Koledar

Četrtek, 14. januarja: Hilarij, cerkveni učenik; Feliks Nolanski (Srečko), duhovnik mučenec.

Novi grobovi

† Prof. Hilarij Tofan. Dne 12. t. m. je umrl v St. Jurju pri Celju v 65 letu starosti na pljučnici Hilarij Tofan, prof. gimn. v p. Rajni je bil pred vojsko prof. gimn. v mestu Seret (Bukovina). Kot begunec je bil po končani vojski nameščen kot prof. gimn. v Mariboru. Leta 1926 je bil radi živčne bolezni upokojen in od tega časa je živel v St. Jurju pri Celju. Pogreb bo danes 14. t. m. popoldne.

Osebnosti

— Z odlokom gener. ravnatelja drž. žel. so prevečeni: Peter Pizant, predkurjač-zvaničnik III. pol. skup. v kurilnici Maribor, za pomožnega vlakovodjo C. pol. skup. drugega periodičnega povika, Karel Molik, predkurjač-zvaničnik prve kategorije IV. pol. skup. pri lokomotivski postaji v Borovnici za pomožnega strojevodjo X. pol. skup. Viktor Belič, računski zvaničnik prve kategorije III. skup. na postaji Trbovlje za pomožnega blaginika X. pol. skup., Franc Lesjak, predkurjač-zvaničnik I. kategorije III. pol. skup. na kurilniški postaji Jesenice za pomožnega strojevodjo X. pol. skup., Jože Smrekar, predkurjač-zvaničnik I. kat. III. pol. skup. v kurilnici Ljubljana za pomožnega strojevodjo X. ol. skup. drugega periodičnega povika, Franc Fišer, skladiščnik-zvaničnik prve kat. III. pol. skup. na postaji Maribor za pomožnega blaginika X. pol. skup. Premješčen je po potrebi službe Alojz Orel, administrativni uradnik IX. pol. skup. splošnega oddelka generalnega ravnanstva drž. žel. v splošni oddelki žel. ravnanstva v Beogradu.

— PRI RAZPOKANI KOZI, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje **«OBLAKOVO KAMILICNO MAZILLO»**.

— Razpisana je župnija St. Jernej v leskoviški dekaniji na Dolenjskem. Patron je stolni kapitelj v Ljubljani. Prošnje naj se vlagajo na patronat do 15. februarja.

— Cenjene inšerente na deželi prosimo, naj poravnajo oglašne račune samo po priloženih položnicah ali pa osebno v upravi ali v naših podružnicah, ker se pojavljajo v zadnjih dneh razni sleparski inkasanti.

— Slovenske povelje na Hrvaškem do smrti. Blizu Kraljeva ob Sotli na Hrvaškem je dne 11. januarja na tragičen način izgubil življenje g. Anton Zmave, posestnik iz Zgornje Sušice pri Brežicah in oče g. Josipine Resnikove, lastnice znane zagrebske restavracije »Janice«. Nekaj zagrebski aviolataški, ki je vozil iz Klanca v Zagreb, je okoli pol sedmih zvečer na odprti cesti podrl starega Zmave. Kolesa avtomobila so sla čez en. Sofer je avto ustavil ter je Zmave po pogledu izpod voza ter ga hotel prepejati v zagrebsko bolnišnico. Med prevozom pa je Zmave umrl. Zagrebska policija je takoj uvedla preiskavo. Zmave je kakor po navadi, hotel poslati svoji hčeri v Zagreb potrebno vino. Voz z vinom je res prišel od očeta, oče samega pa je med poljo zadela na tla smrt. Soferja Marka Bošvirja iz Zagreba je zaslišala zagrebska policija, enako tudi dva trgovska politika, ki sta se vozila v avtomobilu. Ga. Resnikova je svojo očeta zelo ljubila in spoštovala ter je v vest o očetovi smrti globoko pretresla. Pokojni Zmave je bil častivreden in dober starček, ki je v brežičkem okraju, v Hrvaškem Zagorju in v Zagrebu samem užival veliko spoštovanje.

— Vremenska napoved. Evropa: Hladni val se vzdržuje nad celim evropskim kontinentom. Snežni val je zajel oblast Karnatov in severovzhodni ter centralni del Balkanskega polotoka.

Topli val z deževnim vremenom vlada nad Islandom in nad Britanskimi otoki. Jugoslavija: Prevladuje oblačno v vsej državi z malimi verdinami v Primorju in v Sloveniji. Snježni severovzhodnih delih in v srednji Evropi. Minimalna temperatura Ljubljana — 17, maksimalna Ercegnovi +10. Napoved za 14. januarja: Pretežno oblačno, tuhtam malo snega. Toplota se bo nekoliko dvignila, noči pa bodo zelo mrazne. Solnce vzhaja ob 7.13, zahaja ob 16.22.

— Blaž Arnič odhaja v Varšavo. Znani slovenski komponist g. Blaž Arnič, ki je imel pred tedni zelo lepo uspešni simfonični koncert svojih skladb in pa del drugih avtorjev v ljubljanski stolnici, odhaja sedaj v Varšavo. G. Blaž Arnič predstavlja v slovenski glasbeni javnosti že ugledno in priznano ime. Iz Ljubljane odide te dni ter se bo spetom ustavil na Dunaju in v Krakovem. G. Arnič je svojčas že študiral na Dunaju. V Varšavi pa bo v eni največjih tamkajšnjih koncertnih dvoran pridrli simfonični koncert svojih najboljših skladb na orgle. Izvajal bo orkestralno uverturo, simfonično rapsodijo in svojo četrto simfonijo »Resurrectionis«. Pot mlade g. Arnič v Varšavo je zelo težka, ker Arnič pač nima dobrih zvez s poljsko javnostjo, kakor sploh ne v tujini. Vendar je optimist in upa, da bo na Poljskem uspel. V Varšavi se bo tudi vpisal v tamkajšnjo muzikalno akademijo, ki je najvišja glasbena šola na Poljskem ter bo dovršil svoje študije. Arniču želimo na Poljskem čim več uspeha!

— Razpisna služba. Občina Cerklje, okraj Kranj, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje pripravnika. Šola izobrazba nižja srednja šola. Varščina 5000 Din. Pravilno kolikovanje prošnje po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti do 8. februarja 1937 pri tej občini.

— Pozor pred lažnimi akviziterji! Zveza za tujski promet za Slovenijo v Ljubljani (Putnik) nam sporoča, da zbira že dalj časa po Ljubljani in okolici naročila za oglašne in uvrstitev v nekaj vodnik po Ljubljani pod tirmo Metropolita Slovenije, razni akviziterji, ki pri strankah navajajo, da izda ta vodnik Zveza za tujski promet, oziroma »Putnik« v Ljubljani. Svarimo pred temi lažnimi akviziterji, ker niti Zveza za tujski promet, niti »Putnik« ne izdajata sedaj kakršnekoli slične edicije. Svarimo tudi pred vsakim telefonskim potrdilom naročila ali telefonično terjatvijo, ker spada tudi ta metoda med navadne trike teh akviziterjev.

— Z zlatimi zobmi sleparil. Ljubljanska policija je dognala, da se kladi po okolici Ljubljane in po Gorenjskem neznani moški, star kakšnih 35 do 40 let, ki slepari na prav premeten način. Čezluti, da ima kdo kaj zlatine, je takoj pripravljen pričeti z njim kupitjo in zamenjavo. S seboj ima vedno razne predmete, o katerih trdi, da so zlati ter jih ponuja, češ: »Moji so večji, dam vam jih za vaše manjši«. Mnogim ljudem se zdi ta kupitja ugodna ter radi pristanejo na zamenjavo. Se, ko izgine slepar za deveto goro, spoznajo, da so naselili prebrisane sleparje. Predmeti, ki jih ponuja, so namreč iz double-zlata ali iz kakšne lahne pozlačene kovine. Tako goljufa ta slepar ljudi tudi za zlato zobovje in podobno. Ljudi na deželi resno svarimo, naj ne nasedajo temu in podobnim sleparjem.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 13. t. m. je objavljena »Ustava islamske verske zajednice kraljevine Jugoslavije« dalje »Odločba kraljevskih namestnikov o preložitvi nepopolne realne gimnazije v Murski Soboti v popolno«. »Uredba o izpremembi uredbe o preložitvi zastarane kmetijskih menic« in »Razglas banske uprave o ljudskem delu in odkupnini za samoupravne ceste v letu 1937/38«.

— Slovarček nemškega in slovenskega jezika s slovnimi podatki za Slovence. Sestavila profesorica dr. A. Piskernik, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani — cena nezvezani knjižici je Din 20, vezana v platno Din 30, ima 232 strani. — Ze dalj časa smo pogrešali Slovenci mal priločni slovarček nemško slovenskega in slovensko nemškega jezika v eni knjižici, ki bi ustregel vsem praktičnim zahtevam sedanjega časa. Imamo pač izvrstne večje slovarje, ki pa so tudi precej dragi in za navadno porabo preobširni. Zato bodo ta mali slovarček pozdravili predvsem dijaki naših srednjih in jim sorodnih šol — zlasti pa samouki nemškega jezika, v katerem dobe dovolj besednega materiala za njih porabo. Posebnost tega slovarčka pa je, da ima neprebrane slovnice podatke, ki jih drugi slovarji nimajo. Samostalniki imajo povsod prideljan splošni, potrebne končnice ter označbo preglasa. Pridelavnikom je dodano stopnjevanje, glagoli pa so opremljeni z vsemi potrebnimi oblikami. Tudi naglas je povsod označen, kjer je treba. Glede rabe slovarčka navaja založništvo v predgovoru natančna navodila. Upamo, da bodo vsi učenci nemškega jezika to delce z veseljem pozdravili.

Ljubljana

V četrtek, 14. januarja

Gledališče

Drama (začetek ob 20): Četrtek, 14. jan.: Na ledeni plošči. Red Četrtek. — Petek, 15. jan.: Zaprt. — Sobota, 16. jan.: Dež in vihar. Premierski abonma. — Nedelja, 17. jan.: Ob 15. Kralj z neba. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20. Korajza velja. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Opera (začetek ob 20): Četrtek, 14. jan.: Pri treh mladenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Popust za abonente. — Petek, 15. januarja: Zaprt. — Sobota, 16. jan.: Hovanščina. Red B.

Predavanja

J. d. k. a. »Savice«: V petek 15. t. m. ob 6. zvečer bo predaval Fr. Sal. Finžgar o temi: »Kako raste pisatelj v sebi in s časom.«

Katoliško prosvetno društvo v Šiški: Prihodnji ponedeljek 18. t. m. predava vseučilišni prof. g. dr. Andrej Gosar: Oj francoske do boljševiške revolucije.

Union — bela dvorana: Drevi ob 8. drugo predavanje iz ciklusa predavanj Danice, Savice in Zarje. Prof. Vodnik Franc predava o Mahnicu.

Union — veranda dvorana: V petek 15. t. m. ob 8. prosvetni večer Prosvetne zveze. Predava univ. prof. inž. Marij Osana: Nova vzešila v radijskih valovih.

Prireditve in zabave

Filharmonija — velika dvorana: V petek, dne 15. t. m. ob 8. zvečer koncert čelista Slavka Popova. Trnovski prosvetni dom: V nedeljo, 17. t. m. nova ljubka igra »Trije kralji«.

Sestanki

Sentpetersko društvo: Fantovski odsek Sentpeterskega prosvetnega društva ima drevi ob 8. redni sestanek s predavanjem.

Društvo »Pravniki«: XLVII. redna glavna skupščina v soboto, dne 30. januarja ob 17. pop. v ljubljanski pravosodni palači, soba št. 79. Dnevni red: a) Poročila predsednika in odbornikov. b) Poročilo revizorjev. c) Volitve. d) Slučajnosti. Zoološko društvo »NOE«: Redni občni zbor v ponedeljek 25. t. m. v salonu gostilne Derenda na Rimski cesti št. 4.

Narodni dom. Francoski inštitut. V petek, 15. t. m. ob 20 bo o francoskem kolonialnem delu predaval Gabriel Remérand, francoski konzul v Ljubljani.

Dvorana prosvetnega doma Bežigrad: Drevi ob 20 IV. prosvetni večer, na katerem predava ravnatelj Karel Capuder o Hitlerju in njegovi osebnosti.

Kino

Kino Kodeljevo igra danes »Skrivnost vsake žene« (Hans Sönnker). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedbe

Prosim sopotnico nedeljskega večernega vlaka Ljubljana—Jesenice, da mi vrne zamenjani zavoj, kjer dobi svojega. — Brtoncelj Ivan, Jesenice, Gospodstvska 4.

I Novi upravnik ljubljanske bolnišnice g. dr. Vladimir Ferlan, dosedanjí sanitetni polkovnik v p., je ta teden prevzel svoje posle in nastopil službo. Na našo prošnjo za nastopno izjavo je odgovoril, da želi svoje moči posvetiti razvoju bolnišnice v popolni skromnosti in zatišju. Njegovi želji naj bo s tem ustrezelo! Novega upravnika na njegovem važnem mestu pozdravljamo ter upamo, da bo njegovo delo koristno za preprotni nadaljnji razvoj ljubljanske splošne bolnišnice!

I Opozorilo telefonskim naročnikom. Vse telefonske naročnike opozarjamo, da poteče 15. januarja rok plačila telefonske naročnine. Vplačila se vršijo na dostavljene čekovne položnice. Naročniki, ki zamudijo rok vplačila, se telefon začasno izključi iz prometa dne 16. januarja, za zopetno vključitev pa mora plačati takso 100 Din. V slučaju, da je naročnik čekovno položnico izgubil, lahko reklamira pri pošti Ljubljana 1, telefon 37-07.

I Šahovski klub »Sentpeter« naznanja celokupnemu članstvu, da je igranje do nadaljnjega vsled tehničnih ovir ukinjeno. Ko pa bo zopet omogočeno, bo tozadevno notico »Slovenec« pravčasno objavil, nakar opozarjamo članstvo.

I Ze 1150 bolnikov. Ko smo omenjali proti koncu leta rekordno število bolnikov, ki jih je ljubljanska bolnišnica sprejela, smo navedli tudi, da se naval bolnikov še vedno stopnjuje. To se je res izpolnilo tudi v novem letu. Letos, ko smo komaj šele v začetku leta, je bolnišnica sprejela že 1150 bolnikov. Povprečno jih sprejme bolnišnica sedaj vsak dan 80 do 100. Številke sprejetih bolnikov so od dne do dne večje in nihče ne ve več izhoda iz te strašne bolniške mizerije!

I Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja na bloke z 20% popustom, ki so v prodaji pri dnevnih blaginji v operi Interest plača za blok, obsegajoč 10 kuponov za operne in operetne in 10 kuponov za dramske predstave 100 Din. Pri nakupu vstopnice se poleg 20% popusta na dnevno ceno odračuna vselej 5 Din za kupon. Popust velja za vse predstave, tudi nedeljske, razen premier in gostovanj.

I Privatni telovadni tečaji za odrasle in otroke. Za čas božičnih počitnic prekinjeni telo-

vadni tečaji so zopet pričeli. Telovadne tečaje vodi izkušen strokovnjak po modernih metodah z oblastvenim dovoljenjem. Telovadne ure so trikrat na teden, vsak torek, četrtek in soboto. Za dame od 6 do 7 in od 7 do 8, za gospode od 8 do 9 zvečer v telovadnici učiteljskega na Resljev cesti. Vaje so v malih skupinah. Dvorana je snazna, vsakomur so po telovadbi na razpolago hladne in vroče pršne kopeli in umivalniki. Za mladino pa so telovadne ure vsak ponedeljek in petek od 2 popoldne dalje v telovadnici na realki v Vegovi ulici. Sprejemajo se otroci že od 4. leta starosti dalje. Razdeljeni so po spolu in starosti v male skupine. Priglasit v telovadne tečaje so sprejemajo med telovadnimi urami ob navedenih dneh. Kdor se za ure zanima, dobi istotam vse potrebne informacije.

I Zima. Včeraj zjutraj okoli 6 je zgodnje vstajalce v Ljubljani presenetil sneg, ki je naltaval ter skoro nekoliko pobelil tla. Upanje zimskih športnikov pa se je takoj razpršilo, ko je nato posijalo solnce ter je prenehalo snežiti. Solnčni žarki so tudi hitro uničili sneg na tleh. Pač pa so tla nato še močnejše zamrznila in so oledenele še tiste vode, ki zmrznejo drugače le redkokdaj. To se je poznalo zlasti na Barju.

I Nesreča na cesti. Na Tyrševi cesti tik pred lekarno Picoli je včeraj popoldne padel na spolkem tlaku 61-letni uradnik šentpeterskega župnišča Franc Grmovnik. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe ter si je rnil tudi glavo, tako da mu je tekla kri iz ušes. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico, kjer so ugotovili, da so se mu pri padcu pretresli možgani.

I V posredovalnici za službe se zastupila. Včeraj popoldne so bili mestni poklicni reševalci poklicani v neko posredovalnico za službe. Tam se je zastupila z očetno kislino neka 18-letna služkinja, ki je sedaj že pet dni brez posla. Očetna kislina je dekletu že sežgala vse grlo. V bolnišnici, kamor je bila prepeljana, nimajo dosti upanja, da bi ji rešili življenje.

I Kolesa je kradla. Pred mesecem dni je ljubljanska policija prišla neko 18-letno natakario, ki je ukradla kolo Milki Zajčevi na živilskem trgu pod bogoslovjem. Policija je to kolo zaplenila, ga vrnila pravi lastnici, tatlico pa izročila sodišču. Zaradi mladostnosti je sodišče izpustilo tatlico na svobodo. Dva dni za tem pa je izginilo drugo kolo, last Uršule Zganjarjeve. Policija je to tatvino sedaj zopet pojasnila in sicer je to kolo zopet ukradlo isto dekle. Policija sedaj poizveduje, kam je tatlica drugo ukradeno žensko kolo prodala. Ta natakaria je najbrže prva poklicna tatlica koles v Ljubljani. Ženska kolesa so sicer tudi poprej izginjala, vendar pa so jih kradli le moški tatovi.

I Dva vloma. V gospodarsko poslopje Josipa Bergmana na Stari poti je te dni nekoč vplnil in odnesel ročni vrtni stroj, smirkov stroj, pet pil, klešče za izoliranje in pripravo za rezanje vijakov. Škoda znaša okoli 1000 Din. — V mlekaru Marije Kolarjeve v Predovičevi ulici je nekoč vplnil ter iskal menda gotovino. Te pa ni našel, vendar trpi Kolarjeva okoli 100 Din škode.

I Razne tatvine. V Stritarjevi kavarni je bilo v eni zadnjih noči ukradeno izidzorio Svillerju 1800 Din gotovine. — Neka perica je bila okradena te dni v Hrenovi ulici. Neznani moški ji je z vozička ukradel več neopranega perila. Oškodovanka Marija Breskvar trpi 745 Din škode. — Tatovi koles sedaj ne kradajo celih koles v takih množinah kakor poprej, pač pa sestavne dele. Ivanu Marjaku je te dni ukradel na Novem trgu neznan tat prednje kolo pri biciklu, vredno 150 Din.

I Pobegli dijak. Prejšnji teden je pobegnil iz Ljubljane 11-letni Julij Poženel iz Černetove ulice 23. Julij je stanoval pri svoji materi. Deček je slabše razvit. Za njim poizvedujejo.

I Namočena polenovka Fr. Kham, Miklošičeva cesta 8.

Slovenski nameščenci složni!

Enolno stališče do razširitve pokojninskega zavarovanja

Ljubljana, 13. januarja.

Nocoj ob 8 je bilo v dvorani Delavske zbornice zborovanje zasebnih nameščenecv in nameščen, trgovskih sodrudnikov in drugih sličnih stanov, ki je izzvenelo v prav veličastno manifestacijo vseh zasebnih nameščenecv po razširitvi socialnega pokojninskega zavarovanja na vsa država, to uvedbi starostnega zavarovanja za delavstvo, toda tudi v zahtevu po nedotakljivosti dosedanjega pokojninskega zavarovanja v Sloveniji in Dalmaciji in po avtonomiji ljubljanskega Pokojninskega zavoda. Zborovanje so sklicale vse štiri skupine, registrirane pri ljubljanski Delavski zbornici, to je zeleni, beli, rdeči in modri, dalje bančni nameščenci, Zveza pomožniških zborov, Zveza strojnikov in Zveza nesamostojnih zobnih tehnikov.

Zborovanje se je udeležilo okoli 700 zborovalcev, ki so napolnili dvorano Delavske zbornice ter do konca zborovanja sledili vsem izvajanjem.

V znamenje solidarnosti delavstva in nameščenstva je pevski zbor »Grafike« zelo posrečeno in z dobrimi glasovi zapel tri simbolične pesmi. Pesmi so bile od zborovalcev nagrajene s toplim odobravanjem.

Veliko zborovanje je nato otvoril predsednik skupnega odbora g. Zemljič. Naglašal je, da so vse registrirane organizacije pri Delavski zbornici enotno nastopile spričo določila v finančnem zakonu, ki omogoča razširitev pokojninskega zavarovanja na vsa država za vse trgovske nameščence in strojnike in pa uvedbo starostnega zavarovanja za delavstvo. Pozdravil je zastopnika Trgovske bolniške blaginje g. Marčelana in pa ravnatelja Pokojninskega zavoda g. Vrančiča ter zastopnika Jugoslovanskega častniškega društva, ki se prav tako bori za razširitev pokojninskega zavarovanja za svoje tovariše izven Slovenije in Dalmacije.

Obširno poročilo je nato podal podpredsednik Pokojninskega zavoda in zastopnik Delavske zbornice g. Ivan Tavčar. V svojem obširnem poročilu je med drugim naglašal, da danes ne more biti več govora o potrebnosti ali nepotrebnosti socialnega zavarovanja, temveč le o tem, kako naj se socialno zavarovanje spopolni, pri čemer naj se zlasti ozira tudi na starostno zavarovanje. Nato je navajal zgodovino pokojninskega zavarovanja pri nas. Danes je preteklo točno osemnajst let, odkar imamo v naši državi slovenski nameščenci pokojninsko zavarovanje. Slovenski in dalmatinski nameščenci pa niso prenehali zahtevati, naj se pokojninsko zavarovanje razširi na vsa država. Niso bile samo idealne težnje, temveč tudi praktične, da se pokojninsko zavarovanje razširi. V interesu slovenskih nameščenecv samih je, da se to izvede, ker se mnogi slovenski nameščenci preseljujejo v južne kraje, kjer delodajalci nečesto prispevati za pokojninsko zavarovanje. Neenakost obremenitve s socialnimi dajatvami je omejevala konkurenčno sposobnost našega gospodarstva in slovenski nameščenci bodo tudi v bodoče lažje pričakovali moralno pomoč od tovarišev na jugu. Slovenski in

dalmatinski nameščenci pa odločno odklanjajo centralizem pokojninskega zavarovanja za vsa država, bodisi pri enotnem Pokojninskem zavodu bodisi pri SUZOR-ju, temveč zahtevajo samoupravne in enakopravne pokojninske zavode po posameznih gospodarskih centrih, od katerih bi bil eden v Ljubljani. Pokojninsko zavarovanje za nameščence naj se razširi tudi na tiste stroke, ki imajo izrazit značaj duševnega dela, to je na trgovske pomočnike, na zobne tehnike, na kvalificirane strojnike, na kvalificirano grafično delavstvo itd. Vse omejitve v tem oziru odklanjamo. V državi je sedaj 63.000 socialno zavarovanih nameščenecv, ako bi pa k temu pristeli še vse druge slične stroke nameščenstva, bi jih bilo pokojninsko zavarovanih okrog 80.000. Na samostojne pokojninske zavode v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Novem Sadu bi prišlo po 15.000 do 20.000 zavarovancev. V Sloveniji in Dalmaciji je sedaj pokojninsko zavarovanih 8000 nameščenecv, moralo pa bi jih biti 13.000. Govornik je nato naglašal potrebo samostojnosti in neodvisnosti nameščenskega zavarovanja od delavskega starostnega zavarovanja. Prvi uspeh je bil, da je (pod sedanjim vladom) v finančni zakon za leto 1936-37 sprejeto določilo, ki omogoča razširjenje pokojninskega zavarovanja na vsa država in je že v načelu rešeno, naj se to zavarovanje izvede po več samostojnih zavarovalnih zavodih. Drugič se se vse strokovne organizacije nameščenecv na to že zedinile, enako je na to pristali tudi SUZOR. Tudi posamezni člani vlade so pristali na tako rešitev. Govornik je naposled izrazil upanje, da se bodo nekatere nepravilnosti v socialnem zavarovanju sčasoma odpravile.

Po odobranem govoru g. Tavčarja je g. Zemljič predlagal v tem smislu posebno resolucijo, ki naglašala iste zahteve. Resolucija izraža potrebo po razširjenju zakona o pokojninskem zavarovanju, zahtevo po varni naložitvi dosedanjih zasebnih pokojninskih fondov posameznih podjetij ter poudarja solidarnost z delavstvom.

Nato so govorili v imenu posameznih organizacij zasebnih nameščenecv gg. Pernišek, Mlinar, Savene in Gombar, v imenu Zveze pomožniških zborov g. Melic, v imenu bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov g. Vrančič, v imenu Zveze strojnikov g. Škerlj in v imenu nesamostojnih zobnih tehnikov g. Zupce. Vsi so podprli resolucijo in pa splošne zahteve slovenskih nameščenecv. V teh govorih se je izkazala popolna sloga vseh svetovnih naziranj in poklicev glede slovenskega stališča o razširjenju pokojninskega zavarovanja na vsa država.

Maribotsko gledališče

Četrtek, 14. januarja ob 20: Kadar se utrga oblaki. Red A. — Petek, 15. januarja: Zaprt.